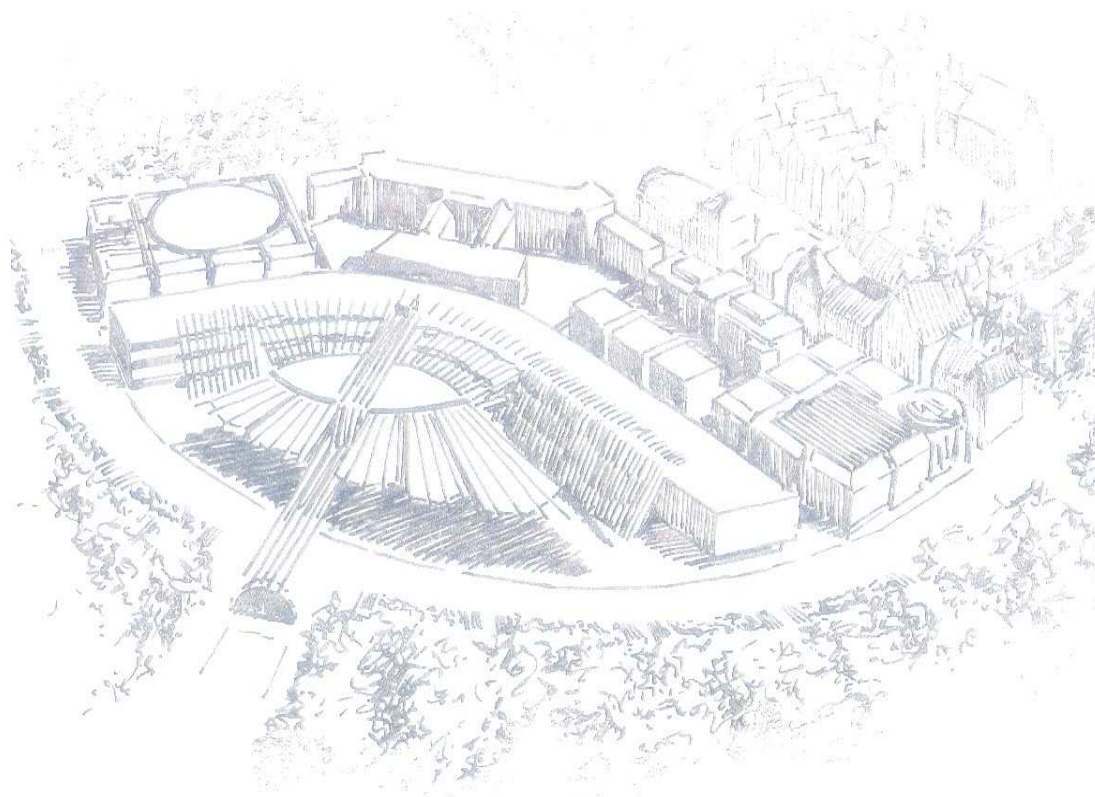

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA TORUNIA

KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU

P
R
Z
E
S
T
R
Z
E
N
N
E
G
O

MIASTA

CZĘŚĆ C - KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA**MISJA ROZWOJU MIASTA TORUNIA**

1.	FUNKCJE MIASTA I ICH ROZWÓJ	5
1.1.	Ponadlokalne funkcje miasta w strukturze osadniczej kraju i regionu	5
1.2.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	7
1.3.	Rozwój struktur miejskich	8
1.3.1.	Podział miasta na jednostki ustaleń Studium	8
1.3.2.	Ogólna dyspozycja funkcjonalno-przestrzenna miasta	12
2.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	12
2.1.	Ustalenia formalno-porządkowe i terminologiczne	12
2.2.	Ogólne zasady polityki przestrzennej	15
2.3.	Podział miasta na: strefy polityki przestrzennej (główne strefy funkcjonalno-przestrzenne) i podstrefy działań oraz obszary i tereny funkcjonalne	17
2.3.1.	Podział na strefy polityki przestrzennej	18
2.3.2.	Podział na podstrefy działań	18
2.3.3.	Obszary i tereny funkcjonalne oraz zadania bądź obiekty realizujące ponadlokalne i lokalne cele publiczne.....	23
2.4.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji (rewitalizacji) lub rekultywacji, w tym wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	24
2.4.1.	Obszary wymagające przekształceń	25
2.4.2.	Obszary wymagające rehabilitacji (rewitalizacji).....	31
2.4.3.	Obszary osiedli mieszkaniowych wskazane do humanizacji	36
2.4.4.	Obszary wymagające rekultywacji	38
2.5.	Tereny zamknięte	39
2.6.	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	41
2.7.	Obszary zagrożeń	42
2.7.1.	Obszary zagrożeń geologicznych	43
2.7.2.	Obszary zagrożenia powodzią	43
2.8.	Główne obszary problemowe	44
2.9.	Obszary przestrzeni publicznych	46
2.10.	Ustalenia dla wyodrębnionych jednostek	47
2.10.1.	Jednostka I - Starotoruńskie Przedmieście	49
2.10.2.	Jednostka II - Barbarka	55
2.10.3.	Jednostka III - Wrzosey	61
2.10.4.	Jednostka IV - Bielany	69
2.10.5.	Jednostka V - Bydgoskie Przedmieście	75
2.10.6.	Jednostka VI - Stare Miasto	81
2.10.7.	Jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście	85
2.10.8.	Jednostka VIII - Jakubskie Przedmieście	91
2.10.9.	Jednostka IX - Mokre Przedmieście	99
2.10.10.	Jednostka X - Katarzynka	105
2.10.11.	Jednostka XI - Grębocin Przy Lesie	111
2.10.12.	Jednostka XII - Rubinkowo	117
2.10.13.	Jednostka XIII - Bielawy	123
2.10.14.	Jednostka XIV - Grębocin Nad Strugą	127
2.10.15.	Jednostka XV - Na Skarpie	133
2.10.16.	Jednostka XVI - Kaszczorek	137
2.10.17.	Jednostka XVII - Czerniewice	143
2.10.18.	Jednostka XVIII - Rudak	147
2.10.19.	Jednostka XIX - Stawki	153
2.10.20.	Jednostka XX - Podgórz	161

2.11.	Obszary, dla których sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	169
2.11.1.	Obszary, dla których sporządzenie m.p.z.p. jest obowiązkowe	169
2.11.2.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić m.p.z.p., w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	170
3.	OBSZARY, OBIEKTY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	171
3.1.	Obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych	172
3.2.	Zasady ochrony zabytków oraz dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego	184
3.2.1.	Obszary, obiekty i zasady ochrony zabytków i historycznego krajobrazu kulturowego	184
3.2.2.	Obszary, obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego ...	190
4.	ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	192
4.1.	Obszary i obiekty objęte ochroną prawną.....	192
4.1.1.	Ochrona przyrody	192
4.1.2.	Obszary przyrodnicze o walorach kulturowych	195
4.1.3.	Strefy ochronne ujęć wód podziemnych	196
4.1.4.	Lasy ochronne	196
4.2.	Zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kształtowania podstaw Miejskiego Systemu Ekologicznego	197
4.3.	Ochrona poszczególnych elementów środowiska i przeciwdziałania zagrożeniom	199
5.	ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W TYM OBSZARY WSKAZANE DO WYŁĄCZENIA Z ZABUDOWY.....	201
5.1.	Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	201
5.2.	Zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej	202
5.3.	Obszary wskazane do wyłączenia z zabudowy.....	204
6.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTU	205
6.1.	Zarys polityki transportowej miasta	205
6.1.1.	Polityka w zakresie kształtowania sieci drogowej	206
6.1.2.	Polityka w zakresie transportu publicznego i rowerowego	206
6.1.3.	Polityka parkingowa	207
6.2.	Kierunki rozwoju sieci drogowej	207
6.2.1.	Sieć dróg z podziałem na klasy funkcjonalne	207
6.3.	Kierunki rozwoju pozostałych systemów komunikacyjnych	208
6.3.1.	Sieć linii autobusowych	208
6.3.2.	Dworce komunikacji autobusowej	209
6.3.3.	Sieć tramwajowa	209
6.3.4.	Transport kolejowy	210
6.3.5.	Transport wodny	211
6.3.6.	Transport lotniczy	211
6.3.7.	Ścieżki rowerowe	211
7.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	212
7.1.	Zaopatrzenie w wodę	212

7.1.1.	Ujęcia wody	212
7.1.2.	Sieć wodociągowa	212
7.2.	Gospodarka ściekowa	213
7.2.1.	Sieć kanalizacyjna	213
7.2.2.	Oczyszczalnie ścieków	214
7.3.	Gospodarka energetyczna	215
7.3.1.	Zaopatrzenie w gaz	215
7.3.2.	Zaopatrzenie w energię ciepłą	217
7.3.3.	Zaopatrzenie w energię elektryczną	220
7.4.	Gospodarka odpadami	220
8.	WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO I GMIN SĄSIEDNICH	222
8.1.	Wnioski do polityki przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego.....	222
8.2.	Wnioski do polityki przestrzennej gmin sąsiednich.....	222
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	
	SPIS TABEL	225
	SPIS RYSUNKÓW	225

KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA

MISJA ROZWOJU MIASTA TORUNIA

Toruń jest znanym w świecie miastem historycznym, w którym rozwija się nauka, kultura i gospodarka, gdzie dobrze się żyje i do którego chętnie się wraca

- to misja, którą „Strategia Rozwoju Miasta Torunia” (uchwalona Uchwałą Nr 1077/2002 Rady Miasta Torunia z dnia 16 maja 2002 roku) określiła jako wyobrażenie Torunia w przyszłości, uwzględniające potrzeby, dążenia i aspiracje władz miasta i jego mieszkańców.

Strategiczne cele rozwoju Torunia, wraz z przyporządkowanymi im w ww. dokumencie celami operacyjnymi - to:

- Toruń miastem społeczności aktywnej, solidarnej i gościnnej,
- Toruń jednym z liderów gospodarczych Polski Północnej,
- Toruń ośrodkiem akademickim o międzynarodowym znaczeniu,
- Toruń ośrodkiem promieniowania kultury i edukacji,
- Toruń miastem o rozwiniętej gospodarce turystycznej.

Ustalenia studium wskazują uwarunkowania, możliwości, kierunki i zasady przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta - umożliwiające podjęcie działań zmierzających do pełnej realizacji wytyczonych „Strategią...” celów.

1. FUNKCJE MIASTA I ICH ROZWÓJ

1.1. Ponadlokalne funkcje miasta w strukturze osadniczej kraju i regionu

W województwie kujawsko-pomorskim rolę ośrodka regionalnego, nie tylko ze względu na podział stołeczności, ale przede wszystkim ze względu na zgromadzenie znacznego i w pewnym zakresie komplementarnego lub wzajemnie uzupełniającego się potencjału społeczno-gospodarczego, pełnią dwa ośrodki: Bydgoszcz i **Toruń** - określone, ze względów funkcjonalnych, mianem aglomeracji.

W „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego” (uchwalonej Uchwałą Nr 439/2000 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu z dnia 20 czerwca 2000 r.), wśród 14 celów operacyjnych rozwoju województwa, wymienia się „rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków stołecznych województwa”, który będzie realizowany przede wszystkim poprzez rozwój usług wyższego rzędu (zwłaszcza nauki, kultury, opieki zdrowotnej), wzmocnienie potencjału obsługi biznesu (sektor bankowy, centrum wystawienniczo-targowe), poprawę dostępności komunikacyjnej w układzie międzyregionalnym i międzynarodowym.

Zagadnienie to zostało uwzględnione także w drugim najważniejszym dokumencie kształtującym politykę regionalną i przestrzenną województwa - „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego” uchwalonym Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r.

Zarówno „Plan...” jak i „Strategia...” zakładają rozwój aglomeracji bydgosko-toruńskiej (obejmującej około 25 gmin centralnej części województwa), której rdzeniem są dwa ośrodki - Bydgoszcz i **Toruń**. Obszar ten - określony także mianem „bydgosko-toruńskiego obszaru metropolitalnego” - jest postrzegany jako obszar w największym stopniu odpowiedzialny za rozwój społeczno-gospodarczy regionu ze względu na koncentrację funkcji o regionalnym obszarze oddziaływania.

Potencjał społeczno-gospodarczy lokuje aglomerację wśród kilku najważniejszych krajowych aglomeracji miejskich.

Podstawowe kierunki działań, związane z rozwojem i kształtowaniem sieci osadniczej, zakładają wzmocnienie jej potencjału, podniesienie jakości życia mieszkańców, wykorzystanie walorów turystycznych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

Kształtowanie sieci osadniczej w województwie będzie obejmować działania zmierzające do jej rozwoju poprzez wyposażenie miast poszczególnych poziomów hierarchicznych w instytucje obsługi mieszkańców, stosownie do ich pozycji w sieci i zasięgu oddziaływania.

Zgodnie z ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego” - Toruń zaliczono do pierwszego poziomu sieci osadniczej (tj. do miast o potencjalnym znaczeniu europejskim) - i jako jeden z biegunów aglomeracji bydgosko-toruńskiego obszaru metropolitalnego.

Wzmocnienie miasta w instytucje obsługi mieszkańców będzie realizowane przez wzmocnienie szkół wyższych, instytucji naukowo-badawczych i wdrożeniowych, rozwój instytucji specjalistycznej opieki medycznej (rozbudowa Szpitala Dziecięcego), umocnienie instytucji kulturalnych znaczenia regionalnego i ponadregionalnego (w tym: Teatru Wilama Horzycy, Teatru Baj Pomorski), wspomaganie rozwoju massmediów znaczenia regionalnego, rozwijanie sektora finansowo-bankowego i otoczenia biznesu, a także realizację centrum kongresowego.

Integracja funkcjonalno-przestrzenna aglomeracji bydgosko-toruńskiej, kształtowanie europolu, będzie realizowane przez:

- koordynację gospodarki przestrzennej biegunów aglomeracji, zwłaszcza w zakresie polityki inwestycyjnej dotyczącej infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, społecznej o znaczeniu regionalnym oraz zabudowy mieszkaniowej na obszarach pomiędzy biegunami,
- poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru aglomeracji i wzajemnej dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy i Torunia.

Wysoka jakość życia mieszkańców, zapisana w „Strategii rozwoju województwa” jako cel nadrzędny jego rozwoju, jest związana z zapewnieniem wysokich standardów obsługi mieszkańców. Osiągnięć się ją poprzez działania ukierunkowane na:

- podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców,
- podnoszenie jakości specjalistycznej opieki medycznej,
- wzrost aktywności kulturalnej,
- wzrost aktywności społecznej i sportowej.

Na terenie województwa prognozuje się zmiany rozmieszczenia ludności wynikające z przebiegu procesów demograficznych i zmiany w strukturach ludności. Przewiduje się zwiększenie liczby mieszkańców (m.in. w Toruniu nawet o 15%). W strukturach demograficznych nastąpi przede wszystkim wzrastający udział starszych grup wiekowych, z czym wiązać się będzie dostosowanie potencjału obsługi w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Gospodarcze wykorzystanie walorów turystycznych wymaga wzmocnienia Torunia jako krajowego i ponadregionalnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego krajowego i zagranicznego, zwłaszcza związanego z nauką, biznesem, imprezami kulturalnymi, sportowymi, targami - poprzez zwiększenie i poprawę standardu bazy hotelowej.

Ochrona dziedzictwa kulturowego realizowana będzie poprzez następujące działania:

- rewaloryzację zabytkowych układów urbanistycznych w dużym znaczeniu kulturowym i historycznym,
- ochronę zasobów kulturowych miasta poprzez eliminację ruchu samochodowego z zabytkowego centrum miasta,
- konserwację oraz szerokie turystyczne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego (w tym zwłaszcza pierścienia fortów oraz ruin zamków).

1.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego” określono zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne, spośród których dotyczące bezpośrednio miasta Torunia to:

- **zadania o znaczeniu krajowym rozumiane jako wnioski do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju:**

środowisko przyrodnicze i kulturowe:

- włączenie do sieci ekologicznej Natura 2000 Fortów w Toruniu - zadanie nr 1;
- rewaloryzacja historycznego układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego Torunia, wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO - zadanie nr 4;

komunikacja:

- budowa autostrady A-1 (w trym odcinki: Nowe Marzy - Lubicz, Lubicz - Czerniewice) - zadanie nr 7;
- budowa drogi ekspresowej S-10 (budowa drugiej jezdni na odcinku Bydgoszcz-Toruń i budowa południowej obwodnicy miasta Torunia) - zadanie nr 9;
- przebudowa drogi krajowej nr 1 (wzmocnienie nawierzchni do 115 kN/oś na całej długości, budowa Trasy Nowomostowej z mostem przez rzekę Wisłę (ul. Grudziądzka-Łódzka), budowa odcinka: ul. Łódzka - południowa obwodnica S-10 - zadanie nr 11;
- przebudowa drogi krajowej nr 15 (budowa Trasy Staromostowej, przebudowa ul. Olsztyńskiej) - zadanie nr 12;
- przebudowa drogi krajowej nr 80 (budowa trasy średnicowej, przebudowa ul. Szosa Lubicka z podłączeniem do węzła autostradowego „Lubicz”, budowa drugiej jezdni na całej długości) - zadanie nr 13;
- modernizacja linii kolejowej nr 353 - zadanie nr 20;
- modernizacja linii kolejowej nr 18 (utworzenie połączeń Euro i Intercity na trasie Bydgoszcz - Toruń - Warszawa) - zadanie nr 21;
- modernizacja dróg wodnych (rzeka Wisła) - zadanie nr 23.

- **zadania o znaczeniu wojewódzkim:**

środowisko przyrodnicze i kulturowe:

- opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego - zadanie nr 39;
- utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Drwęcy - zadanie nr 43;
- opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody - zadanie nr 46;
- zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły - zadanie nr 47;
- realizacja obiektów małej retencji wód (w zlewni Strugi Toruńskiej) - zadanie nr 49;

sieć osadnicza:

- utworzenie Salonu Innowacji i Postępu - zadanie nr 55,
- utworzenie Centrum Transferu Technologii - zadanie nr 56;
- budowa Centrum Diagnostycznego i Laboratoryjnego (...) - zadanie nr 60;
- utworzenie Regionalnego Centrum Edukacji Informatycznej - zadanie nr 63;
- utworzenie wyższych szkół zawodowych - zadanie nr 64;
- budowa Centrum Kongresowo-Turystycznego - zadanie nr 65;
- powołanie regionalnego centrum wystawienniczo-targowo-kongresowego - zadanie nr 66;
- powołanie Ośrodka Interaktywnej Edukacji „Miasto Nauki” - zadanie nr 68;
- modernizacja i rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego - zadanie nr 70;

komunikacja:

- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 552 - dobudowa odcinka Różankowo -Górsk w klasie G - zadanie nr 92;
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 553 - zadanie nr 93;
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 273 - zadanie nr 123;
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 654 - zadanie nr 140;
- budowa drogi w klasie G ul. Grudziądzka-węzeł Turzno - zadanie nr 148;
- przebudowa linii kolejowej nr 207 - zadanie nr 150;
- przebudowa lotniska usługowo-sportowego - zadanie nr 154;

infrastruktura techniczna:

- budowa stacji transformatorowej 110/15 kV Toruń-Bielawy wraz z liniami zasilającymi 110 kV przez wcięcie w istniejącą linię GPZ Rubinkowo - GPZ Drwęca (inwestycja zrealizowana w 2004r.) i linię relacji GPZ Rubinkowo-GPZ Ciechocinek - zadanie nr 158;
- podłączenie EC Toruń Dn 300 mm - zadanie nr 186;
- regulacja, naprawa i odbudowa rzek i kanałów: ... Struga Toruńska ... - zadanie nr 188.

1.3. Rozwój struktur miejskich**1.3.1. Podział miasta na jednostki ustaleń Studium**

Wg kolejnych edycji dokumentów planistycznych miasto Toruń podzielone było na 6 jednostek urbanistycznych, stanowiących dzielnice urbanistyczne w układzie przestrzennym. Każda z ww. jednostek dzieliła się ponadto na jednostki strukturalne (3÷7), wśród których wyodrębniano tereny o różnym sposobie użytkowania.

Niniejsze Studium proponuje zmianę tego podziału poprzez wyodrębnienie mniejszych części miasta, „oddzielonych” w większości „barierami” funkcjonalnymi w postaci istniejących lub planowanych przebiegów tras komunikacji kołowej i szynowej (kolei) oraz barierą naturalną jaką stanowi rzeka Wisła.

W ustaleniach dla wyodrębnionych jednostek (w pkt 2.10.) określono ich rolę w obszarze metropolitalnym i w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Granice nowych jednostek wraz z proponowanymi nazwami oraz odniesieniami do dotychczas funkcjonujących podziałów urbanistycznych przedstawiono poniżej.

Prawobrzeżna część miasta**Jednostka I Starotoruńskie Przedmieście**

- obejmuje zachodnią część miasta „zawartą” pomiędzy:
granicą administracyjną miasta (od południa biegnącą osią nurtu rzeki Wisły, od zachodu stanowiącą granicę administracyjną pomiędzy miastem a gminą Zławieś Wielka), a odcinkiem projektowanej „trasy średnicowej” do ul. Szosa Okrężna - ul. Szosa Okrężna wraz z planowanym jej „przedłużeniem” do planowanego mostu na rzece Wiśle (tzw. zachodniego).
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki nazwanej „Zachodni Zespół Przemysłowo-Portowy” oraz część terenu grupy „O” nie wchodzącego w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła).

Jednostka II Barbarka

- obejmuje północno-zachodnią część miasta „zawartą” pomiędzy:
granicą administracyjną miasta z gminą Zławieś Wielka i gminą Łysomice - linią kolejową Toruń Północny - Olek do ul. Polnej - ul. Polną i ul. Szosa Okrężna do planowanego jej skrzyżowania z „trasą średnicową”.
W dotychczasowych podziałach stanowiła północną część jednostki „Chełmińskie”.

Jednostka III Wrzosa

- obejmuje fragment części północnej miasta zawarty pomiędzy:
linią kolejową Toruń Północny-Olek (nr 246) na odcinku od ul. Polnej do granicy administracyjnej miasta - częścią północnej granicy miasta (z gminą Łysomice) - odcinkiem ul. Grudziądzkiej do linii kolejowej wymienionym wyżej - linią kolejową do jej przecięcia z ul. Szosa Chełmińska z „odbiciem” na północ (na fragmencie ul. Szosa Chełmińska) do skrzyżowania z ul. Polną - odcinkiem ul. Polnej do linii kolejowej Toruń Północ-Olek.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Chełmińskie”.

Jednostka IV Bielany

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawarty pomiędzy:
ul. Szosa Okrężna-ul. Polna do skrzyżowania z ul. Szosa Chełmińska - odcinkiem ul. Szosa Chełmińska od ww. skrzyżowania do ul. Św. Józefa - ul. Św. Józefa - Placem Ks. Frelichowskiego - ul. Gagarina do skrzyżowania z ul. Szosa Okrężna.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostek: „Chełmińskie”, „Śródmieście” oraz część terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (odcinek „trasy średnicowej”).

Jednostka V Bydgoskie Przedmieście

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawartej pomiędzy:
planowanym „przedłużeniem” ul. Szosa Okrężna do tzw. zachodniej przeprawy mostowej - ul. Gagarina - Placem Ks. Frelichowskiego z odcinkiem ul. Św. Józefa do ul. Balonowej - ul. Balonową - wschodnią granicą terenu zieleni leśnej (tzw. „Rudelki”) do ul. Bema - odcinkiem ul. Bema do Placu Hoffmana - ul. Kraszewskiego - Al. Jana Pawła II - osią nurtu rzeki Wisły do tzw. zachodniej przeprawy mostowej.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Śródmieście” oraz część terenów grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rzeka Wisła).

Jednostka VI Stare Miasto

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawartej pomiędzy:
osią nurtu rz. Wisły - Al. Jana Pawła II - ul. Czerwona Droga - ul. Odrodzenia - ul. Przy Kaszowniku do Pl. Pokoju Toruńskiego - odcinkiem linii kolejowej w rejonie dworca Toruń Miasto.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Śródmieście”.

Jednostka VII Chełmińskie Przedmieście

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawartej pomiędzy:
ul. Grudziądzką (od skrzyżowania z linią kolejową Toruń Wschodni-Toruń Północ) - ul. Warneńczyka - odcinkiem ul. Przy Kaszowniku - ul. Czerwona Droga - ul. Kraszewskiego do Pl. Hoffmana - odcinkiem ul. Bema do wschodniej granicy terenu zieleni leśnej (tzw. „Rudelki”) - ul. Balonową - ul. Św. Józefa do skrzyżowania z ul. Szosa Chełmińska - odcinkiem ul. Szosa Chełmińska do linii kolejowej Toruń Północ-Olek - linią kolejową w rejonie dworca Toruń Północ i odcinkami linii Toruń Północ-Toruń Wschodni do ul. Grudziądzkiej.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostek: „Śródmieście” i „Chełmińskie”.

Jednostka VIII Jakubskie Przedmieście

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawartej pomiędzy:
osią nurtu rz. Wisły - odcinkiem linii kolejowej w rejonie dworca Toruń Miasto - Placem Pokoju Toruńskiego - odcinkami linii kolejowej 353 Poznań Wsch.-Skandawa do linii na przedłużeniu ul. Wschodniej - ul. Wschodnią - odcinkiem ul. Szosa Lubicka (od Pl. Daszyńskiego do ul. Przy Skarpie) - odcinkiem ul. Przy Skarpie do ul. Wianki - odcinkiem ul. Wianki do cieku wodnego prostopadłego do rz. Wisły na wysokości Fortu I.

W dotychczasowych podziałach stanowiła części jednostek „Jakubskie” i „Śródmieście” oraz część terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła i fragment „trasy nowomostowej”).

Jednostka IX Mokre Przedmieście

- obejmuje fragment centralnej części miasta zawartej pomiędzy:

Pl. Pokoju Toruńskiego - odcinkiem ul. Przy Kaszowniku - ul. Warneńczyka - ul. Grudziądzką do przecięcia z linią kolejową Toruń Północ-Toruń Wschodni - odcinkiem ww. linii kolejowej oraz z odcinkiem linii kolejowej 353 Poznań Wsch.-Skandawa do Pl. Pokoju Toruńskiego.

W dotychczasowych podziałach stanowiła części jednostek: „Śródmieście”, „Jakubskie”, „Mokre” i „Chełmińskie” oraz część terenów grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy („trasy średnicowej” i „trasy nowomostowej”).

Jednostka X Katarzynka

- obejmuje fragment północnej części miasta „zawartej” pomiędzy:

północnym odcinkiem granicy administracyjnej miasta z gminą Łysomice - odcinkiem linii kolejowej 353 Poznań Wsch.-Skandawa do przecięcia z planowaną „trasą średnicową” - odcinkiem linii kolejowej Toruń Wschodni-Toruń Północ do przecięcia z ul. Grudziądzką - odcinkiem ul. Grudziądzkiej.

W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostek „Mokre” i „Chełmińskie” oraz część terenów grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy („trasy nowomostowej”).

Jednostka XI Grębocin Przy Lesie

- obejmuje fragment północno-wschodniej części miasta „zawarty” pomiędzy:

północno-wschodnimi odcinkami granicy administracyjnej miasta z gminą Lubicz - ul. Olsztyńska do skrzyżowania z „trasą średnicową” - odcinkiem „trasy średnicowej” do przecięcia z linią kolejową 353 Poznań Wsch.-Skandawa - odcinkiem ww. linii kolejowej do granicy administracyjnej miasta.

W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Mokre”.

Jednostka XII Rubinkowo

- obejmuje fragment wschodniej części miasta „zawartej” pomiędzy:

odcinkiem projektowanej „trasy średnicowej” do ul. Olsztyńskiej - odcinkiem ul. Olsztyńskiej do skrzyżowania z ul. Szosa Lubicka - odcinkiem ul. Szosa Lubicka do Pl. Daszyńskiego - ul. Wschodnią - odcinkiem na przedłużeniu osi ul. Wschodniej do linii kolejowej 353 Poznań Wsch.-Skandawa - odcinkiem ww. linii do jej przecięcia z „trasą średnicową”.

W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Jakubskie” oraz część terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy („trasa średnicowa”).

Jednostka XIII Bielawy

- obejmuje fragment wschodniej części miasta „zawartej” pomiędzy:

odcinkiem ul. Olsztyńskiej - linią kolejową Toruń Wschodni-Lipno (27) - ul. Szosa Lubicka do jej skrzyżowania z ul. Olsztyńską.

W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Jakubskie”.

Jednostka XIV Grębocin Nad Strugą

- obejmuje fragment północno-wschodniej części miasta „zawartej” pomiędzy:

od strony pn.-wsch. i pd.-wsch. odcinkiem granicy administracyjnej miasta z gm. Lubicz - ul. Szosa Lubicka do przecięcia z linią kolejową 27 Toruń Wschodni-Lipno - odcinkiem ww. linii do ul. Olsztyńskiej - odcinkiem ul. Olsztyńskiej.

W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Jakubskie”.

Jednostka XV Na Skarpie

- obejmuje fragment wschodniej części miasta „zawartej” pomiędzy:
odcinkiem ul. Szosa Lubicka od ul. Przy Skarpie do granic administracyjnych miasta -
wschodnią granicą administracyjną miasta z gm. Lubicz - ul. Przy Skarpie.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Jakubskie”.

Jednostka XVI Kaszczorek

- obejmuje fragment wschodniej części miasta „zawartej” pomiędzy:
wschodnią i pd.-wsch. granicę administracyjną miasta z gm. Lubicz - osią nurtu rz. Wisły do
otwartego cieku wodnego prostopadłego do rz. Wisły na wysokości Fortu I - odcinkiem
ul. Wianki do ul. Przy Skarpie - odcinkiem ul. Przy Skarpie do ul. Szosa Lubicka - odcinkiem
ul. Szosa Lubicka do granicy administracyjnej miasta.
W dotychczasowych podziałach stanowiła część jednostki „Jakubskie” oraz część terenów
z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła).

Lewobrzeżna część miasta**Jednostka XVII Czerniewice**

- obejmuje fragment pd.-wsch. części miasta „zawartej” pomiędzy:
granicą administracyjną miasta (w osi nurtu rz. Wisły i z gminą Wielka Nieszawka) - odcinkiem
ul. Łódzkiej do projektowanego skrzyżowania z ul. Włocławską - projektowanymi odcinkami
ulic w rejonie jeziora Nagus - odcinkiem południowej i wschodniej granicy pomiędzy ogrodami
działkowymi a lasem skracając prostopadle do rz. Wisły.
W dotychczasowych podziałach stanowiła wschodnią część jednostki „Podgórz” oraz część
terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła, ul. Łódzka).

Jednostka XVIII Rudak

- obejmuje fragment części południowej miasta „zawartej” pomiędzy:
odcinkiem linii kolejowej 18 Toruń-Kutno i linii kolejowej w kierunku mostu kolejowego do
terenów w rejonie Fortu Kolejowego - odcinka Małej Wisetki do jej wpływu do rz. Wisły - osią
nurtu rz. Wisły - skracając prostopadle na południowy zachód do południowej i wschodniej
granicy pomiędzy ogrodami działkowymi a lasem do projektowanych odcinków ulic w rejonie
jeziora Nagus - do projektowanego odcinka ul. Włocławskiej i jej skrzyżowania z ul. Łódzką -
odcinkiem ul. Łódzkiej.
W dotychczasowych podziałach stanowiła środkową część jednostki „Podgórz”.

Jednostka XIX Stawki

- obejmuje fragment południowej części miasta „zawarty” pomiędzy:
odcinkami osi nurtu rz. Wisły - odcinkiem Małej Wisetki do terenów w rejonie Fortu
Kolejowego - odcinkiem linii kolejowej 18 Toruń-Kutno - część południowej granicy
administracyjnej miasta z gm. Wielka Nieszawka do drogi S-10 i węzła Kluczyki - projektowaną
„trasą staromostową”.
W dotychczasowych podziałach stanowiła środkową część jednostki „Podgórz” oraz część
terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła, tereny kolejowe,
projektowana „trasa nowomostowa”).

Jednostka XX Podgórz

- obejmuje fragment południowo-zachodniej części miasta „zawarty” pomiędzy:
osią nurtu rz. Wisły - projektowaną trasą staromostową do węzła Kluczyki - odcinkiem S-10 do
granicy administracyjnej miasta - odcinkiem południowej i południowo-zachodniej granicy
administracyjnej miasta z gmina Wielka Nieszawka.
W dotychczasowych podziałach stanowiła zachodnią część jednostki „Podgórz” oraz część
terenów z grupy „O” nie wchodzących w skład żadnej dzielnicy (rz. Wisła, tereny kolejowe).

1.3.2. Ogólna dyspozycja funkcjonalno-przestrzenna miasta

Rozwój przestrzenny miasta jest silnie zdeterminowany warunkami naturalnymi oraz istniejącym zainwestowaniem, w tym także znajdującym się poza granicami administracyjnymi na obszarze gmin przyległych. Studium utrwała w generaliach istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną: dominację części prawobrzeżnej oraz sukcesywny rozwój struktur miejskich w części lewobrzeżnej, wprowadzając jednocześnie niezbędne korekty wynikające z potrzeb realizacji uchwalonej „Strategii rozwoju miasta Torunia” oraz rozwoju jego ponadlokalnych funkcji.

Na zmiany zdefiniowanej w dotychczasowych opracowaniach planistycznych (m.in. nie obowiązującym Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia) struktury funkcjonalno-przestrzennej, miały i mają duży wpływ także poza przestrzenne uwarunkowania głównie gospodarczo-ekonomiczne.

Głównym ośrodkiem, skupiającym szeroką gamę usług o znaczeniu ponadlokalnym (krajowym i wojewódzkim) i lokalnym (miejskim i międzygminnym), z funkcją mieszkaniową jako funkcją wspomagającą będzie nadal centrum miasta skupione wokół zespołu staromiejskiego W części lewobrzeżnej - zbliżoną rolę w strukturze miasta przypisano zachowanemu „centrum” d. miasta Podgórz.

Szeroka dolina Wisły wraz ze zbiegającą się z nią, w granicach administracyjnych miasta, doliną Drwęcy - pełnią i pełnić będą ważną rolę korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.

Równocześnie jednak ich fragmenty predysponowane są dla rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznych z ograniczeniami dla lokalizacji nowej zabudowy.

Rozwój miasta przebiegać będzie „dwutorowo”:

- drogą przekształceń funkcjonalnych i przestrzennych oraz wypełnienia istniejących struktur w ramach terenów już zurbanizowanych, z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- drogą „przygotowywania” technicznego i planistycznego - nowych terenów zlokalizowanych głównie w części lewobrzeżnej oraz północnej i wschodniej części prawobrzeża.

2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Ustalenia formalno-porządkowe i terminologiczne

Ustalenia zawarte w kolejnych rozdziałach niniejszego Studium określają kierunki działań jakie należy podjąć w celu realizacji przyjętej polityki przestrzennej miasta. Nie są ścisłym przesądzeniem o granicach zainwestowania i użytkowania terenów.

Przyjmuje się, że określone w Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego wraz z zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego, zasadami ochrony środowiska i jego zasobów, kierunkami rozwoju systemów transportu i infrastruktury technicznej - stanowiąc będą podstawę do aktualizacji opracowanych bądź ustalenia kolejnych wersji programów i planów branżowych, w tym zwłaszcza wymaganych ustawowo:

- planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię (sporządzanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych i energii - w oparciu o art.16 ust.1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - prawo energetyczne);
- wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych (sporządzanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w oparciu o art.21 ust.1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków).

Integralną częścią Studium, oprócz rysunków umieszczonych w niniejszej części tekstowej, są załączniki graficzne w skali 1:10.000 i 1:25.000 zatytułowane:

- Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów - 1:10.000
- Polityka przestrzenna - instrumentalizacja - 1:10.000
- Zasady kształtowania terenów zieleni na tle Miejskiego Systemu Ekologicznego - 1:25.000
- Zasady rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - gospodarka wodno-ściekowa - 1:25.000
 - gospodarka energetyczna - 1:25.000

W stosunku do załączników graficznych „Studium”, zawierających jego ustalenia przyjmuje się następującą interpretację:

- ostateczne ustalenia granic terenów powinno być dokonywane w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub w trakcie przygotowywania decyzji administracyjnych (w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy);
- w studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania terenów tzn., że określone na rysunkach studium przeznaczenie terenu, zdefiniowane określeniem obszaru funkcjonalnego, oznacza przeznaczenie dominujące (ale nie wyłączone) i może być uzupełnione innymi funkcjami wspomagającymi (nie przeciwstawnymi przeznaczeniu dominującemu) lecz nie prowadzącymi do pogorszenia warunków jego egzystencji;
- dla ustalenia linii rozgraniczających podstawowego układu komunikacyjnego istnieje pilna potrzeba wykonania opracowań określonych mianem „korytarzy komunikacyjnych” z uwzględnieniem zarówno ustaleń niniejszego Studium, jak i parametrów technicznych ulic, warunków lokalizacji urządzeń komunalnych oraz zakresu niezbędnych ingerencji w istniejące zainwestowane obrzeży tras a także niezbędnych zmian lub korekt istniejącego lokalnego układu komunikacyjnego.

W celu uniknięcia ewentualnych rozbieżności interpretacyjnych niektórych pojęć zastosowanych w zapisach ustaleń niniejszego Studium, ustala się:

- znaczenie pojęć: obszar problemowy, obszar przestrzeni publicznej, teren zamknięty oraz zabytek, krajobraz kulturowy i dobro kultury współczesnej - wynikające ze stosownych ustaw - zawarte zostały w punktach bądź podpunktach poświęconych tym zagadnieniom;
- znaczenie pojęć: przekształcenia, rehabilitacja (rewitalizacja), rekultywacja, humanizacja osiedli mieszkaniowych a także remont, modernizacja i rewaloryzacja - zawarto w punkcie 2.5. niniejszego tekstu;
- pojęcie kompensacja przyrodnicza - to zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowag przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Dla potrzeb Studium wprowadza się poniższe interpretacje:

- **obszar funkcjonalny** - to część obszaru miasta o określonym, w ustaleniach Studium, przeznaczeniu głównym (dominującym) - „narzucającym” standardy zagospodarowania i użytkowania dla innych funkcji. Integralnym elementem każdego obszaru i terenu funkcjonalnego jest infrastruktura techniczna i społeczna niezbędna dla obsługi danego obszaru lub terenu;
- **zabudowa o charakterze śródmiejskim** - to zgrupowanie intensywnej zabudowy na obszarze stanowiącym centrum „dzielnicy” (jednostki ustaleń Studium) - określone w ustaleniach dla wyodrębnionych jednostek w formie opisowej;

- **typ zabudowy** (budyneków) - zespół następujących cech zabudowy: usytuowanie na działce, gabaryty, kształt dachu;
- **forma zabudowy** (budynku) - układ eksponowanych elewacji oraz dachu i zwieńczenia z rozmieszczeniem, wielkością i proporcjami otworów, elementami programu architektoniczno-estetycznego (detale, faktury materiałów, zasada kolorystyki itp.), stolarką, elementami łączącymi obiekt z otaczającym terenem, towarzyszącymi obiektami pomocniczymi wspierającymi kompozycyjnie obiekt główny;
- **kompozycja zabudowy** (zespołu zabudowy) - układ ulic, placów, budynków i zieleni z uwzględnieniem linii zabudowy, typu i formy zabudowy, nawierzchni utwardzonych;
- **infrastruktura społeczna** - wyposażenie osadnictwa w sieć socjalnej obsługi ludności, jak np. oświaty, zdrowia, kultury, sportu oraz handlu, gastronomii czy rzemiosła;
- **infrastruktura techniczna** - wyposażenie osadnictwa w zakresie obsługi technicznej, jak drogi i ulice, zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków, zaopatrzenie w energię, telekomunikację, usuwanie odpadów, itp.;
- **obszar zieleni ochronnej** - obszar grupujący tereny zieleni krajobrazowo-ekologicznej: urządzonej (parkowej) lub nieurządzonej (np. łąkowej, łęgowej), pełniące funkcje ekologiczne, estetyczne bądź użytkowe; możliwość przebudowy roślinności w dostosowaniu do potrzeb użytkowych przy uwzględnieniu: typu siedliska, położenia w systemie ekologicznym i roli w tym systemie, a także uwarunkowań lokalnych (np. związanych z zagrożeniami powodziowymi);
- **usługi** - instytucje i obiekty służące zaspokajaniu potrzeb ludności np. z zakresu handlu, administracji, oświaty, zdrowia, finansów, turystyki, sportu itp.;
- **usługi publiczne** - usługi nauki, oświaty i wychowania, sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej itp.- realizowane jako zadania publiczne oraz usługi ww. zakresu realizowane jako przedsięwzięcia komercyjne, a także usługi z zakresu administracji publicznej;
- **usługi i usługi publiczne w zieleni** - usługi z ww. zakresów na działkach, na których co najmniej 50% powierzchni biologicznie czynnej stanowi zieleni wysoka;
- **funkcje chronione** - usługi z zakresu oświaty i wychowania, związane z wielogodzinnym lub stałym pobytem dzieci i młodzieży, szpitale i domy opieki społecznej, hospicja itp.;
- **obszary usługowo-produkcyjne** - wszelkie usługi komercyjne, w tym stacje paliw, usługi motoryzacyjne i rzemiosło produkcyjne, magazyny, składy, hurtownie oraz działalność produkcyjna pod warunkiem, że dana działalność i zastosowane technologie uniemożliwiają powstanie zagrożeń dla środowiska i życia ludzi nawet w przypadku awarii, poza przemysłem wymagającym składowania dużych ilości materiałów w stanie sypkim pod gołym niebem, produkcją o znacznej skali uciążliwości wynikającej ze skali produkcji, ilości przewozów koniecznych dla tej produkcji, generacji ruchu, emisji zanieczyszczeń oraz ilości odpadów poprodukcyjnych - z wyłączeniem funkcji chronionych;
- **obszary produkcyjno-usługowe** - wszelka działalność z zakresu produkcji, składów, magazynów i baz oraz usług, nie stwarzająca zagrożenia dla środowiska i życia ludzi choćby w przypadku awarii - z wyłączeniem funkcji chronionych;
- **obszary usługowo-mieszkaniowe** - obszary drobnych, lokalnych form aktywności gospodarczej z funkcją mieszkaniową właścicieli, które nie wywołują niekorzystnego dla otoczenia natężenia ruchu związanego z transportem towarów, znacznego zapotrzebowania na media komunalne ani nie odprowadzają agresywnych ścieków i toksycznych odpadów, nie kwalifikujące się do uznania za duże zakłady przemysłowe, magazynowo-składowe (np. hurtownie o pow. powyżej 2000 m², bazy transportu itp.);
- **obszary obsługi komunalnej miasta** - obszary, na których lokalizowane są obiekty i urządzenia związane z gospodarką odpadami, cmentarze w tym również dla zwierząt, schroniska dla zwierząt itp. z dopuszczeniem działalności produkcyjnej, baz, składów, magazynów, z wyłączeniem usług publicznych, funkcji chronionych i funkcji mieszkaniowej.

2.2. Ogólne zasady polityki przestrzennej

Zadaniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest określenie polityki przestrzennej i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określając zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, przyjmuje ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Proponowane niżej zasady polityki przestrzennej są pochodnymi m.in. misji rozwoju miasta przyjętej w „Strategii Rozwoju Miasta Torunia” uchwalonej Uchwałą Nr 1077/2002 Rady Miasta Torunia z dnia 16 maja 2002 r., wniosków wynikających z obecnego stanu zagospodarowania, rozwoju przewidywanego w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, potencjału rozwojowego oraz zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań tego rozwoju.

Jako podstawę zagospodarowania przestrzennego miasta przyjmuje się zastępujące zasady polityki przestrzennej:

- **w odniesieniu do struktury funkcjonalno-przestrzennej:**

- oszczędnej gospodarki zasobami, polegającej na pełniejszym wykorzystaniu już zainwestowanych przestrzeni miejskich w stosunku do ekspansji terytorialnej; zasada ta powinna być realizowana przez wykorzystanie rezerw terenowych w obrębie obszarów zainwestowanych; intensyfikację wykorzystania obszarów zainwestowanych oraz przez ich restrukturyzację (zmiana przeznaczenia, technologii) z poszanowaniem walorów kulturowych i środowiska przyrodniczego;
- minimalizacji konfliktów, wynikających z przesłanek funkcjonalnych i przestrzennych, wywołujących negatywne skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze; zasada ta powinna być realizowana przez działania wymuszające usprawnienie lub zmianę technologii, zmianę lub dyslokację funkcji szczególnie kolizyjnych;
- kształtowania „image” miasta poprzez rewaloryzację i podnoszenie jakości przestrzeni miejskich (ze szczególnym uwzględnieniem Starego Miasta i jego bezpośredniego otoczenia) oraz tworzenia nowych, atrakcyjnych przestrzeni miejskich ze szczególnym uwzględnieniem terenów przy głównych, wlotowych trasach komunikacyjnych oraz w „węzłowych punktach przesiadkowych” - dworcach: Toruń-Główny, Toruń-Miasto i Toruń-Wschodni;
- tworzenia Miejskiego Systemu Ekologicznego; zasada ta ma na celu czynne kształtowanie ekosystemu miasta i powinna być realizowana przez dążenie do zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej terenów zielonych i ich powiązania z terenami leśnymi położonymi zarówno w granicach miasta jak i poza jego obrębem oraz obszarami otwartymi doliny Wisły oraz przez dążenie do zwiększenia udziału powierzchni biologicznie czynnych w strukturze zagospodarowania poszczególnych obszarów;
- integracji otwartych przestrzeni publicznych, kształtujących tożsamość miasta i jego poszczególnych obszarów; zasada ta powinna być realizowana poprzez kształtowanie wielofunkcyjnych makro-wnętrz urbanistycznych, integrujących główne ciągi uliczne i place z terenami zielonymi o funkcjach ekologicznej i rekreacyjnej oraz z obiektami użyteczności publicznej;
- kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta w oparciu o określone strefy i podstrefy, co oznacza odnoszenie poszczególnych ustaleń funkcjonalnych do ww. i wynikającego, z odmienności stanu i charakteru ich zagospodarowania, potencjału rozwojowego i uwarunkowań rozwoju;
- angażowania funduszy gminnych w realizację obiektów i urządzeń infrastrukturalnych (komunikacyjnych i sieci inżynierskich) a także do korzystania z prawa pierwokupu w transakcjach sprzedaży działek, w odniesieniu do terenów niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb wspólnych społeczności lokalnej - na obszarach przewidywanych dla rozwoju struktur miejskich.

Wybór terenów i skala zaangażowania środków gminnych określone będą każdorazowo w powiązaniu z budżetem miasta

- pełnego zabezpieczenia obsługi ludności w sferze usług publicznych głównie poprzez adaptacje, modernizacje i rozbudowy istniejących obiektów a także budowę nowych, sukcesywnie i w miarę występujących potrzeb, na obszarach przewidywanych dla rozwoju struktur miejskich.

Nie wyklucza się jednocześnie możliwości powstawania prywatnych, społecznych obiektów usługowych (z zakresu szkolnictwa, ochrony zdrowia, opieki społecznej itp.) realizowanych przez prywatnych inwestorów;

- tworzenie gminnego zasobu działek i gruntów budowlanych w celu ułatwienia pozyskiwania terenów prywatnych na cele publiczne i jako oferty stymulującej rozwój, pożądaných na terenie miasta działalności gospodarczych prywatnych inwestorów.

- **w odniesieniu do systemów komunikacyjnych:**

- kształtowania sprawnego systemu powiązań z zewnętrznym układem komunikacyjnym i powiązań „wewnątrz” miejskich poprzez m.in.

- realizację tras średnicowych (w prawo- i lewobrzeżnej części miasta), nowych przepraw mostowych (tzw. Trasy Nowomostowej, Trasy Wschodniej z wyprowadzeniem układu w kierunku węzła autostradowego Turzno oraz Trasy Zachodniej),
- nadanie priorytetu rozbudowie istniejącego układu drogowego (m.in. ul.: Szosa Olsztyńska, Szosa Lubicka, Szosa Bydgoska, Szosa Chełmińska) i realizację nowych ulic lub ich odcinków (m.in. trasy Staromostowej, ul. Polnej, przedłużenie ul. Wielki Rów, „trasy Kościuszki”),

a także:

- realizację nowych i modernizację istniejących ulic podstawowego i wspomagającego układu komunikacyjnego, dostosowanych do kierunku rozwoju struktur miejskich i potrzeb przewidywanych funkcji, z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów i zagrożeń dla bezpośredniego otoczenia drogą rozwiązań technicznych i technologicznych;
- wprowadzenia priorytetu dla transportu zbiorowego wraz z działaniami na rzecz jego usprawnienia (m.in. poprzez modernizację i rozbudowę istniejących trakcji tramwajowych wraz z budową pełno standardowych pętli tramwajowych i zaplecza technicznego - zajezdni), a także tworzenia integracyjnych „węzłów” przesiadkowych umożliwiających wybór alternatywnego środka komunikacji zbiorowej (np. kolej-tramwaj-autobus lub tramwaj-autobus);
- promocję ruchu rowerowego poprzez realizację spójnej sieci ścieżek rowerowych zapewniającej - oprócz funkcji rekreacyjnej - alternatywną w stosunku do ruchu samochodowego i pieszego formę dojazdów do pracy, szkół i usług;

- **w odniesieniu do systemów infrastruktury technicznej:**

- stworzenie sprawnego miejskiego systemu zaopatrzenia w wodę opartego na modernizacji i rozbudowie istniejących ujęć wody, a także budowie nowych ujęć wody oraz modernizacji, wymianie i rozbudowie miejskich sieci wodociągowych - gwarantujących nieprzerwaną dostawę wody z poprawą jej jakości;
- oparcie gospodarki ściekowej na modernizacji i rozbudowie istniejących miejskich sieci a także budowie miejskich systemów dla obsługi głównych i potencjalnych kierunków rozwoju struktur miejskich;
- dostosowanie, z ewentualnymi korektami, wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych sporządzanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. - do kierunków rozwoju struktur miejskich;

- ochronę i właściwą eksploatację systemów melioracji wodnych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów rolnych przekształcanych w wyniku zainwestowania miejskiego;
- poprawę ochrony przeciwpowodziowej poprzez regulację, naprawę i odbudowę rzek i kanałów: Strugi Toruńskiej i Strugi Lubickiej, Kanału Nieszawskiego oraz Kanału Czerniewickiego, odbudowę przepustu na Kanale Czerniewickim i jazu rozdzielającego wody Strugi Toruńskiej i Lubickiej, a także rozbudowę i budowę systemu wałów przeciwpowodziowych;
- zapewnienie zwiększonych dostaw gazu z istniejącego źródła w oparciu o istniejące i planowane gazociągi wysokiego ciśnienia ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I°;
- rozbudowę i poprawę funkcjonowania systemu zaopatrzenia w gaz zwłaszcza poprzez modernizację istniejących sieci średniego i niskiego ciśnienia, powiększenie wydajności i budowę nowych stacji redukcyjno-pomiarowych II° (średniego/niskiego ciśnienia) oraz rozbudowę (budowę) sieci rozdzielczej średniego ciśnienia i rozbudowę (budowę) sieci niskiego ciśnienia z uwzględnieniem głównych kierunków rozwoju struktur miejskich;
- rozbudowę systemu zaopatrzenia miasta w energię ciepłą (jego prawobrzeżnej części) z modernizacją i rozbudową magistralnych sieci ciepłowniczych, techniczną i technologiczną restrukturyzacją źródeł ciepła, a także poprzez wzrost skojarzenia produkcji energii ciepłej z wykorzystaniem technologii parowo-gazowej z likwidacją małych kotłowni o niskiej sprawności;
- stworzenie możliwości dla realizacji lokalnych i indywidualnych źródeł ogrzewania dla lewobrzeżnej części miasta i zabudowy jednorodzinnej w części prawobrzeżnej (z uwzględnieniem uwarunkowań ekonomicznych);
- poprawę warunków dostaw energii elektrycznej poprzez rozbudowę i przebudowę istniejących linii WN, budowę nowych stacji transformatorowych, rozbudowę i modernizację linii SN oraz nn z uwzględnieniem głównych i potencjalnych kierunków rozwoju struktur miejskich;
- intensyfikację istniejących i wprowadzenie nowych systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
- budowę nowego składowiska odpadów i rozbudowę zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

2.3. Podział miasta na strefy polityki przestrzennej (główne strefy funkcjonalno-przestrzenne) i podstrefy działań oraz obszary i tereny funkcjonalne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego to określenie długofalowego procesu zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej (wizja ewolucji) miasta, wyznaczonych z jednej strony przez cele rozwoju zdefiniowane w przyjętej „Strategii ...”, a z drugiej strony przez możliwości wynikające ze stanu istniejącego.

W Studium przyjęto zasadę określania kierunków zagospodarowania w odniesieniu do wyodrębnionych jednostek ustaleń „dzielnic” poprzez:

- określenie stref polityki przestrzennej (głównych stref funkcjonalno-przestrzennych) i podstref działań, wyodrębnionych na podstawie kryterium oceny stopnia zainwestowania, udziału terenów biologicznie czynnych, w tym wymagających ochrony przed antropopresją i predyspozycji dla rozwoju funkcji miejskich, a także roli poszczególnych obszarów w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta i skali zaangażowania samorządu w ich kształtowaniu;
- określenie obszarów i terenów funkcjonalnych.

2.3.1. Podział na strefy polityki przestrzennej

Dla potrzeb realizacji polityki przestrzennej określa się następujące strefy polityki przestrzennej:

- Z** - **strefa zurbanizowana** obejmująca obszary o dominacji zainwestowania miejskiego w różnym stopniu ukształtowania przestrzennego lub obszary przewidziane do urbanizacji. W ramach tej strefy określa się podstawowe przeznaczenie wyodrębnionych obszarów i terenów funkcjonalnych oraz wyznacza obszary i tereny predysponowane do zagospodarowania funkcjami miejskimi. Oznacza to sukcesywną wymianę form zagospodarowania wpływających negatywnie na otoczenie na terenach zabudowanych i rozwój struktur miejskich na określonych ustaleniami obszarach.
- E** - **strefa ekologiczna** obejmująca struktury przyrodnicze o randze międzynarodowej i krajowej, które z punktu widzenia interesu publicznego kształtowane być muszą według zasad polityki proekologicznej. Na obszarach i terenach położonych w tej strefie nie powinny następować zasadnicze zmiany w dotychczasowym przeznaczeniu, a działania, w odniesieniu do dotychczasowych form użytkowania, skupiać się powinny na podnoszeniu standardów zagospodarowania i użytkowania z jednoczesną eliminacją funkcji kolizyjnych. W strefie tej dopuszcza się nowe elementy infrastruktury technicznej (w tym drogi). Ich lokalizacja wymaga zaprojektowania i realizacji stosownych zabezpieczeń.
- S** - **strefa pośrednia** obejmująca istniejące lub projektowane tereny zainwestowania miejskiego o dużym udziale powierzchni biologicznie czynnych, istotnych dla kształtowania systemu ekologicznego miasta. Działania w tej strefie podporządkowane być powinny maksymalnemu zabezpieczeniu występujących wartości przyrodniczych z dopuszczeniem zmian istniejących form zagospodarowania bądź użytkowania.

Strefy E i S tworzą razem podstawy (rdzeń) Miejskiego Systemu Ekologicznego (MSE).

Dwa obszary miasta, ze względu na ich specyfikę, objęto odrębnymi strefami:

- C** - **centrum** - szczególnej tożsamości; obejmuje obszary, najcenniejsze dla fizjonomii miasta w części objęte ochroną prawną, w części wymagające zabezpieczeń trwania charakterystycznych dla Torunia struktur urbanistycznych w warunkach przekształceń własnościowych i związanych z nimi „nacisków inwestorów”.
- O** - **potencjalnej rezerwy dla rozwoju przestrzennego miasta**; obejmująca obszary o trudnym do określenia, na obecnym etapie, horyzoncie czasowym ich udostępnienia dla rozwoju struktur miejskich (tereny zamknięte poligonu wojskowego).

2.3.2. Podział na podstrefy działań

Ze względu na sposób zagospodarowania i użytkowania poszczególnych obszarów miasta, cech ich struktury oraz uwzględniając obecną i przewidywaną dynamikę procesów ich rozwoju - w ramach opisanych wyżej stref polityki przestrzennej, określone zostały następujące podstrefy działań:

W strefie Z - zurbanizowanej

Z.1 - podstrefa zachowania istniejącego układu przestrzennego.

Niniejszą podstrefą objęto tereny o wykształconym układzie przestrzennym i zakończonym - w podstawowych elementach - procesie zagospodarowania.

Oznacza to, że wszelkie działania inwestycyjne, remontowe i eksploatacyjne muszą być generalnie podporządkowane:

- istniejącemu układowi przestrzennemu, bez zasadniczych zmian przeznaczenia terenów, które spowodowałyby zwiększenie uciążliwości dla funkcji podstawowej określonej ustaleniem obszaru lub terenu funkcjonalnego,
- podnoszeniu standardów użytkowania obszaru, w tym zwłaszcza w zakresie „dozbrojenia” lub modernizacji sieci infrastruktury technicznej, urządzenia ulic, zagospodarowania zieleni itp.

Dopuszcza się ewentualne korekty uzupełniającego układu drogowego, wynikające z uwarunkowań lokalizacji elementów podstawowego układu komunikacyjnego.

W zależności od lokalnych uwarunkowań dopuszcza się wymianę lub rozbudowę i przebudowę istniejących budynków lub budowli oraz budowę nowych na wolnych działkach budowlanych. Wskazuje się na potrzebę wyeliminowania drogą techniczną bądź technologiczną lub poprzez zmianę sposobu dotychczasowego użytkowania - dla funkcji stwarzających uciążliwość i pogarszających standardy użytkowania terenów przyległych, a także wprowadzających ograniczenia w funkcjonowaniu dotychczasowych form użytkowania, zgodnych z przeznaczeniem głównym obszaru lub terenu.

Z.2 - podstrefa wspierania procesów urbanizacji.

Niniejszą podstrefą objęto obszary, dla których wcześniejszymi opracowaniami planistycznymi (obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego) określone zostały „reguły gry” w przestrzeni i rozpoczęty został proces urbanizacji obszaru lub terenu.

Oznacza to, że na obszarach objętych tą podstrefą samorząd gminny dążyć będzie do zdynamizowania rozwoju poprzez realizację lub uzupełnienie brakujących elementów infrastruktury technicznej (w tym dróg publicznych) i społecznej, a także korzystać będzie z prawa pierwokupu w transakcjach sprzedaży działek budowlanych.

Generalnie utrzymuje się określoną w wyżej wymienionych dokumentach, strukturę funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych terenów, z możliwością dokonywania - w drodze zmiany planu - korekt tej struktury, wynikających w szczególności z potrzeb:

- rozwoju podstawowego układu komunikacyjnego,
- wprowadzenia nowych elementów infrastruktury społecznej lub technicznej, które nie mogły być lub nie zostały zdefiniowane na etapie sporządzania planu.

Z.3 - podstrefa modernizacji i uzupełnień.

Obejmuje ona tereny zróżnicowane pod względem charakteru użytkowania i zabudowy, z obiektami o różnym stanie technicznym - wymagające uporządkowania istniejącego układu przestrzennego i poprawy jakości przestrzeni w ramach własności poprzez:

- utrzymanie struktury przestrzennej z niezbędną modernizacją elementów zagospodarowania, w tym zwłaszcza poprawą stanu technicznego lub estetycznego obiektów, zapewnieniem prawidłowych powiązań komunikacyjnych (z wykorzystaniem istniejących dróg publicznych lub wewnętrznych), budowę nowych dróg, oraz wprowadzeniem elementów zagospodarowania, właściwych dla określonej funkcji - w tym zwłaszcza zieleni,
- przekształcenia funkcjonalne z ewentualną wymianą bądź uzupełnieniami zabudowy.

W ramach tej podstrefy działania samorządu gminnego ograniczać się będą do „poprawy” warunków funkcjonowania obszarów lub terenów poprzez:

- modernizację lub rozbudowę sieci infrastruktury technicznej,
- urządzenie istniejących ulic, z ich ewentualną rozbudową o nowe odcinki, w tym zwłaszcza niezbędne dla obsługi obszarów, na których realizacja elementów podstawowego układu komunikacyjnego „wymusiła” zmiany (np. zakończenie placem do nawracania) w istniejącym systemie obsługi komunikacyjnej,
- pomoc w uzyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

Część obszarów objętych tą podstrefą wskazana została jako obszary wymagające przekształceń.

Z.4 - podstrefa przebudowy (reurbanizacji).

Niniejszą podstrefą objęto tereny o znikomym stopniu uporządkowania istniejącego układu, przemieszaniu funkcji wzajemnie kolizyjnych lub o niewielkim stopniu zainwestowania, w tym występowania zabudowy o niskiej wartości technicznej lub substandardowej, a także form zagospodarowania, które nie mogą być zaakceptowane na dalszych etapach rozwoju miasta.

Główne działania w tej podstrefie oparte będą na wieloaspektowych „programach naprawczych”: przekształceń, rewitalizacji, restrukturyzacji czy rekultywacji. Wymagają one zintegrowanego postępowania zarówno ze strony samorządu gminnego jak i obecnych bądź przyszłych inwestorów, a także wsparcia finansowego ze środków zewnętrznych.

Wymienione wyżej procesy wymagają kontroli i interwencji miasta, ze względu na konieczność całościowego, długookresowego postępowania, potencjalną sprzeczność interesów prywatnego i publicznego lub konieczność koordynacji działań różnych podmiotów.

Z.5 - podstrefa rozwoju funkcji miejskich.

Obejmuje ona tereny, w obrębie których planowana jest zmiana wykorzystania terenów rolniczych (w tym części nieużytków) - na cele zagospodarowania funkcjami miejskimi oraz część terenów ekstensywnie zabudowanych bądź zagospodarowanych i część terenów, na których trwa realizacja inwestycji w oparciu o prawomocne decyzje administracyjne.

Oznacza to aktywne angażowanie budżetu miejskiego w realizację układu komunikacyjnego oraz uzbrojenia technicznego terenów, w oparciu o ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzje administracyjne (o warunkach zabudowy lub o ustalaniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) i programy branżowe. Skala tego zaangażowania i wynikające z niej tempo urbanizacji uwarunkowane być powinny możliwościami budżetu oraz priorytetami dla realizacji kolejnych zadań, określonych w Wieloletnich Planach Inwestycyjnych.

W strefie E - ekologicznej

E.1 podstrefa ochrony i konserwacji.

Niniejszą podstrefą objęto najcenniejsze przyrodniczo obszary podstawowe dla systemu ekologicznego, lokalnego i ponadlokalnego - zwartych kompleksów leśnych w części uznanych za ochronne i części otwartych dolin rzecznych.

Oznacza to podporządkowanie wszelkich działań związanych ze zmianami sposobu użytkowania i zagospodarowania - funkcji ekologicznej.

Realizacja niezbędnych elementów infrastruktury technicznej, w tym elementów systemu transportu drogowego i lotniczego wymaga wprowadzenia stosownych zabezpieczeń, maksymalnie ograniczających ewentualny negatywny wpływ na środowisko.

Powyższe nie dotyczy działań związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz robót związanych z regulacją i utrzymaniem wód.

Na obszarach użytkowanych rolniczo, objętych tą podstrefą należy wykluczyć lokalizację nowej zabudowy rolnej na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach, dla których obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dopuszczają zabudowę - jej realizacja wymaga pełnego uzbrojenia technicznego i wzmożonej kontroli sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów.

Dopuszcza się ekstensywne formy użytkowania rekreacyjnego w postaci ścieżek dydaktycznych, ciągów spacerowych i rowerowych oraz miejsc wypoczynku i punktów widokowych, a także urządzeń związanych z wypoczynkiem nadwodnym i wędkarstwem. Ewentualne użytkowanie ścieżek i ciągów jako szlaków konnych wymaga oceny skutków dla środowiska przyrodniczego. Ww. formy użytkowania określone być powinny w oparciu o program „Przywrócenia Wisły miastu”.

Na obszarach leśnych objętych tą podstrefą dopuszcza się ekstensywne formy użytkowania rekreacyjnego w postaci ścieżek dydaktycznych, spacerowych i rowerowych oraz urządzonej miejsc wypoczynku. Wykorzystanie ww. ścieżek oraz dróg i duktów leśnych jako szlaków konnych wymaga oceny skutków dla środowiska przyrodniczego.

Ww. formy użytkowania określone być powinny w oparciu o program „Przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku”.

Dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej, niezwiązanej z gospodarką leśną, dopuszcza się przebudowę, rozbudowę lub modernizację w granicach istniejących, wydzielonych działek budowlanych.

Dopuszcza się realizację nowej zabudowy na istniejących, wydzielonych działkach budowlanych, jako uzupełnienie istniejących skupisk zabudowy mieszkaniowej lub siedlisk zabudowy zagrodowej (na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego).

E.2 podstrefa ograniczonego zainwestowania.

Niniejszą podstrefą objęto obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie terenów najcenniejszych przyrodniczo lub część terenów cennych przyrodniczo - na których występują lub mogą wystąpić różne formy użytkowania i zabudowy (np. wynikające z obowiązujących m.p.z.p. lub wydawanych decyzji administracyjnych).

Działania samorządu gminnego w obszarach i terenach położonych w tej podstrefie koncentrować się powinny w szczególności na:

- wzmożonej kontroli i ewentualnie interwencji w odniesieniu do użytkowania i zagospodarowania, w tym zwłaszcza w zakresie zmian naturalnego ukształtowania terenu, nieuzasadnionej likwidacji skupisk roślinności naturalnej, a także przekształceń lub likwidacji naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz rodzaju działalności gospodarczej pod kątem jej wpływu na poszczególne ekosystemy,
- podnoszeniu standardów użytkowania obszarów i terenów zabudowanych lub na których dopuszcza się zabudowę - w zakresie wyposażenia infrastrukturą techniczną.

Na obszarach położonych w tej podstrefie wyklucza się: intensywną zabudowę mieszkaniową, wysokowydajne rolnictwo, działalności gospodarcze, usługowe bądź produkcyjne o silnym oddziaływaniu na środowisko.

Ewentualną powierzchnię eksploatację należy ograniczyć do uzasadnionych ekonomicznie przypadków.

W strefie S - pośredniej

S.1 - podstrefa umiarkowanego rozwoju.

Niniejszą podstrefą objęte zostały obszary i tereny o rozpoczętych procesach urbanizacji (w oparciu o obowiązujące m.p.z.p.) lub predysponowane do rozwoju funkcji miejskich, a także tereny większych zespołów zieleni leśnej lub parkowej oraz niektórych cmentarzy,

położone generalnie w terenach pomocniczych dla systemu ekologicznego (mających znaczenie m.in. dla przewietrzania miasta, stanowiących w części „łączniki” pomiędzy terenami węzłowymi i współtworzącymi system ekologiczny).

Działania samorządu gminnego w tej podstrefie ukierunkowane będą w szczególności na:

- kontrolę intensywności zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów zgodnie z obowiązującymi aktami prawa miejscowego z dopuszczeniem zmian ustalonego w tych dokumentach przeznaczenia, nie powodujących zwiększenia intensywności zabudowy lub użytkowania lub zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnych,
- utrzymanie i „wzbogacenie” szaty roślinnej terenów istniejącej zieleni leśnej z przekształceniem jej w zielen parkową (parki leśne) wraz z urządzeniami służącymi rekreacji i wypoczynkowi,
- kształtowanie terenów przewidzianych pod rozwój cmentarzy jako założeń parkowych,
- określenie zasad zabudowy i zagospodarowania na terenach nie objętych m.p.z.p. ze szczególnym uwzględnieniem roli obszaru w systemie (np. korytarz przewietrzania i łącznik pomiędzy terenami węzłowymi i współtworzącymi system ekologiczny),
- „dozbrojenie” i modernizację istniejących sieci infrastruktury technicznej na obszarach przewidzianych dla funkcji miejskich.

S.2 - podstrefa kontrolowanego rozwoju.

Niniejszą podstrefą objęte zostały obszary o różnych formach użytkowania oraz o różnym stopniu zagospodarowania lub zabudowy - charakteryzujące się generalnie położeniem: w obrębie terenów współtworzących system ekologiczny (w rejonie Strugi Toruńskiej) lub w bezpośrednim sąsiedztwie terenów węzłowych systemu ekologicznego (lasów, doliny Wisły), a także niewielkie fragmenty położone w „korytarzach łącznikowych” (pomocniczych) systemu ekologicznego.

Obszary objęte tą podstrefą mogą być urbanizowane, a obszary zurbanizowane muszą podlegać procesowi uporządkowania istniejących form użytkowania i zabudowy - na warunkach zapewniających utrzymanie bądź wzmocnienie ich ekologicznej funkcji.

Oznacza to m.in. podjęcie, ze strony samorządu gminnego, działań zmierzających do:

- uporządkowania i modernizacji istniejącego zagospodarowania z eliminacją użytkowania lub zagospodarowania mogących stanowić zagrożenie dla środowiska (np. dla terenów zabudowanych położonych w rejonie ul. Bukowej) w drodze „dozbrojenia” infrastrukturą techniczną, podjęcia działań zmierzających do zapewnienia dostępu, z wprowadzeniem np. ścieżek spacerowych na terenach przyległych do Strugi Toruńskiej,
- ustalenia zasad i standardów zabudowy i zagospodarowania dla terenów niezabudowanych lub ekstensywnie użytkowanych (tereny zieleni leśnej, nieużytki, ogrody działkowe) z uwzględnieniem predyspozycji funkcjonalnych określonych w Studium w formie obszarów i terenów funkcjonalnych,
- pełne uzbrojenie terenów podlegających urbanizacji.

S.3 - podstrefa ochrony z konserwacją i modernizacją.

Niniejszą podstrefą objęte zostały obszary i tereny o różnych formach zagospodarowania, zabudowy oraz użytkowania w części objęte obowiązującymi m.p.z.p. - położone generalnie w terenach współtworzących system ekologiczny (m.in. doliny rzek: Strugi Toruńskiej i Strugi Lubickiej) oraz tereny niezabudowane o dużych powierzchniach czynnych biologicznie objęte ochroną na podstawie ustawy Prawo Wodne i część terenów zieleni fortecznej - pomocniczych w systemie ekologicznym.

Działania samorządu gminnego w tej podstrefie ukierunkowane będą w szczególności:

- w odniesieniu do terenów o różnych formach zagospodarowania, zabudowy lub użytkowania na:

- promocji działań proekologicznych polegających zwłaszcza na zagospodarowaniu rekreacyjno-wypoczynkowym, tworzeniu ogólnodostępnych ciągów spacerowych, ścieżek rowerowych,
- ewentualnej wymianie elementów zieleni na bardziej dostosowane do siedlisk,
- kontroli sposobu zagospodarowania i użytkowania, w tym zwłaszcza w aspekcie przekształceń naturalnego ukształtowania terenu i ewentualnych przekształceń form istniejącej zieleni,
- „dobrojeniu” lub modernizacji istniejących sieci infrastruktury technicznej,
- kontroli form działalności gospodarczych mogących negatywnie oddziaływać na ekosystemy;
- w odniesieniu do obszarów niezabudowanych objętych ochroną na podstawie ustawy Prawo Wodne na:
 - zagospodarowaniu zgodnie z wymaganiami określonymi odrębnymi przepisami oraz ochronie przed zabudową i intensywnym użytkowaniem;
- w odniesieniu do terenów zieleni fortecznej na:
 - rewaloryzacji tej zieleni z uwzględnieniem wymagań konserwatorskich dotyczących ochrony obiektów fortecznych,
 - określeniu zasad i wymagań dotyczących możliwości wykorzystania fortów i terenów przyległych dla współczesnych funkcji użytkowych.

Powyższe działania powinny być prowadzone w oparciu o „Program ochrony i zagospodarowania obiektów i obszarów historycznego zespołu fortecznego”.

W strefie C - centrum

C.1 - podstrefa maksymalnej ochrony historycznej struktury przestrzennej z priorytetem dla wymagań konserwatorskich.

Obszar wskazany do objęcia programem specjalnym rewaloryzacji oraz planem zarządzania miejscem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

C.2 - podstrefa ochrony zachowanych wartościowych elementów z jednoczesnym wspieraniem działań modernizacyjnych

Wspieranie działań modernizacyjnych ma na celu podniesienie technicznej i użytkowej wartości obiektów i zespołów urbanistycznych z dopuszczeniem wymiany niektórych obiektów - pod warunkiem spełnienia wymogów konserwatorskich.

W obrębie obszaru objętego powyższą podstrefę uznaje się za priorytetowe objęcie programem specjalnym rewaloryzacji:

- rejonu położonego pomiędzy ulicami: Uniwersytecką - Przy Kaszowniku - Dobrzyńską - Szumana - Wały Gen. Sikorskiego;
- rejonu położonego pomiędzy ulicami: Wola Zamkowa - Warszawska - Bulwar Filadelfijski.

Rejon Bulwaru Filadelfijskiego pomiędzy murami miejskimi a brzegiem Wisły na odcinku pomiędzy mostami: drogowym i kolejowym - wskazuje się jako jeden z obszarów do objęcia programem „Przywrócenia Wisły Miastu”.

2.3.3. Obszary i tereny funkcjonalne oraz zadania bądź obiekty realizujące ponadlokalne i lokalne cele publiczne

Studium przyjmuje zasadę określania „generalnego” przeznaczenia poszczególnych części miasta poprzez określenie obszarów i terenów funkcjonalnych. Oznacza to możliwość wprowadzania w poszczególnych obszarach i terenach funkcjonalnych innych form użytkowania terenu (funkcji) niż wymienione w nazwie obszaru czy terenu i zdefiniowane w „słowniczku” o ile nie występują przeciwwskazania środowiskowe (środowiska przyrodniczego lub

kulturowego), społeczne lub ekonomiczne, wskazujące na możliwość: pogorszenia jakości przestrzeni oraz warunków jej zagospodarowania i użytkowania, a także obniżenia wartości ekonomicznej terenów przyległych.

Na załączniku graficznym *Polityka przestrzenna - instrumentalizacja* - wskazuje się imiennie określone zadania bądź obiekty realizujące ponadlokalne i lokalne cele publiczne.

2.4. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji (rewitalizacji) lub rekultywacji, w tym wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Zgodnie z art.10 ust.2 pkt 14 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - w „Studium...” określa się w szczególności obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzając wymóg określenia ww. obszarów, nie definiuje stosowanych pojęć.

Dla potrzeb niniejszego „Studium...”, ustala się:

- pojęcie przekształceń odnosi się do kompleksowych działań związanych ze zmianą lub uporządkowaniem istniejącego zagospodarowania lub użytkowania.

Przekształceniom podlegać może zarówno funkcja (użytkowanie) jak i przestrzeń (układ urbanistyczny i zabudowa) lub i funkcja i przestrzeń.

Podstawowym kryterium wskazania tych obszarów jest ich rola i położenie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta, a także stopień nawarstwienia uwarunkowań - wymagające długofalowych i zintegrowanych działań ze strony samorządu gminnego oraz inwestorów.

Generalnie przekształcenia dotyczą 4 kategorii obszarów:

- 1) **obszary przemysłowe i przemysłu będącego w trakcie restrukturyzacji lub spodziewanych restrukturyzacji;**
- 2) **obszary w części zabudowane, objęte obowiązującymi do 31 grudnia 2005 r. strefami ochronnymi, w ramach których nie doszło do zagospodarowania terenów zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi oraz obszary zabudowane, na których nie doszło do realizacji planowanych - w kolejnych edycjach dokumentów planistycznych - funkcji;**
- 3) **obszary użytkowe rolniczo (połowe bez zabudowy) lub jako ogrody działkowe, które mogłyby stanowić potencjalne obszary zainwestowania miejskiego na ściśle określonych, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, warunkach i zasadach; obszary zaliczone do 3 kategorii stanowią jednocześnie w części obszary określone jako „problemowe” w rozumieniu art.2 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;**
- 4) **obszary istniejących obiektów o funkcji usługowej istotnych dla struktury miasta, dla których Studium nie utrwała istniejącego sposobu użytkowania i zagospodarowania.**

- pojęcie rehabilitacji jest tożsame z pojęciem rewitalizacji. Odnosi się do podejmowanego w interesie publicznym procesu przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, mających na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego, przywrócenie obszarowi jego funkcji lub walorów kulturowych i stworzenie warunków jego rozwoju z wykorzystaniem jego charakterystycznych cech endogenicznych.

Obejmuje określone działania „naprawcze”, w skład których wchodzi m.in.:

- remont: przywrócenie takiego stanu obiektu budowlanego, jaki istniał na początku poprzedniego cyklu eksploatacji poza bieżącą konserwacją;
- modernizacja: remont uzupełniony wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych lub nawet dodatkowych elementów wyposażenia podnoszących standard użytkowy obiektu budowlanego;

- **rewaloryzacja:** przywrócenie utraconych wartości architektonicznych i użytkowych poprzez remont i modernizację obiektów o szczególnej wartości zabytkowej. Wymaga to dodatkowych prac badawczych i realizacyjnych, mających na celu wyeksponowanie tych wartości zabytkowych.

Istotą procesu rewitalizacji jest kompleksowe powiązanie spraw społecznych, gospodarczych i technicznych, zmierzających do ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru miejskiego (w odniesieniu do całości życia miasta, a nie tylko jego formy).

- **pojęcie rekultywacji** to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg (wg definicji zawartej w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych).

Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji (wg rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków).

W niektórych przypadkach obszary i tereny określone jako wymagające: przekształceń, rehabilitacji (rewitalizacji) lub rekultywacji - w części lub w całości pokrywają się. Nie oznacza to jednak wzajemnej niespójności pomiędzy ustaleniami Studium a innych dokumentów lecz wynika z odmienności kryteriów, wg których je wyodrębniono oraz działań naprawczych jakie należy podjąć.

Niektóre z działań są wzajemnie uzupełniającymi się lub mogą wynikać z odmienności procedur i czasu trwania postępowania „naprawczego”. Odrębnym ocenom podlegać też będą efekty prowadzonych postępowania.

2.4.1. Obszary wymagające przekształceń

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia określa następujące tereny, wskazane lub postulowane do przekształceń:

Jednostka I - Starotoruńskie Przedmieście

z kategorii 1:

- **teren obejmujący m.in.: dawne zakłady „Polchem” i „Merinotex” wraz z terenami przyległymi** w obszarze zawartym pomiędzy planowaną „trasą średnicową” - ul. Szosa Okrężna - ul. Szosa Bydgoska.

Jest to obszar szczególnie istotny dla fizjonomii miasta, wymagający uporządkowania zarówno funkcjonalnego jak i przestrzeni zabudowanych, w tym zwłaszcza wprowadzenia zabudowy o wysokich walorach architektoniczno-estetycznych z harmonijnym wkomponowaniem istniejących elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wymaga również kompleksowych rozstrzygnięć dotyczących zasad obsługi komunikacyjnej (w związku z planowaną „trasą średnicową”).

Obszar predysponowany do lokalizacji różnych form aktywności gospodarczej, w tym również obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² z kat. I oraz usług w szczególności rangi metropolitalnej (prestżowych, podnoszących rangę miejsca) w części wymagający zachowania bądź wprowadzenia dużego udziału zieleni wysokiej.

Jednostka III - Wrzosey

z kategorii 3: potencjalnych przekształceń

- **teren położony w rejonie ul. Słowiczej.**

Jest to obszar użytkowany jako ogrody działkowe w bezpośrednim sąsiedztwie zwarteo kompleksu leśnego.

Zmiana jego dotychczasowego użytkowania na ekstensywną zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej wymaga kompleksowych rozwiązań z zakresu gospodarki wod.-kan. oraz określenia zasad obsługi komunikacyjnej.

Przyjmuje się:

- minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych 1000 m²,
- minimalny wskaźnik powierzchnia biologicznie czynnej 60% powierzchni działki.

Jednostka V - Bydgoskie Przedmieście

z kategorii 1:

- **teren położony pomiędzy ul. Szosa Bydgoska - Broniewskiego** (obejmujący m.in. obiekty produkcyjne „Polsportu”).

Jest to obszar istotny dla fizjonomii miasta ze względu na swoje położenie - w „bramie miasta” - wymagający kompleksowej wymiany zabudowy, ukierunkowanej na wprowadzenie obiektów usługowych o wysokich walorach architektoniczno-estetycznych z dominantą wysokościową. Predysponowany dla lokalizacji obiektu sakralnego.

- **teren położony pomiędzy ul. Bulwar Filadelfijski - Ks. Jerzego Popiełuszki - przedłużeniem ul. Stromej a rzeką Wisłą** (w tym m.in. port Zimowy).

Ze względu na jego położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta oraz ekspozycję w panoramie miasta z punktów widokowych w lewobrzeżnej części miasta - wymaga kompleksowych zmian funkcjonalno-przestrzennych uwzględniających szczególne położenie, osie widokowe i ekspozycji, a także uwarunkowania związane z zagrożeniami powodziowymi.

Predysponowany dla lokalizacji różnych form aktywności gospodarczych związanych z obsługą ruchu turystycznego, rekreacji i sportu (z wykorzystaniem akwenu Portu Zimowego).

z kategorii 4:

- **teren położony w rejonie ul. Broniewskiego - Szosa Okrężna** (obejmujący m.in. obiekt stadionu żużlowego).

Jest to obszar istotny dla fizjonomii miasta ze względu na swoje położenie w „bramie miasta”. Ze względu na charakter obecnego użytkowania sąsiedztwo wielorodzinnego osiedla mieszkaniowego oraz brak możliwości (głównie terenowych) przystosowania stadionu do współcześnie wymaganych standardów technicznych i funkcjonalnych - wskazuje się na potrzebę dyslokacji tej funkcji oraz możliwość wykorzystania obszaru dla lokalizacji funkcji usługowej, w tym również obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², zaliczonego do kategorii I.

Jednostka VI - Stare Miasto

z kategorii 1:

- **teren położony pomiędzy ulicami: Warszawską-Bulwarem Filadelfijskim a Wolą Zamkową.**

Obszar obejmujący w części zdekapitalizowaną zabudowę magazynowo-składową oraz obiekty i tereny o wartościach historyczno-kulturowych, położony „na styku” z Zespołem Staromiejskim, w pobliżu integracyjnego węzła przesiadkowego (Toruń-Miasto).

Ze względu na swoje bardzo atrakcyjne położenie, wskazany jest do przekształceń funkcjonalnych ukierunkowanych na rozwój funkcji usługowych o atrakcyjnym programie (komercyjnych i z zakresu usług publicznych) - z wykorzystaniem i zachowaniem walorów środowiska kulturowego i elementów środowiska przyrodniczego, podnoszących atrakcyjność miejsca.

Jednostka VII - Chełmińskie Przedmieściez kategorii 1:

- **tereny położone pomiędzy ul. Szosa Chełmińska a ul. Św. Józefa.**

Jest to obszar zabudowany, charakteryzujący się generalnie małą wartością występujących tu obiektów, wymagający wymiany zabudowy z poprawą estetyki zagospodarowania.

Predysponowany do wykorzystania na cele usługowe z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowych.

- **teren położony pomiędzy linią kolejową Toruń-Północ - Toruń-Wschodni - ul. Grudziądzką - ul. Wielki Rów** (tzw. pięciobaza) zagospodarowany w części obiektami produkcyjno-składowymi, w części użytkowany jako ogrody działkowe oraz budynki mieszkalne (d. jednostki Armii Radzieckiej).

Z uwagi na atrakcyjne położenie (zwłaszcza części przyległej do ul. Grudziądzkiej - traktowanej jako „brama” miasta) i dostępność komunikacyjną oraz istniejące uzbrojenie - wymaga zdecydowanej poprawy estetyki obiektów z możliwością przekształcenia ogrodów działkowych na różne formy działalności gospodarczych z dużym udziałem zieleni wysokiej, z docelową dyslokacją funkcji mieszkaniowej.

z kategorii 2:

- **teren położony pomiędzy planowanym odcinkiem Trasy Staromostowej - ul. Szosa Chełmińska a ul. Czerwona Droga.**

Jest to obszar rezerwowany, w kolejnych opracowaniach planistycznych, pod lokalizację nowego centrum usługowo-handlowego.

Ze względu na atrakcyjne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta, teren predysponowany dla rozwoju funkcji usługowych centrotwórczych prestiżowych - wykorzystujących rangę miejsca. Obiekty i sposób zagospodarowania terenu charakteryzować się muszą wysokimi walorami architektonicznymi i estetycznymi. Wymaga wymiany większości zabudowy i stworzenia atrakcyjnych wnętrz urbanistycznych, a także uwzględnienia szczególnych zasad kształtowania zabudowy (ze względu na ekspozycję w panoramie - „tło” dla panoramy Starego Miasta).

Jednostka VIII - Jakubskie Przedmieściez kategorii 1:

- **teren położony w rejonie ulic: Lubicka - Szosa Lubicka - Studzienna - Antczaka i Targowa** (m.in. obszar dawnego „Tormięsu” wraz z d. placem spędu - obecnie z obiektem handlowym sieci Lidl) oraz teren d. gazowni.

Jest to obszar częściowo zabudowany, w tym pozostałościami obiektów o wartości historyczno-kulturowej d. rzeźni miejskiej i d. gazowni.

Ze względu na swoje atrakcyjne położenie oraz stopień „dewastacji przestrzennej” - wymaga przekształceń funkcjonalnych i wymiany zabudowy, ukierunkowanej na wprowadzenie obiektów usługowych z dopuszczalną funkcją mieszkaniową wielorodzinną o wysokich walorach architektoniczno-estetycznych (z uwzględnieniem charakterystycznych form i typu zabudowy występujących na terenach w rejonie ul.: Studziennej, Antczaka, Gołębiej z harmonijnym wkomponowaniem wartościowych obiektów d. rzeźni) - dla części położonej na północ od ul.: Lubickiej i Szosy Lubickiej oraz wprowadzenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczalną funkcją usługową o wysokich walorach architektoniczno-estetycznych (nawiązujących do form i typu zabudowy wielorodzinnej o wartości historyczno-kulturowej zachowanych w południowej pierzei ul. Lubickiej i wkomponowaniem wartościowych obiektów d. gazowni) - dla części położonej na południe od ul. Szosa Lubicka.

- **teren położony w rejonie ulic: Łukowej - Wschodniej - Żółkiewskiego.**

Jest to obszar zabudowany obiektami produkcyjnymi, usługowymi obejmujący również nowo powstałe centrum handlowe „Copernicus”.

Wymaga częściowej wymiany zabudowy, wprowadzenia zieleni, uporządkowania przestrzennego, w tym w szczególności określenia zasad obsługi komunikacyjnej.

Predysponowany do przekształceń funkcjonalnych ukierunkowanych na rozwój funkcji usługowo-produkcyjnych o atrakcyjnym programie (w tym z dopuszczeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² z kat. III).

z kategorii 2:

• **tereny położone w rejonie ulic: Waryńskiego - Sobieskiego i projektowanej trasy Nowomostowej.**

Jest to obszar zabudowany budynkami wielorodzinnymi (osiedle przy ul. Podchorążych), w części pokryty zielenią parkową (park na zapleczu Fortu Św. Jakuba) oraz zielenią nieurządzoną w obrębie d. wojskowych terenów ćwiczebnych (od strony Placu Pokoju Toruńskiego). W jego obrębie występuje też czynny cmentarz wpisany do ewidencji zabytków.

Część tego obszaru w kolejnych edycjach opracowań planistycznych rezerwowana była dla realizacji podstawowego układu komunikacyjnego (Trasy Nowomostowej i drogi głównej zapewniającej połączenia proj. trasy z ul. Grudziądzką).

Wymaga pilnego zdefiniowania „korytarzy komunikacyjnych” ww. dróg wraz z rozwiązaniami ich połączeń oraz określeniem zasad obsługi terenów przyległych.

Na podstawie przedmiotowych opracowań możliwe będzie określenia granic terenów wymagających zachowania jako rezerw dla realizacji elementów podstawowego układu komunikacyjnego. Na pozostałej części obszaru możliwe jest wprowadzenie funkcji usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej lub funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem usług.

Jednostka IX - Mokre Przedmieście

z kategorii 1:

• **teren położony w rejonie ulicy: Władysława Łokietka, Kościuszki oraz projektowanego odcinka trasy Nowomostowej i średnicowej** - z obiektami o wartości historyczno-kulturowej d. Młynów, odcinkiem ciekę Struga Toruńska oraz odcinkami bocznic kolejowych w części uznanymi za tereny zamknięte oraz obiektami magazynowymi, biurowymi i pojedynczą zabudową mieszkaniową.

Obszar ten wymaga uporządkowania funkcjonalno-przestrzennego, w tym zwłaszcza określenia zasad obsługi komunikacyjnej, wymiany części zabudowy o niskiej wartości technicznej oraz bardzo pilnego przeprowadzenia procedur formalno-prawnych związanych ze zniesieniem klauzuli terenu zamkniętego.

Predysponowany do przekształceń w kierunku rozwoju funkcji usługowych o atrakcyjnym programie z wykorzystaniem walorów i tożsamości miejsca (obiektów d. Młynów) i elementami środowiska przyrodniczego (wzdłuż ciekę Strugi Toruńskiej).

• **teren położony w rejonie ulicy: Polnej - Chrobrego - Kanałowej i linii kolejowej Toruń Wschodni - Malbork (nr 207)** z obiektami magazynowymi, produkcyjnymi, zabudową mieszkaniową, ogrodami działkowymi i działkami uznanymi za tereny zamknięte.

Obszar ten wymaga uporządkowania funkcjonalno-przestrzennego, w tym zwłaszcza obsługi komunikacyjnej, wymiany części zabudowy o niskiej wartości technicznej oraz bardzo pilnego przeprowadzenia procedur formalno-prawnych związanych ze zniesieniem klauzuli terenu zamkniętego.

Predysponowany do przekształceń w kierunku funkcji usługowo-produkcyjnych z dopuszczeniem zachowania funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej (np. mieszkania właścicieli).

• **teren położony w rejonie ulicy: Grudziądzkiej - przedłużenie ul. Wielki Rów - projektowanego odcinka trasy Nowomostowej oraz projektowanego odcinka trasy średnicowej.**

Obszar podlegający intensywnym przekształceniom funkcjonalnym (m.in. d. „Spomasz” i tereny ogrodów działkowych) wymagający zdecydowanej poprawy estetyki i standardów architektonicznych zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym zwłaszcza od strony istniejących i projektowanych ulic podstawowego układu komunikacyjnego.

Dalsze zmiany użytkowania obiektów magazynowych i produkcyjnych oraz podziały własnościowe nieruchomości wymagają określenia zasad obsługi komunikacyjnej obszaru ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z klasyfikacji funkcjonalno-technicznej projektowanego układu podstawowego.

Predysponowany do przekształceń w kierunku rozwoju funkcji usługowych (komercyjnych i publicznych).

Jednostka XI - Grębocin Przy Lesie

z kategorii 2:

- **teren położony pomiędzy ul. Marii Skłodowskiej-Curie - ul. Olsztyńską - projektowaną trasą średnicową a projektowaną ulicą na osi ul. Wierzbowej** (w południowej części obszaru objętego strefą ochronną od ZWCh „Elana”).

Jest to obszar w części zabudowany (m.in. zabudowa usługowa - magazyny, składy, hurtownie, warsztaty, budynki mieszkalne, zespoły garaży) w części użytkowany rolniczo (ogrody działkowe) lub odłogowany.

Wymaga uporządkowania funkcjonalnego oraz określenia zasad i parametrów kształtowania zabudowy i zagospodarowania (z chwilą realizacji projektowanej trasy średnicowej oraz od strony ulicy Olsztyńskiej - istotny dla fizjonomii miasta).

Ze względu na istniejące i planowane przebiegi głównych tras komunikacyjnych oraz wynikające z powyższego ograniczenia możliwości obsługi komunikacyjnej z tych tras, konieczność zachowania lokalnego ciągu ekologicznego wzdłuż cieku Strugi Toruńskiej - wymaga kompleksowych rozwiązań dotyczących wspomagającego układu komunikacyjnego, wprowadzenia ograniczeń związanych z ochroną elementów środowiska przyrodniczego.

- **teren położony pomiędzy linią kolejową nr 27 relacji Toruń-Wschodni - Lipno - Strugą Toruńską a terenami przemysłowymi** (we wschodnio-północnej części obszaru objętego strefą ochronną od ZWCh „Elana”).

Jest to teren w części zabudowany (budownictwo jednorodzinne w rejonie ulic: Twarda - Kołowa i Pancernych - Chrzanowskiego), w części sukcesywnie zagospodarowywany obiektami związanymi z działalnością gospodarczą (składy, magazyny przy ul. Chrzanowskiego i od ul. Równinnej), w części północnej wskazany dla rozwoju „parku przemysłowo-technologicznego”.

Wymaga kompleksowych rozwiązań funkcjonalnych - w tym zwłaszcza w kontekście potencjalnego konfliktu funkcji mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej, zabezpieczenia właściwych parametrów dla lokalnego układu komunikacyjnego oraz wprowadzenia reżimów ochronnych w rejonie ciągu ekologicznego Strugi Toruńskiej, a także uwzględnienia ograniczeń związanych z ponadlokalnymi sieciami elektroenergetycznymi WN.

Jednostka XV - Na Skarpie

z kategorii 4:

- **teren w rejonie ul. Szosa Lubicka - Przy Skarpie - OBI.**

Studium nie wskazuje potrzeby utrwalania obecnego sposobu użytkowania i zagospodarowania przedmiotowego terenu jako obszaru rozmieszczenia obiektów handlowych o pow. powyżej 2000 m². Oznacza to możliwość jego funkcjonowania w formie i na powierzchni obecnie zajmowanej bez możliwości rozbudowy (zwiększenia kubatury lub nie przekrytej powierzchni sprzedaży oraz zaplecza magazynowo-administracyjno-socjalnego).

Ze względu na położenie przy jednej z głównych dróg układu komunikacyjnego, w sąsiedztwie obiektów usług publicznych (kościół) oraz planowanego centrum sportowo-rozrywkowego - wskazuje się na możliwość docelowego utrzymania funkcji usługowej z wprowadzeniem zieleni wysokiej oraz potrzebę zmian formy architektonicznej (np. kameralne zespoły pawilonów o architekturze zharmonizowanej z architekturą budynków mieszkalnych zrealizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie).

Jednostka XVIII - Rudakz kategorii 1:• **teren w rejonie ul. Łódzkiej i Włocławskiej.**

Jest to obszar w części zabudowany, podlegający intensywnym procesom przekształceń funkcjonalnych, w części nieużytkowany, w tym powyroboiskowy (wskazany do przekształceń na Toruński Park Przemysłowo-Technologiczny).

Z uwagi na atrakcyjne położenia i ekspozycję (jedna z „bram wjazdowych” do miasta) wskazany jest do przeznaczenia na różne formy aktywności gospodarczych.

Konieczne będzie podjęcie działań w zakresie podniesienia standardów architektonicznych istniejącej zabudowy oraz realizacji nowej zabudowy o wysokich walorach architektoniczno-estetycznych. Wymaga określenia zasad obsługi komunikacyjnej obszaru (układu dróg o charakterze lokalnym) i „dozbrojenia” w sieci infrastruktury technicznej.

Jednostka XIX - Stawkiz kategorii 1:

• **teren w rejonie ul. Łódzkiej - Lipnowskiej** obejmujący m.in. istniejącą zabudowę produkcyjną związaną z przetwarzaniem złóż surowców ilastych, magazyny, hurtownie oraz, w części północnej, enklawę zabudowy mieszkaniowej o niskim standardzie.

Wskazany do przekształceń z uwagi na planowany przebieg jednego z elementów głównego układu komunikacyjnego związanego z projektowaną „wschodnią” przeprawą mostową.

Określony „orientacyjnie” przebieg „Trasy Wschodniej”- zdefiniowany zostanie ostatecznie po wykonaniu specjalistycznych opracowań branżowych i wyborze wariantu rozwiązań przez organy samorządu miasta.

Wymaga zdecydowanej poprawy jakości przestrzeni, w tym zwłaszcza standardów architektonicznych i estetycznych zabudowy oraz kompleksowego rozwiązania zasad obsługi komunikacyjnej.

Predysponowany dla rozwoju funkcji usługowo-produkcyjno-składowych.

W części zachodniej, w rejonie obszaru powierzchniowej eksploatacji surowców, dla której wskazuje się kierunek rekultywacji parkowo-wodny, postuluje się wprowadzenie usług komercyjnych związanych z obsługą i uatrakcyjnieniem wskazanego kierunku rekultywacji.

Jednostka XX - Podgórzz kategorii 1:

• **teren położony w rejonie ulic: Poznańskiej i Gniewkowskiej** (obejmujący m.in. zakłady produkcyjne „Drosed”, zaplecza remontowo-transportowego oraz część terenu nieużytkowanego przy ul. Gniewkowskiej).

Jest to obszar istotny dla fizjonomii miasta ze względu na swoje położenie - w „bramie miasta” lecz z ograniczeniami wynikającymi z występujących uwarunkowań (strefa ochrony pośredniej ujęcia wody).

Ze względu na atrakcyjne położenia i ograniczenia wynikające z objęcia strefą - wskazany jest do przekształceń ukierunkowanych na rozwój funkcji usługowych, produkcyjnych (o technologiach gwarantujących m.in. ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniami), w obiektach o wysokich standardach architektoniczno-estetycznych.

z kategorii 3: potencjalnych przekształceń

• **obszar obejmujący tereny pomiędzy ulicami: Przy Grobli i Nieszawską.**

Jest to obszar użytkowany rolniczo, potencjalnie zagrożony powodzią. Na jego części, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego - dopuszcza się zabudowę zagrodową na działkach o powierzchni powyżej 0,5 ha. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest wzdłuż ul. Nieszawskiej. Na działkach położonych m.in. przy ul. Zagrodowej - występuje ekstensywna zabudowa mieszkaniowa z dużymi ogrodami przydomowymi. W części południowej - bogata sieć hydrograficzna (cieki wodne - źródłiska, rowy melioracyjne oraz oczka wodne z towarzyszącą zielenią wysoką).

Wymaga:

- rozpoznania i uwzględnienia uwarunkowań wynikających z ewentualnego, potencjalnego zagrożenia powodzią;
- rozpoznania geotechnicznych warunków dla posadowienia budowli;
- rozpoznania i zabezpieczenia wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, w tym w szczególności określenia zakresu dopuszczalnych zmian ukształtowania powierzchni terenu oraz określenia form zabudowy i zagospodarowania harmonijnie wpisujących się w krajobraz doliny;
- wprowadzenia ograniczeń w zakresie odprowadzania ścieków do gruntu i wód powierzchniowych.

W kierunkach zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów - przedmiotowy obszar zakwalifikowano do ekologicznej strefy polityki przestrzennej i jako obszar potencjalnych przekształceń, stanowiący jednocześnie obszar problemowy (obszar szczególnych zjawisk z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych), z możliwością docelowego przekształcenia - na ściśle określonych planem miejscowym warunkach i zasadach - w kierunku ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dużym udziałem powierzchni czynnych biologicznie. Ustala się:

- minimalna powierzchnia wydzielanych działek budowlanych - 0,5 ha,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej - 70% powierzchni działki.

2.4.2. Obszary wymagające rehabilitacji (rewitalizacji)

Ustalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji i Lokalnego Planu Rozwoju - nie są ustaleniami określonymi przez „Studium...”, lecz ich zmiany wymagają kompatybilności z ustaleniami „Studium...” w zakresie przedmiotu jego ustaleń.

Lokalny Program Rewitalizacji, uchwalony Uchwałą Nr 716 Rady Miasta Torunia z dnia 10 marca 2005 r. (z późniejszymi zmianami - Uchwała RMT Nr 838/05 z dnia 21 lipca 2005 r. i Uchwała RMT Nr 895/05 z dnia 24 listopada 2005 r.) ustala 3 kategorie obszarów wymagających rewitalizacji:

- **zdegradowane obszary miejskie** - obszary charakteryzujące się występowaniem przynajmniej trzech z niżej podanych przesłanek:
 - wysoka stopa bezrobocia (głównie długoterminowego),
 - ubóstwo oraz trudne warunki mieszkaniowe,
 - wysoka stopa przestępczości,
 - niski poziom wykształcenia ludności,
 - niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
 - głęboka degradacja techniczna infrastruktury i budynków,
 - wyraźnie zanieczyszczone środowisko naturalne;
- **zdegradowane obszary powojenne** - obszary, które utraciły swoje funkcje strategiczne dla obrony narodowej i na podstawie przekształceń i restrukturyzacji będą przeznaczone dla celów cywilnych;
- **zdegradowane obszary przemysłowe** - obszary charakteryzujące się głęboką degradacją techniczną, zniszczonym środowiskiem itp., na których znajdowały się zakłady przemysłowe.

W wymienionym wyżej dokumencie wskazano następujące obszary:

Tabela C 2.5-1 - Obszary uznane za zdegradowane i objęte programem rewitalizacji

Zdegradowane obszary miejskie		
Nazwa obszaru lub terenu	Jednostka ustaleń Studium	Granice obszaru lub opis terenu
Teren Fundacji DUCHA	I - Starotoruńskie Przedmieście	Obszar przy południowej stronie ulicy: Szosa Bydgoska na wysokości toru żuźlowego oraz Merinotex'u
Teren przy ul. Rolniczej	III - Wrzosey	Obszar wzdłuż pd. strony ul. Rolniczej
Osiedle Fałata	V - Bydgoskie Przedmieście	Obszar pomiędzy ulicami: Broniewskiego, Reja, Łukasiewicza, Szosa Okrężna
Park miejski przy ul. Bydgoskiej	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren parku miejskiego przy ulicy Bydgoskiej wraz z obszarem rekreacyjnym Martówka
Bydgoskie Przedmieście	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Reja, Broniewskiego, Bydgoska, Matejki
Osiedle Rybaki	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Rybaki, Popiełuszki, przy Ogrodzie Zoobotanicznym
Osiedle Rybaki	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Bydgoska, Matejki, Danielewskiego, Rybaki, Stroma z wyłączeniem nowej zabudowy plombowej
Zespół Staromiejski w Toruniu - Stare Miasto	VI - Stare Miasto	Teren historycznie uwarunkowany pomiędzy: Bulwarem Filadelfijskim Al. Jana Pawła II i ul. Szumana
Zespół Staromiejski w Toruniu - Nowe Miasto	VI - Stare Miasto	Teren historycznie uwarunkowany pomiędzy ulicami: Warszawska, Szumana, Bulwar Filadelfijski, Wały Gen. Sikorskiego, Podmurna
Secesja toruńska przy ul. Warszawskiej	VI - Stare Miasto	Teren pomiędzy ulicami: Warszawska, Szumana, Piastowska, Pl. Św.Katarzyny, Pl.18-go Stycznia
Rejon dworca PKS	VI - Stare Miasto	Teren pomiędzy: ul. Przy Kaszowniku, ul. Dąbrowskiego i ogródkami działkowymi.
Rewitalizacja ul. Podgórznej (część I)	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Szosa Chełmińska, Kilińskiego, Piaskowa, Legionów, PCK do Wiązowej
Rewitalizacja ul. Podgórznej (część II)	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Wiązowa, Głowackiego, Chodkiewicza, Zamknięta, Grudziądzka
Rewitalizacja ul. Grunwaldzka/ Szosa Chełmińska	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Podgórzna, Szosa Chełmińska, Grunwaldzka, Końcowa, Graniczna
Rewitalizacja terenów przy ul. Bema	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Chełmińska, Bema, teren przyległy do obiektów sportowych TOR-TOR i stadionu miejskiego
Kozackie Góry	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Legionów, Żwirki i Wigury, Św. Faustyny
Osiedle Antczaka	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Waryńskiego, Antczaka, Lubicka, Studzienna
Osiedle Winnica	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Lubicka, Szosa Lubicka, Winnica, Ścieżka Szkolna

Park Miejski przy ul. Waryńskiego wraz z ul. Sowińskiego i przyległymi	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren parku przy ul. Waryńskiego wraz z ul. Sowińskiego i przyległymi terenami magazynowo - usługowymi.
Tereny przy ul. Sobieskiego od tzw. Garbatego Mostku do wiaduktu Kościuszki	VIII - Jakubskie Przedmieście	Tereny pomiędzy ulicami: Pl. F. Skarbka, Sobieskiego, Targowa, Studzienna, od tzw. Garbatego Mostku do wiaduktu Kościuszki
Tereny przy ul. Targowej	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Targowa, Żółkiewskiego, Droga Trzeposka
Teren przy ul. M. Curie-Skłodowskiej	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: wzdłuż M. Skłodowskiej-Curie, Łukowa, P. Curie a linią kolejową na Olsztyn
Stara Winnica	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Winnica (w części wschodniej, na wysokości Zakładu Nestle Pacific) do granicy Fortu I.
Dębowa Góra	IX - Mokre Przedmieście	Obszar pomiędzy ulicami: Polna, Pod Dębową Górą, Kraińska, Batorego
Węzeł Kościuszki	IX - Mokre Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Kościuszki, Grudziądzka, Ks. Gogi, Staszica
Osiedle Pancernych	XI - Grębocin Przy Lesie	Obszar pomiędzy ulicami: Twarda, Kołowa, Pancernych, Chrzanowskiego
Osiedle Pancernych	XI - Grębocin Przy Lesie	Obszar pomiędzy ulicami: Twarda, Zakręt
Rubinkowo II – rejon ul. Dziewulskiego	XI - Rubinkowo	Teren zagrożony degradacją - wielkopłytowe budownictwo mieszkaniowe
Rubinkowo – rejon ul. Działowskiego	XI - Rubinkowo	Teren zagrożony degradacją - wielkopłytowe budownictwo mieszkaniowe
Działki na Rudaku	XVIII - Rudak	Obszar ogródków działkowych
Park Tysiąclecia	XIX - Stawki	Teren pomiędzy ulicami: Podgórska, Idzikowskiego, Woyczyńskiego, Kniaziewiczza, Hallera
Rewitalizacja terenów Dworca Głównego PKP	XIX - Stawki	Teren pomiędzy ulicami: Podgórska, Kujawska
Kępa Bazarowa	XIX - Stawki/ XX - Podgórz	Obszar na południowym brzegu Wisły pomiędzy terenem KS Budowlani a Zamkiem Dybowskiem
Stary Podgórz	XX - Podgórz	Tereny wzdłuż ulicy Poznańskiej od ul. Hallera do ul. Drzymały/ Inowrocławskiej/ Kluczyki Teren dawnego miasta Podgórz
Podgórz - rejon ulic: Armii Ludowej, Okólnej, Letniej	XX - Podgórz	Tereny pomiędzy ulicami: Armii Ludowej, Okólna, Letnia

Zdegradowane obszary przemysłowe

Zachodni Zespół Przemysłowy - „Merinotex”	I - Starotoruńskie Przedmieście	Teren zakładów Merinotex, hale i budynki w części nieużytkowane ulegają stopniowej degradacji. Część terenów wraz z budynkami od ul. Szosa Bydgoska przejęte zostały i zaadaptowane przez UMK oraz innych użytkowników.
---	---------------------------------	---

Zachodni Zespół Przemysłowy - teren po przedsiębiorstwie „Polchem”	I - Starotoruńskie Przedmieście	Teren pomiędzy: lotniskiem Aeroklubu a ulicą Szosa Bydgoska
Teren po firmie „Torbet”	IV - Bielany	Teren pomiędzy ulicami: Polna, Szosa Chełmińska ograniczony od południa boczną koleją do Polchemu
Teren dawnej. hali wystawienniczej przy ul. Szosa Bydgoska	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren przy ul. Szosa Bydgoska 3 – w obiektach do roku 1992 prowadzona była działalność przemysłowa; 1959-1992r. Toruńska Fabryka Maszyn Biurowych „METRON” (z dalszymi zmianami nazwy m.in.: Predom, Fabryka Zegarów i Wodomierzy) – hala produkcyjna wyposażona w maszyny do obróbki metalu.
Teren po „Tormięsie”	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Targowa, Szosa Lubicka do granicy z Metronem
Młyny - teren po Państwowych Zakładach Zbożowych	IX - Mokre Przedmieście	Obszar pomiędzy ulicami: Łokietka, Dworcowa, Kościuszki a Trasą Średnicową od północy

Zdegradowane obszary powojkowe

Teren po jednostce radzieckiej.	III - Wrzosey	Obszar pomiędzy ulicami: Polna, Grudziądzka, Ugory a północną granicą administracyjną miasta
Tereny powojkowe - Stare Miasto	VI - Stare Miasto	Obszar pomiędzy ulicami Wały Gen. Sikorskiego, Dąbrowskiego, Piastowska, Gregorkiewicza
Tereny wojskowe przy ul. Bema	VII - Chełmińskie Przedmieście	Tereny przy ulicach: Bema, Balonowa
Tereny wojskowe przy ul. Rudackiej	XVIII - Rudak	Teren przy ulicy Rudackiej
Teren powojkowy przy ulicy: Podgórskiej 18/20 Okólna 149-153 Stara Droga 2-10	XIX - Stawki	Teren pomiędzy ulicami: Podgórska, Okólna, Stara Droga
Osiedle powojkowe „Podgórz”	XX - Podgórz	Teren pomiędzy ulicami: Armii Ludowej, Okólna, Pstrowskiego a realizowaną Trasą Średnicową Podgórz I etap
Toruński Pierścień Forteczny	Tereny piętnastu obiektów fortecznych składających się na pierścień forteczny Twierdzy Toruń	

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji, Urząd Miasta Torunia, Uchwała Rady Miasta Torunia Nr 716/05 z dnia 10 marca 2005 r. (z późniejszymi zmianami - Uchwała RMT Nr 838/05 z dnia 21 lipca 2005 r. i Uchwała RMT Nr 895/05 z dnia 24 listopada 2005 r.)

Powiat Toruński został zakwalifikowany do objęcia wsparciem w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego dla Działania 3.2 - Obszary podlegające restrukturyzacji. Głównym celem Działania 3.2 jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów restrukturyzowanych. W ramach tego działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewnienia dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego oraz takie, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

Jako podstawowy dokument formalny umożliwiający pozyskiwanie środków w ramach ww. Programu Operacyjnego opracowano Lokalny Plan Rozwoju.

Lokalny Plan Rozwoju, przyjęty Uchwałą Nr 715 Rady Miasta Torunia z dnia 10 marca 2005 roku, wyznacza na terenie miasta następujące tereny, które mogą być objęte procesami restrukturyzacyjnymi:

Tabela C 2.5-2 - Tereny proponowane do objęcia procesami restrukturyzacji

Nazwa terenu	Jednostka ustaleń Studium	Położenie
Barbarka (zagospodarowanie osady leśnej Barbarka)	II - Barbarka	Dawny teren Lasów przekazanych Gminie
Lotnisko Toruń	II - Barbarka	Teren graniczący z Zachodnim Zespołem Przemysłowym – Merinotex, Polchem, od północy i zachodu z terenami leśnymi (Lasy Państwowe) a od wschodu Szosą Okrężną.
Teren Polsportu	V - Bydgoskie Przedmieście	Obszar pomiędzy ulicami: Szosa Bydgoska, Broniewskiego, w bliskim sąsiedztwie SM Zieleniec
Tereny hali targowo-wystawienniczej przy ul. Szosa Bydgoska	V - Bydgoskie Przedmieście	Teren przy ulicy Szosa Bydgoska
Jordanki	VI - Stare Miasto	Teren pomiędzy: Al. Solidarności, Al. Jana Pawła II, Wały Gen. Sikorskiego, Czerwona Droga
Tereny PKS	VI - Stare Miasto	Teren pomiędzy ulicami: Przy Kaszowniku, Uniwersytecka, Dąbrowskiego
„Polon–Labor”	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Św. Józefa, Hurynowicz, Szosa Chełmińska
Dworzec Północny	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Polna, Legionów, Harcerska, Szosa Chełmińska
Targowisko przy ul. Szosa Chełmińska	VII - Chełmińskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Szosa Chełmińska, Sportowa, Gałczyńskiego
Tereny przyległe do Dworca Miasto	VIII - Jakubskie Przedmieście	Teren pomiędzy ulicami: Waryńskiego, Sowińskiego, Pl. Pokoju Toruńskiego, Pl. 18-go Stycznia.
Tereny pomiędzy Urzędem Celnym a dawnym Zakładem „Spomasz”	IX - Mokre	Obszar pomiędzy ulicami: Pod Dębową Górą, Grudziądzka, Sczanieckiego.
Tereny przy Elanie	XI - Grębocin Przy Lesie	Obszar pomiędzy: ul. Na Zapleczu a ul. Curie-Skłodowskiej
Tereny przy Elanie	XI - Grębocin Przy Lesie	Obszar w rejonie ulicy Twardej, bezpośrednie sąsiedztwo Elany.
Tereny przy Elanie	XI - Grębocin Przy Lesie	Obszar pomiędzy ulicami: Olsztyńska, M. Curie-Skłodowskiej, Niesiołowskiego
Toruński Park Technologiczny	XVIII - Rudak	Teren przy ulicy: Włocławska, Lipnowska, Łódzka
Tereny przemysłowo-składowe przy ul. Lipnowskiej	XIX - Stawki	Teren pomiędzy ulicami: Łódzka, Dwernickiego Fort XV
Przemysłowe tereny południowo-zachodniej dzielnicy Podgórze	XX - Podgórze	Teren pomiędzy: granicami miasta na południe od ul. Gniewkowskiej

Źródło: Lokalny Plan Rozwoju, przyjęty Uchwałą Nr 715 Rady Miasta Torunia z dnia 10 marca 2005 roku,

2.4.3. Obszary osiedli mieszkaniowych wskazane do humanizacji

Humanizacja osiedla mieszkaniowego - to proces przystosowywania warunków zamieszkania w osiedlu do współczesnych standardów cywilizacyjnych. Celem tego procesu jest podniesienie jakości życia mieszkańców osiedla.

Proces ten zmierzać powinien do:

- uporządkowania i uzupełniania (wzbogacenia) zieleni osiedlowej i terenów rekreacji codziennej (w dostosowaniu do potrzeb wszystkich grup wiekowych mieszkańców osiedla),
- poprawy estetyki budynków i przestrzeni wspólnych,
- określenia możliwości i zasad wprowadzenia zabudowy uzupełniającej,
- określenia potrzeb i możliwości wzbogacenia lub wprowadzenia usług.

Realizacja tych celów wymaga pełnej współpracy pomiędzy samorządem gminy, jednostkami wspomagającymi ten samorząd (Radami Osiedli), zarządami spółdzielni lub wspólnot mieszkaniowych oraz mieszkańcami.

Do objęcia ww. programem wskazuje się osiedla mieszkaniowe wielorodzinne realizowane głównie w systemie prefabrykacji, położone w strefie Z.

W jednostce III - Wrzosy:

- **obszar w rejonie ulic: Polnej -Traktorowej - Kombajnowej - Inżynierskiej,** obejmujący 3 kompleksy zabudowy wielorodzinnej o wyraźnie wyodrębniającym się typie zabudowy.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- wykształcenia wzajemnych powiązań kompleksów drogami wewnętrznymi, ścieżkami pieszymi i rowerowymi,
- wzbogacenia i uporządkowania, a także wprowadzenia nowej zieleni osiedlowej i terenów rekreacyjnych z elementami małej architektury,
- poprawy estetyki przestrzeni wspólnych (np. parkingów , garaży, dojść i dojazdów, miejsc usytuowania śmietników).

Nie wyklucza się możliwości rozbudowy bądź wymiany zabudowy w dostosowaniu do intensywności i typu zabudowy wielorodzinnej najnowszej, zlokalizowanej wzdłuż ul. Traktorowej.

W jednostce V - Bydgoskie Przedmieście:

- **obszar osiedli wielorodzinnych położonych w rejonie ulic: Szosa Okrężna - Gagarina - Reja - Broniewskiego.**

Obejmuje 3 zespoły osiedli zabudowy wielorodzinnej realizowanych w różnych okresach czasu „oddzielone” od siebie układami dróg lokalnych (układu uzupełniającego). W obrębie tych osiedli występują m.in. zespoły usługowo-handlowe, obiekty usług podstawowych (w tym oświaty, zdrowia, ... itd.).

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- uporządkowania i wzbogacenia powiązań terenów mieszkaniowych z kompleksami usługowo-handlowymi poprzez wykształcenie lub modernizację istniejących ciągów pieszych z uzupełnieniami zielenią i obiektami małej architektury,
- wzbogacenia zieleni „międzyblokowej” zintegrowanej z terenami rekreacyjnymi i uzupełnienia „sieci” tych terenów,
- poprawy estetyki przestrzeni wspólnych i budynków,
- poprawy klimatu akustycznego poprzez np. wprowadzenie zieleni wielopiętrowej, pnączy - przy istniejących drogach układu podstawowego.

- **tereny zabudowy wielorodzinnej wzdłuż ul.: Gagarina i Reja.**

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- poprawy estetyki budynków,
- poprawy klimatu akustycznego poprzez np. wprowadzenie wielopiętrowej zieleni od ul.: Gagarina i Reja,
- uporządkowanie „zapleczy” budynków i poprawę estetyki przestrzeni wspólnych.

W jednostce VII - Chełmińskie Przedmieście:

- **obszar osiedla „Koniuchy” położonego w rejonie ulic: Legionów - Długa - Mohna - Drzewieckiego do linii kolejowej Toruń Wschodni - Toruń Północ** wraz z elementami usług osiedlowych.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- zagospodarowania terenów przyległych do linii kolejowej na cele rekreacyjno-sportowe,
 - uzupełnienia i wzbogacenia zieleni osiedlowej w powiązaniu z miejscami rekreacji i wypoczynku codziennego,
 - uporządkowania systemu parkowania i określenia zasad lokalizacji ewentualnie nowych parkingów i zespołów garażowych,
 - poprawy zagospodarowania i estetyki istniejących parkingów,
 - określenia możliwości i zasad wprowadzenia zabudowy uzupełniającej,
 - poprawy estetyki przestrzeni wspólnych.
- **obszar zabudowy wielorodzinnej położony w rejonie ulic: Bema - Szosa Chełmińska - Morcinka - Gałczyńskiego - Matejki - Kraszewskiego**, na który składa się zabudowa realizowana w różnych okresach czasu wraz z elementami infrastruktury społecznej osiedla.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- uzupełnienia i wzbogacenia zieleni osiedlowej w powiązaniu z miejscami rekreacji i wypoczynku, w tym również w rejonach istniejących obiektów handlowo-usługowych,
- uporządkowania systemu parkowania,
- poprawy estetyki przestrzeni wspólnych,
- uporządkowania „wnętrz” zabudowy zwłaszcza w obszarze pomiędzy ulicami: Gałczyńskiego - Matejki - Kraszewskiego - Pl. Hoffmana.

W jednostce IX - Mokre:

- **obszar osiedla „Kościuszki” wraz z zabudową wielorodzinną w północnej pierzei ul. Kościuszki** z elementami infrastruktury społecznej osiedla.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- uporządkowania zapleczy zabudowy wielorodzinnej w północnej pierzei ul. Kościuszki,
 - uzupełnienia i wzbogacenia zieleni osiedlowej, w tym zwłaszcza wytworzenia systemu „zielonych” powiązań pomiędzy zabudową mieszkaniową, istniejącymi obiektami sportowymi osiedlowymi oraz usługami,
 - uporządkowania systemu parkowania oraz poprawy zagospodarowania i estetyki istniejących parkingów,
 - poprawy estetyki miejsc wspólnych,
 - określenia możliwości i zasad wprowadzenia zabudowy uzupełniającej.
- **obszar zabudowy wielorodzinnej pomiędzy ul.: Kościuszki - Wojska Polskiego - Bażyńskich.**

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- wzbogacenia i uporządkowania, a także wprowadzenia nowej zieleni osiedlowej z elementami małej architektury,
 - poprawy estetyki przestrzeni wspólnych i estetyki budynków.
- **obszar zabudowy wielorodzinnej os. Chrobrego** wraz z elementami infrastruktury społecznej osiedla i usługami ponadpodstawowymi.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- wykształcenia powiązań (ciągów pieszych i ścieżek rowerowych) z terenami rekreacyjnymi wzdłuż Strugi Toruńskiej,
- uzupełnienia i wzbogacenia zieleni osiedlowej w powiązaniu z miejscami wypoczynku i usługami,
- wzbogacenia zagospodarowania rekreacyjnego brzegów Strugi Toruńskiej,
- poprawy estetyki przestrzeni wspólnych i budynków.

W jednostce XII - Rubinkowo:

- **obszar osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych Rubinkowo I i Rubinkowo II** wraz z osiedlową infrastrukturą społeczną i usługami ponadpodstawowymi.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- zagospodarowania terenów przyległych do Strugi Toruńskiej na cele rekreacyjne,
- uzupełnienia poszczególnych „sektorów” osiedla o nowe miejsca rekreacji codziennej w zieleni i z elementami małej architektury,
- wzbogacenia zieleni międzyblokowej oraz systemu ścieżek pieszych i rowerowych z elementami małej architektury,
- poprawy estetyki budynków i przestrzeni wspólnych,
- określenia możliwości i zasad wprowadzenia zabudowy uzupełniającej,
- wprowadzenia rozwiązań technicznych umożliwiających spowolnienie prędkości pojazdów na najbardziej obciążonych ruchem ulicach osiedli, celem poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, w tym zwłaszcza w rejonach obiektów usług publicznych (szkół, przychodni).

W jednostce XV - Na Skarpie

- **obszar osiedla mieszkaniowego wielorodzinnego** wraz z osiedlową infrastrukturą społeczną i usługami ponadpodstawowymi.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- wykształcenia systemu powiązań pomiędzy poszczególnymi sektorami osiedla, ciągami pieszymi i ścieżkami rowerowymi, w tym zwłaszcza do terenów usług i zieleni parkowej oraz powiązań całego osiedla z terenami zieleni leśnej,
- wzbogacenia poszczególnych sektorów o kolejne miejsca wypoczynku i rekreacji, w tym zwłaszcza w ogólnodostępne, małe boiska lub zespoły boisk do gier zespołowych oraz innych dyscyplin sportu (np. ściany wspinaczkowe, miejsca do jazdy na narto- lub łyżwo-rolkach),
- uporządkowania systemu parkowania i określenia zasad lokalizacji ewentualnych nowych parkingów oraz zespołów garażowych w obrębie osiedla i na jego obrzeżach,
- poprawy estetyki i zagospodarowania istniejących parkingów i zespołów garaży,
- dalszego wzbogacania osiedla w zieleni w celu wytworzenia systemu powiązań pomiędzy poszczególnymi sektorami,
- określenia możliwości i zasad wprowadzenia zabudowy uzupełniającej.

W jednostce XIX - Stawki:

- **obszar osiedla wielorodzinnego w rejonie ulic: Łódzka Strzałowa** wraz z usługami.

Wskazuje się w szczególności na potrzebę:

- uporządkowania i wzbogacenia zieleni osiedlowej w powiązaniu z usługami,
- poprawy estetyki budynków oraz przestrzeni wspólnych.

2.4.4. Obszary wymagające rekultywacji

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia wskazuje obszary, położone w niżej wymienionych rejonach, jako obszary wymagające rekultywacji, przeprowadzonej w oparciu o uprzednio wykonaną stosowną dokumentację, określającą jej granice i zakres. Są to:

- tereny wyrobisk poeksploatacyjnych w rejonie:
 - lasów Barbarka na północ od lotniska - predysponowany kierunek rekultywacji: las (jednostka II - Barbarka),
 - rzeki Drwęcy - predysponowany kierunek rekultywacji: zieleni lub rekreacja (jednostka XVI - Kaszczorek),

- Strugi Toruńskiej - kierunek rekultywacji: zgodnie z określonymi obszarami funkcjonalnymi (jednostka XIV - Grębocin Nad Strugą),
- na południe od ul. Wapiennej - kierunek rekultywacji zgodnie z określonymi obszarami funkcjonalnymi (jednostka XI - Grębocin Przy Lesie),
- Glinek - predysponowany kierunek rekultywacji: w części funkcje mieszkaniowe i w części i las (jednostka XX - Podgórz);
- tereny czynnych wyrobisk eksploatacyjnych w rejonie:
 - eksploatacji iłów (jednostka XIX - Stawki),
 - eksploatacji kruszywa naturalnego „Kaszczorek I” (jednostka XVI - Kaszczorek),
- zdegradowane tereny powojkowe po byłej bazie wojsk rosyjskich - kierunek rekultywacji: zgodnie z określonymi obszarami funkcjonalnymi (jednostka III - Wrzosa),
- zdegradowane wskutek oddziaływania przemysłu tereny leśne wokół lotniska - kierunek: przywrócenie właściwego stanu lasów (jednostki: I - Starotoruńskie Przedmieście, II - Barbarka),
- zdegradowane gleby wokół zakładów przemysłowych: tereny w rejonie dawnego zakładu Polchem oraz w rejonie zakładu Elana S.A. - kierunek przywrócenie właściwego stanu gleb (jednostki: I - Starotoruńskie Przedmieście, II - Barbarka, XI - Rubinkowo),
- składowisko odpadów przy ul. Kociewskiej po zakończeniu eksploatacji, predysponowany kierunek rekultywacji: tereny zieleni z uwzględnieniem maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, monitoringiem.

2.5. Tereny zamknięte

Tereny zamknięte w rozumieniu ustawy (Prawo geodezyjne i kartograficzne z dnia 17 maja 1989 r. Dz. U. z 2000 r. Nr 100, poz.1086 z późniejszymi zmianami) to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych.

Na obszarze miasta Torunia tereny zamknięte, o łącznej powierzchni 624,0953 ha, obejmują:

- 505,0749 ha terenów ustalonych przez Ministra Obrony Narodowej (decyzja Nr 0-11/MON z dnia 28 grudnia 2000 r.); w dniu 24 listopada 2005r. Decyzją Nr 382/MON (Dz. Urz. MON Nr 22 poz. 207) Ministra Obrony Narodowej utraciły charakter terenów zamkniętych następujące działki: obręb 66 - działki: 21/26, 25/3, 28/2, 2/4, 2/5, 2/6; obręb 18 - działki: 80/4, 80/5; obręb 2 - działki: 179/3, 180/1,
- 118,8629 ha terenów ustalonych przez Ministra Infrastruktury (decyzja nr 62 z dnia 26 września 2005 r.),
- 0,1575 ha innych terenów.

Największe powierzchnie terenów zamkniętych (podległych MON) występują w lewobrzeżnej części miasta - jednostce XX-Podgórz. Pozostałe tereny podległe MON, stanowią głównie zwarte kompleksy istniejącego zainwestowania położone w prawo- i lewobrzeżnej części miasta. Zgodnie z danymi uzyskanymi od dowódcy garnizonu (stan na 20 stycznia 2005r.), w latach 2005-2010 planowane jest przekazanie Agencji Mienia Wojskowego niżej wymienionych nieruchomości:

- kompleks położony pomiędzy ulicami: Broniewskiego-Sienkiewicza-Fałata o powierzchni 4,27 ha (jednostka V - Bydgoskie Przedmieście);
- część kompleksu Wojskowej Specjalistycznej Przychodni Lekarskiej, ul. Jęczmienna 2-6 i kompleks Wojskowej Komisji Uzupełnień, ul. Wały Gen. Sikorskiego 21, o łącznej powierzchni 2,38 ha (jednostka VI - Stare Miasto);
- część kompleksu położonego po północnej stronie ul. Bema o powierzchni 2,84 ha (jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście);
- część kompleksów (o łącznej powierzchni 14,84 ha) położonych pomiędzy ulicami: Podgóorską i Strzałową po północnej stronie ul. Rudackiej (jednostka XIX - Stawki).

Pozostałe tereny zamknięte (nie wymienione wyżej), będące we władaniu jednostek organizacyjnych resortu Obrony Narodowej są w następujących jednostkach:

- jednostka III - Wrzosa - 2 kompleksy o łącznej powierzchni 25,7 ha;
- jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście - 2 kompleksy o łącznej powierzchni 10,17 ha;
- jednostka V - Bydgoskie Przedmieście - 1 kompleks i niewielka działka o łącznej powierzchni 2,64 ha;
- jednostka VI - Stare Miasto - 9 kompleksów o łącznej powierzchni ok. 7,2 ha;
- jednostka VIII - Jakubskie Przedmieście - 3 kompleksy o łącznej pow. ok. 20,87 ha;
- jednostka XIX - Stawki - 3 kompleksy o łącznej powierzchni 13,14 ha;
- jednostka XX - Podgórz - 5 kompleksów o łącznej powierzchni ok. 148,4 ha, (do bilansu kompleksów w jednostce XX - Podgórz, ze względów funkcjonalnych, włączono część obszaru leżącego formalnie na terenie jednostki XIX - Stawki - obszar położony pomiędzy S-10 i odcinkiem projektowanej „trasy Staromostowej” od węzła Kluczyki).

Ze względu na ogólnodostępność oraz lokalizację w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta, a także celem ujednoczenia procedur formalno-prawnych wymaganych przy wydawaniu decyzji administracyjnych - w STUDIUM postuluje się o zdjęcie klauzuli terenu zamkniętego dla nieruchomości, na których zlokalizowano:

- kościół Garnizonowy (Jednostka VI - Stare Miasto);
- kino-teatr „Grunwald” (Jednostka VI - Stare Miasto).

Tereny zamknięte podległe MON oznaczono na rysunku STUDIUM, wskazując jednocześnie ich predyspozycje dla docelowych przekształceń funkcjonalnych.

Tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa - ustalone przez Ministra Infrastruktury, obejmują niektóre odcinki linii kolejowych o znaczeniu państwowym (wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym - Dz. U. Nr 273, poz. 2704), fragmenty nieruchomości sklasyfikowanych jako tereny kolejowe oraz niektóre odcinki bocznic kolejowych, a także nieruchomości (działki) sklasyfikowane poza ww. grupami.

Decyzja nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r., zmieniająca (weryfikująca) tereny, przez które przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte - wymaga w dalszym ciągu pilnej aktualizacji pod kątem doprowadzenia do zgodności z faktycznym użytkowaniem terenu i ewidencją geodezyjną (w tym zwłaszcza numerów geodezyjnych działek, przyporządkowania dodatkowo arkuszy w obrębach w lewobrzeżnej części miasta).

Część z tych nieruchomości stanowi własność bądź jest w użytkowaniu wieczystym Gminy Miasta Toruń lub osób fizycznych i prawnych.

Powyższa sytuacja dotyczy m.in.:

- nieruchomości położonej przy ul. Polnej (na północ od dworca Toruń-Północ) - teren sklasyfikowany jako lasy i zadrzewienia (Jednostka III - Wrzosa);
- odcinka bocznic kolejowej od ul. Szosa Chełmińska do ul. Grunwaldzkiej (Jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście);
- odcinków bocznic kolejowej i nieruchomości położonych w rejonie: ul.: Dworcowej, Polnej-Kanałowej, Ceramicznej (Jednostka IX - Mokre Przedmieście).

Wyznaczone strefy ochronne (dla terenów zamkniętych ustalonych decyzją MON) zawierają się w granicach terenów zamkniętych.

Dla terenów uznanych za zamknięte decyzją Ministra Infrastruktury - nie ustalono stref ochronnych.

Rozmieszczenie w przestrzeni miasta terenów zamkniętych ustalonych przez Ministra Infrastruktury przedstawiono na rysunku nr 2.5.

2.6. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Zgodnie z definicją, zawartą w art.2 pkt 19 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem powierzchni sprzedaży należy rozumieć tę część ogólnodostępnej powierzchni obiektu handlowego stanowiącego całość techniczno-użytkową, przeznaczonego do sprzedaży detalicznej, w której odbywa się bezpośrednia sprzedaż towarów (bez wliczania do niej powierzchni usług i komunikacji, ekspozycji wystawowej itp.).

W Studium, w zależności od lokalnych uwarunkowań, wskazuje się:

- I **obszary możliwej lokalizacji nowych obiektów;**
- II **tereny istniejących obiektów**, których lokalizacja zaakceptowana została w Studium, z zaleceniem poprawy jakości architektury i zagospodarowania terenu (ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia większej ilości zieleni).
Ewentualne zwiększenie ich powierzchni handlowych uwarunkowane jest realizacją parkingów wielopoziomowych (min. 50% niezbędnych miejsc postojowych) zharmonizowanych z obiektami handlowymi i wprowadzeniu min. 15% terenu jako powierzchni biologicznie czynnej;
- III **centra handlowo-usługowe** - obejmujące zgrupowania punktów (lokali użytkowych) handlowo-usługowych stanowiące całość pod względem techniczno-użytkowym (o łącznej powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²), w których żaden z wydzielonych lokali handlowych sprzedaży detalicznej nie przekracza 1500 m² powierzchni sprzedaży lub 500 m² - w przypadku jednostki VI - Stare Miasto.

Jako potencjalne lokalizacje nowych obiektów zaliczonych do grupy I wskazuje się obszary położone w rejonie ulic:

- **Szosa Bydgoska - zachodni odcinek projektowanej „trasy średnicowej”**, w tym część d. „Polchemu”
(jednostka I - Starotoruńskie Przedmieście);
- **Szosa Okrężna - Broniewskiego** (stadion KS „Aptor”)
(jednostka V - Bydgoskie Przedmieście);
- **Równinna - Morwowa**
(jednostka X - Katarzynka).
- **Olsztyńska - Wapienna**
(jednostka XI - Grębocin Przy Lesie);

Tereny istniejących obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² zaliczonych do grupy II:

- C.H. Kometa (ul. Grudziądzka - ul. Wielki Rów)
(jednostka IX - Mokre Przedmieście);
- C.H. Bielawy (ul. Olsztyńska - ul. Szosa Lubicka)
(jednostka XIII - Bielawy);
- C.H. Copernicus (ul. Żółkiewskiego - ul. Skłodowskiej-Curie)
(jednostka VIII - Jakubskie Przedmieście).

Jako potencjalne lokalizacje obiektów zaliczonych do grupy III wskazuje się:

- jednostkę VI - Stare Miasto - z wprowadzeniem dodatkowego obowiązku dostosowania funkcji, kubatury i formy architektonicznej do specyfiki obszaru. W przypadku zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków i budowli - dostosowania programu użytkowego do wymagań wynikających z potrzeb ochrony wartości zabytkowych oraz pod warunkiem współpartycypowania w kosztach realizacji parkingów wielopoziomowych na obrzeżach jednostki lub samodzielnej realizacji ww. parkingów;
- w jednostce VII - Chełmińskie Przedmieście:
 - **Nowe Centrum - położone w rejonie ulic: Szosa Chełmińska - Czerwona Droga - projektowany odcinek Trasy Staromostowej** (jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście), z wprowadzeniem dodatkowych obowiązków:
 - dostosowania kubatury i formy architektonicznej do prestiżowego charakteru miejsca,
 - zapewnienia atrakcyjnego programu funkcjonalnego (centrotwórczego) i wysokiego standardu rozwiązań urbanistycznych z wkomponowanymi wielopoziomowymi parkingami;
 - **d. Bumar w rejonie ulic Wybickiego-Lelewela** z wprowadzeniem dodatkowego obowiązku dostosowania programu użytkowego, kubatury i formy architektonicznej do wymagań wynikających z potrzeb ochrony wartości zabytkowych oraz zapewnienia miejsc postojowych w formie wkomponowanych wielopoziomowych parkingów;
- w jednostce VIII - Jakubskie Przedmieście:
 - **obszar zawarty pomiędzy ulicami: Żółkiewskiego-Łukową a nieczynną bocznicą i obiektami C.H. Copernicus** - z wprowadzeniem dodatkowego obowiązku lokalizacji min. 50% niezbędnych miejsc postojowych w formie parkingów wielopoziomowych i 15% powierzchni działek jako powierzchni terenu biologicznie czynnej;
- w jednostce IX - Mokre Przedmieście:
 - **d. młyny w rejonie ul. Kościuszki** z wprowadzeniem dodatkowego obowiązku dostosowania programu użytkowego do specyfiki miejsca i obiektu (obiekty o wartości historyczno-kulturowej, Struga Toruńska) oraz realizacji min. 50% miejsc postojowych jako parkingów wielopoziomowych;
- w jednostce XIX - Stawki:
 - **obszar w rejonie ulic Łódzka-Kniaźwicz** w sąsiedztwie Fortu Przyczółek Mostowy z wprowadzeniem dodatkowego obowiązku dostosowania funkcji, kubatury i formy architektonicznej do specyfiki obszaru, w tym zwłaszcza obiektu wpisanego do rejestru zabytków oraz realizacji min. 75% miejsc postojowych jako parkingów wielopoziomowych zharmonizowanych z obiektami handlowymi, z udziałem min. 15% powierzchni terenu jako powierzchni biologicznie czynnej.

Realizacja nowych obiektów handlowych lub rozbudowa istniejących na wyżej wymienionych obszarach - wymaga obowiązkowo sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ustala się, że obowiązek ten powstanie po akceptacji, stosownego wniosku, przez Prezydenta Miasta Torunia.

Granice obszaru objętego m.p.z.p. winny być każdorazowo ustalane w oparciu o przeprowadzone analizy - zgodnie z art.14 ust.5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2.7. Obszary zagrożeń

W studium wskazano obszary zagrożeń naturalnych wynikające z:

- zagrożeń geologicznych,
- bezpośredniego zagrożenia powodzią.

2.7.1. Obszary zagrożeń geologicznych

Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, obejmujące strefy narażone na osuwanie się mas ziemnych i strefy zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, oznaczono na załączniku graficznym nr 6 *Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów*, w oparciu o *Opinię w sprawie wyznaczania obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych* sporządzoną na potrzeby Studium. Z uwagi na brak szczegółowych wytycznych, określających kryteria rozróżnienia obu typów zagrożeń, za obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych uznano obszary bardziej predysponowane do wystąpienia powierzchniowych ruchów masowych ziemi, w przeciwieństwie do mniej predysponowanych - obszarów narażonych na osuwanie się mas ziemnych. Generalnie strefy te grupują się w pobliżu koryta Wisły i Drwęcy: wzdłuż prawego brzegu Wisły od mostu kolejowego w kierunku Rubinkowa do Kaszczorka, w rejonie Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu, wzdłuż lewego brzegu Wisły od Podgórza po Czerniewice oraz w Grębocinie.

Obszary narażone i zagrożone osuwaniem się mas ziemnych przypisano do różnych obszarów i terenów funkcjonalnych (zieleni leśnej, usług, usług w zieleni, zieleni parkowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, kolei, zieleni ochronnej) z jednoczesnym włączeniem ich w większości do głównych stref polityki przestrzennej: ekologicznej „E” i pośredniej „S”.

W obrębie obszarów narażonych i zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, obejmujących zbocza skarp ukształtowane przez naturalne procesy geologiczne i morfogeniczne (czytelne krawędzie teras Wisły i Drwęcy, wydmy), postuluje się następujące działania:

- maksymalna ochrona przed zabudową,
- przeznaczenie terenu na funkcje związane z terenami zieleni,
- umocnienia zboczy przy preferowaniu materiałów i środków naturalnych,
- w przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych priorytet dla ochrony środowiska, w tym stabilności skarp oraz utrzymania lub podnoszenia walorów krajobrazowych.

2.7.2. Obszary zagrożenia powodzią

Na załączniku graficznym nr 6 *Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów* wskazano:

- strefę bezpośredniego zagrożenia powodziowego wzdłuż linii brzegowej Wisły - strefa A1 (p1%) - odpowiadającą wysokiemu powodziowemu przepływowi o prawdopodobieństwie przewyższenia 1% (wody stuletnie) na podstawie opracowania: „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - Wisła” wykonanego przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Gdyni/Poznaniu, przekazanego pismem RZGW w Gdańsku nr EHmj-536/pw222/2005 z dnia 19.04.2005 r., (ww. strefę odwzorowano wprost z „Map zasięgu stref zagrożenia powodziowego - Wisła” wykonanych w skali 1:10.000; ze względu na podkład mapowy wykorzystany do „Map zasięgu stref zagrożenia powodziowego Wisła” odbiegający od mapy zasadniczej pod względem hipsometrii - zobrazowane granice ww. stref należy traktować jako orientacyjne);
- tereny zalewów stuletnich wzdłuż linii brzegowej rzeki Drwęcy odwzorowane z załącznika do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia - Uchwała Nr 512/2000 RMT z dnia 27.07.2000 r.

Strefa odpowiadająca wysokiemu powodziowemu przepływowi o prawdopodobieństwie przewyższenia 10% (wody dziesięcioletnie) odwzorowana z załącznika do pisma RZGW w Gdańsku nr EHmj-536/pw222/2005 z dnia 19.04.2005 r. - zobrazowana jest na załączniku

graficznym nr 1 *Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju. System przyrodniczy miasta w części B DIAGNOZA STANU I UWARUNKOWANIA ROZWOJU.*

Charakterystyczne rzędne zwierciadła wody o określonym prawdopodobieństwie przewyższenia w odniesieniu do kilometraża rzeki (odpowiadającego przekrojom poprzecznym) w granicach miasta Torunia (na podstawie opracowania: „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - Wisła”) obrazuje poniższa tabela:

Tabela C 2.7-1 - Charakterystyczne rzędne zwierciadła wody Wisły w rejonie Torunia

Kilometraż	Rz Qmaxp1% (rzędna odpow. poziomowi „wód stuletnich”)	Rz Qmaxp10% (rzędna odpow. poziomowi "wód dziesięcioletnich)	Rz SSQ (rzędna odpow. przepływowi charakterystycznemu średniemu)	Rz SNQ (rzędna odpow. przepływowi charakterystycznemu średniemu i niskiemu)
(km)	(m.n.p.m)	(m.n.p.m)	(m.n.p.m)	(m.n.p.m)
727.00	42.83	41.53	36.57	34.89
729.00	42.53	41.25	36.35	34.74
731.40	42.13	40.80	35.82	34.27
733.93	41.61	40.28	35.20	33.66
734.55	41.46	40.14	35.07	33.53
734.70 Wodowskaz Toruń	41.42	40.11	35.04	33.50
735.55	41.20	39.90	34.87	33.36
740.10	40.20	38.90	33.82	32.16
744.60	39.23	37.92	32.79	31.05

Źródło: „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - Wisła”

W celu określenia granic zalewów stuletnich i dziesięcioletnich dla pozostałych terenów, zawartych pomiędzy ww. kilometrażem rzeki Wisły, opracowanie p.n. „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - Wisła” odwołuje do obliczeń własnych.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz.1229, z późniejszymi zmianami i ostatnią zmianą Dz. U. Nr 130, poz.1087 z dnia 15.07.2005 r.) Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w studium ochrony przeciwpowodziowej ustali kierunki ochrony przed powodzią oraz określi obszary: m.in. potencjalnego zagrożenia powodzią oraz wymagających ochrony przed zalaniem, z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową.

2.8. Główne obszary problemowe

Obszary problemowe to zgodnie z definicją zawartą w art.2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium wskazuje obszary problemowe i potencjalne obszary problemowe jako wymagające lub mogące wymagać wieloaspektowych i interdyscyplinarnych rozstrzygnięć, długofalowych działań oraz zabezpieczenia, w budżecie miasta, środków finansowych na ich realizację w powiązaniu ze środkami z innych źródeł.

Ze względu na rodzaj sytuacji problemowych obejmują one:

- A - tereny bezpośredniego zagrożenia powodziowego określone na podstawie opracowania „Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych. Wisła” (wykonane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Gdyni/Poznaniu, 2003/2004) oraz obszary potencjalnego

zagrożenia powodzią - wskazane ze względu na ustalenia obowiązujących aktów prawa miejscowego, w części przeznaczone na cele budowlane.

Powyższe dotyczy terenów położonych w jednostkach: XVI-Kaszczorek, I - Starotoruńskie Przedmieście i XX - Podgórz.

- B** - tereny położone w obszarze „korytarza” komunikacyjnego tzw. „trasy Wschodniej”. Na części obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, nie uwzględniające „korytarza” w/w trasy. Dotyczy to terenów w jednostkach VIII - Jakubskie Przedmieście, IX - Mokre Przedmieście, X - Katarzynka i XIX - Stawki - (B1).
Określony „orientacyjnie” przebieg „trasy Wschodniej” - zdefiniowany zostanie ostatecznie po wykonaniu specjalistycznych opracowań branżowych i wyborze wariantu rozwiązań przez organy samorządu miasta.
Na części terenów poza ww. występuje istniejące zainwestowanie (zabudowa mieszkaniowa, usługowo-produkcyjna wraz z lokalnym układem komunikacyjnym, linie kolejowe znaczenia państwowego lub objęte opracowaniami planistycznymi elementy podstawowego układu komunikacyjnego miasta (odcinki „trasy średnicowej”) (B2).
Dotyczy to jednostek: VIII - Jakubskie Przedmieście, IX - Mokre Przedmieście, XI - Grębocin przy Lesie, XII - Rubinkowo i XIX - Stawki.
- C** - tereny położone w obszarze „korytarza” komunikacyjnego tzw. „trasy Nowomostowej” oraz na odcinku połączenia tej trasy z ul. Grudziądzką, wskazane ze względu na występujące na odcinkach:
- obszary objęte ochroną prawną (Kępa Bazarowa),
 - obszary i obiekty o wartości historyczno-kulturowej (cmentarz przy ul. Antczaka) i zabudowa we wschodniej pierzei ul. Batorego,
 - istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (w rejonie ul. Podchorążych), park i tereny inwestycyjne (w rejonie Placu Pokoju Toruńskiego) oraz funkcje chronione (Szpital Miejski).
- Powyższe dotyczy jednostek: XIX - Stawki, VIII - Jakubskie Przedmieście i IX - Mokre Przedmieście.
- D** - tereny położone w obszarze korytarza komunikacyjnego - tzw. „trasy Kościuszki” wraz z węzłem w ul. Grudziądzkiej wskazane ze względu na występującą na całym odcinku zabudowę mieszkaniową wielo- i jednorodzinną wraz z lokalnym układem komunikacyjnym.
Powyższe dotyczy jednostek: VII - Chełmińskie Przedmieście i IX - Mokre Przedmieście.
- E** - tereny położone na fragmencie projektowanej trasy średnicowej na odcinku ul. Św. Józefa - Kaszubska, wskazane ze względu na: występowanie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, terenu zamkniętego i zabudowy funkcji chronionych (oświaty).
Powyższe dotyczy jednostki: VII - Chełmińskie Przedmieście.
- F** - tereny istniejących ogrodów działkowych położonych w strefie bezpośredniego zagrożenia powodziowego z obserwowanym nasilającym się procesem wykorzystania altan jako całorocznych miejsc zamieszkania.
Powyższe dotyczy jednostek: I - Starotoruńskie Przedmieście, V - Bydgoskie Przedmieście i XVIII - Rudak.
- G** - tereny postulowane do przekształceń pozbawione systemu dróg lokalnych, sieci infrastruktury technicznej, położone w ewentualnych obszarach potencjalnego zagrożenia powodziowego, w chwili obecnej użytkowane na cele rolne bez zabudowy.
Powyższe dotyczy jednostki XX - Podgórz.

2.9. Obszary przestrzeni publicznych

Zgodnie z definicją, zawartą w art.2 pkt 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem obszaru przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Obszary spełniające powyższe kryteria można zaliczyć do trzech kategorii:

- I** przestrzeń publiczna o szczególnym znaczeniu dla tożsamości miasta i jego mieszkańców - identyfikatory i wizytówka miasta obejmujące:
- rynki Starego i Nowego Miasta, Bulwar Filadelfijski, siatkę uliczek starówki, otoczenie ruin zamku krzyżackiego wraz z wypełniającą je tkanką historyczną, tereny zieleni o charakterze parkowym po obu stronach Alei Jana Pawła II.
Ten historyczny i współczesny układ przestrzenny cechuje występowanie historycznych wnętrz urbanistycznych posiadających swój specyficzny koloryt i klimat.
Dopełnieniem jest tu rozbudowana oferta usług powodująca, że obszar ten tętni życiem niemal przez całą dobę,
 - Park Miejski wraz z terenami zieleni przywodnej i łęgowej wokół Martwej Wisły, z urządzonymi alejami, okazałym drzewostanem oraz obiektami małej architektury - stanowi miejsce odpoczynku i spacerów codziennych i weekendowych nie tylko mieszkańców Bydgoskiego Przedmieścia,
 - osada leśna Barbarka z charakterystyczną zabudową o walorach historyczno-kulturowych, kapliczką i cmentarzem, źródelkiem oraz stawem i urządzonymi miejscami odpoczynku położona na śródleśnej polanie - stanowi miejsce spotkań coraz częściej odwiedzane przez mieszkańców nawet najodleglejszych części miasta,
 - Muzeum Etnograficzne wraz z otaczającą je zielenią i elementami fortyfikacji o unikalnym charakterze i klimacie - miejsce spotkań, imprez kulturalnych i handlowych,
 - place i ulice położone w sąsiedztwie Starego Miasta, do których zaliczyć należy przede wszystkim ulicę Piastowską z charakterystyczną zabudową i ze szpalerami okazałych lip wraz z Placem Św. Katarzyny i Placem 18 Stycznia,
 - Plac Zwycięstwa - miejsce uroczystości,
 - ulicę Bydgoską,
 - fragment ul. Poznańskiej z obustronną charakterystyczną zabudową dawnego miasta Podgórz.
- II** tereny ogólnodostępne i publiczne o dużym znaczeniu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta:
- tereny wyższych uczelni (w tym „campus” UMK),
 - tereny parków, skwerów, zieleńców, cmentarzy,
 - tereny dróg publicznych i placów.
- III** obiekty użyteczności publicznej:
- dworce kolejowe Toruń Wschodni, Toruń Miasto i Toruń Główny,
 - kina, teatry, muzea, biblioteki,
 - obiekty kultu religijnego,
 - obiekty służby zdrowia (szpitale, przychodnie),
 - obiekty oświaty (zarówno publiczne jak i placówki niepubliczne),
 - obiekty sportu (w tym Tor-Tor, boiska sportowe, pływalnie i kąpielisko „Wodnik”, hale i sale gimnastyczne),
 - obiekty administracji (szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego).

Zgodnie z przepisami ww. ustawy w studium określa się obszary przestrzeni publicznych jako obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Obowiązek przystąpienia do sporządzenia planów miejscowych dla obszarów przestrzeni publicznych powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia obowiązku czyli obowiązywania Studium.

Po dokonaniu analiz uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych i istniejącego zagospodarowania miejskich przestrzeni publicznych o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Torunia, stwierdza się, że nie istnieje konieczność opracowania, dla tych obszarów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a tym samym nie jest uzasadnione wyznaczanie obszarów przestrzeni publicznych w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia”.

Działania mające na celu podniesienie jakości przestrzeni publicznych o szczególnym znaczeniu dla tożsamości miasta i jego mieszkańców dokonywane będą w oparciu o:

- program specjalny rewitalizacji oraz plan zarządzania miejscem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO - dla terenów objętych ww. wpisem,
- program „Przywrócenia Wisły miastu” - dla Bulwaru Filadelfijskiego i rejonu Portu Zimowego oraz Parku Miejskiego wraz z terenami przyległymi,
- program „Przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku” - dla osady leśnej Barbarka,
- program specjalny rewaloryzacji i modernizacji - dla rejonu ul. Dąbrowskiego - Plac Św. Katarzyny.

2.10. Ustalenia dla wyodrębnionych jednostek

2.11. Obszary, dla których sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art.10 ust.2 pkt 8 i 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obszary, dla których sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują:

- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

Granice obszaru objętego opracowaniem będą każdorazowo ustalane w oparciu o przeprowadzoną analizę zgodnie z art.14 ust.5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2.11.1. Obszary, dla których sporządzanie m.p.z.p. jest obowiązkowe

Na podstawie art.53 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze dla terenu górniczego (terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego) sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Plan ten powinien zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu: wykonania uprawnień określonych w koncesji, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Plan może w szczególności określić objekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

Koszty sporządzenia projektu przedmiotowego planu ponosi przedsiębiorca.

Jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne, rada gminy może podjąć uchwałę o odstąpieniu od sporządzenia ww. planu.

Dla udokumentowanego złoża Rudak I (zasoby geologiczne zatwierdzone decyzją Prezesa CUG nr KZK/012/S/3979/79 z 8 czerwca 1979 r. oraz decyzją Wojewody Kujawsko-Pomorskiego OS.I.7414/6/32/01 z dnia 19 lipca 2001 r. - dodatek nr 2 do dokumentacji), wydana została koncesja na jego eksploatację, ważna do 2035 r. Złoże posiada wydzielony teren górniczy o powierzchni 11,7 ha oraz filar ochronny dla obiektu fortecznego i projektowanej drogi.

Po wykonaniu projektu zagospodarowania złoża (dla jego udokumentowanej lecz nie objętej koncesją części) z ewentualnymi korektami zasięgu występowania zasobów przemysłowych:

- na podstawie zawartego w nim określenia: granic projektowanego terenu górniczego i projektowanych granic filarów ochronnych, a także przedstawionego stanu środowiska i sposobu jego ochrony przed ujemnymi, bezpośrednimi i pośrednimi skutkami eksploatacji,
- możliwa będzie ocena stopnia szkodliwości wpływu na środowisko lub jej braku i w dalszej kolejności podjęcie, przez Radę Miasta Torunia, decyzji w sprawie podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia m.p.z.p. lub o odstąpieniu od jego sporządzenia.

Na podstawie art.10 ust.2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości w rozumieniu art.102 ust.1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Studium nie wyznacza obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
Dla obszarów określonych w punkcie 2.6. niniejszego tekstu ustanawia się obowiązek sporządzenia m.p.z.p., który powstanie po akceptacji stosownego wniosku przez Prezydenta Miasta Torunia.
- obszary przestrzeni publicznej.
Studium nie wyznacza obszarów przestrzeni publicznej, które wymagałyby obowiązkowego sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.11.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić m.p.z.p., w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Ze względu na istniejące uwarunkowania, w tym także obowiązek uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne ustala się, że zamiarem sporządzenia m.p.z.p. objęte są niżej wymienione obszary:

- w jednostce XI - Grębocin Przy Lesie (po wygaśnięciu obowiązującej do 31 grudnia 2005 r., decyzji o ustanowieniu strefy ochronnej) - dla obszarów położonych pomiędzy: projektowaną trasą średnicową - ul. Olsztyńską - planowanym odcinkiem ul. M. Skłodowskiej-Curie a ul. Wierzbową oraz obszarów położonych pomiędzy linią kolejową nr 27 Toruń Wschodni - Lipno - zwartym kompleksem przemysłowym i produkcyjnym - ul. M. Skłodowskiej-Curie a Strugą Toruńską,
- w jednostce XIV - Grębocin Nad Strugą- obszary funkcjonalne: usług i przemysłu, usług oraz obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- na obszarze całego miasta - dla dróg publicznych wymagających budowy, w tym również odbudowy i rozbudowy po pracach związanych z realizacją sieci wod.-kan. w ramach projektu ISPA.

Poza wymienionymi wyżej obszarami, sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wymagać mogą tereny przeznaczone pod inwestycje nierolnicze lub nieleśne, na których występują grunty rolne i leśne wymagające uzyskania stosownych zgód na zmianę ich przeznaczenia (na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych).

Część gruntów rolnych i grunty leśne - z mocy przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne wymaga uzyskania stosownych zgód.

Określenie przeznaczenia oraz procedura uzyskania powyższych zgód następuje wyłącznie poprzez sporządzenie m.p.z.p. w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze wymagają:

- grunty rolne klas I-III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha (zgoda właściwego ministra);
- grunty rolne klasy IV, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha (zgoda wojewody);
- użytki rolne klasy V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha (zgoda wojewody);
- wszystkie grunty leśne, przy czym zgodę taką wyraża: właściwy minister - w odniesieniu do gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa oraz wojewoda - w odniesieniu do pozostałych gruntów leśnych.

W granicach administracyjnych miasta, w latach 1994-luty 2005 r. w toku opracowania m.p.z.p. w trybie ustaw: z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu i z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - uzyskano zgody na zmianę przeznaczenia dla części gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Wyszczególnienie terenów objętych ww. procedurami zawarto w części B - Diagnoza stanu i uwarunkowania rozwoju w Dziale III ppkt 2.2.

Kolejne zgody uzyskiwane są sukcesywnie, w toku sporządzania kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Odrębną kwestią pozostaje jednak problem braku stosownych dokumentów, potwierdzających uzyskanie odpowiednich zgód, na etapie sporządzania nieobowiązujących już planów miejscowych sporządzanych w trybie ustawy o planowaniu przestrzennym (przed 1 stycznia 1995 r.).

Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Infrastruktury - Departamentu Ładu Przestrzennego (-) ... „W świetle poprzednio obowiązujących przepisów, zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, dokonywana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, musiała być poprzedzona uzyskaniem stosownej zgody. Należy więc uznać, że wypisy i wyrisy ze wspomnianych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stanowią wystarczającą dokumentację potwierdzającą dokonanie wymaganej czynności. ... (-).

Należy jednak w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, że nieobowiązujące już plany - dla szeregu terenów ustalały ich przeznaczenie określone mianem „poperspektywicznego”. Tereny te nie były objęte wystąpieniami o uzyskanie stosownych zgód.

Na przestrzeni lat zmieniały się również, w toku nowych lub zmienianych ustaw o ochronie gruntów rolnych i leśnych i o lasach, zakresy pojęciowe określające co jest gruntem rolnym, a co jest gruntem leśnym (a zatem nie wymaga uzyskania zgody na cele nierolnicze i nieleśne).

Ma to istotne znaczenie nie tylko dla procedur związanych ze sporządzaniem kolejnych planów ale również dla procedur administracyjnych związanych z decyzjami o warunkach zabudowy w trybie postępowania administracyjnego (art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Wybrane tereny, które mogą wymagać uzyskania stosownych zgód na przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne - pokazano na rysunkach: 2.11.2.1 i 2.11.2.2

3. OBSZARY, OBIEKTY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Zgodnie z definicją, zawartą w art.3 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Przy sporządzeniu bądź zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a także w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych (znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków) oraz parków kulturowych.

Formami ochrony zabytków są;

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w zależności od potrzeb, ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary o określonych na etapie planu miejscowego ograniczeniach, zakazach i nakazach.

3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych

Jedną z form ochrony zabytków jest wpis do rejestru zabytków. Rejestr zabytków, dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza:

- dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku;
- uzgodnionego, z wojewódzkim konserwatorem zabytków, programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie;
- uzgodnionego, z wojewódzkim konserwatorem zabytków, programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Zgodnie z art.36 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga m.in.:

- prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenie badań archeologicznych;
- przemieszczenie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów;
- podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru.

Poniższy wykaz obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków nie jest zbiorem zamkniętym. Podlega sukcesywnym zmianom wynikającym z zakończenia procedur postępowania o wpis do rejestru zabytków kolejnych obiektów lub związanych z procedurami skreślenia z listy zabytków wpisanych do rejestru.

Tabela C 3.1-1 - Wykaz obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Jednostka ustaleń studium	Adres	Obiekt lub obszar Zakres	Nr wpisu Data wpisu
Kategoria funkcjonalna	ZAŁOŻENIA URBANISTYCZNE		
1.	2.	3.	4.
VI Stare Miasto		Stare i Nowe Miasto w granicach od Pl. Teatralnego ulicami: Wały Gen. Sikorskiego, Szumana, Wola Zamkowa, do brzegu Wisły, wzdłuż północnego brzegu Wisły, do mostu drogowego im. Józefa Piłsudskiego, Aleją 700-lecia Torunia, ulicą Wały Gen. Sikorskiego do Pl. Teatralnego	A/275/244 29/12/52 Uznane za Pomnik Historii - Zarządzenie Prezydenta RP z 18.09.1994r. i wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO 4.12.1997r.
VI Stare Miasto		Pierzeje Rynku Rynek Nowomiejski wraz z fasadami budynków narożnych ulic przy Rynku	A/453/268 14/04/61

VI Stare Miasto		Rynek Staromiejski	A/154/239 21/09/35
Kategoria funkcjonalna	BUDOWNICTWO OBRONNE		
	<i>/zamki, w tym trwale ruiny, miejskie mury obronne, bramy, baszty; fortyfikacje nowożytne i późniejsze/</i>		
1.	2.	3.	4.
VIII Jakubskie Przedmieście	Winna	Fort I im. J. Sobieskiego	A/59/302 01/02/71
XII Rubinkowo	Leszczynowa 2	Fort II im. Czarnieckiego	A/60/303 01/02/71
XI Grębocin Przy Lesie	Skłodowskiej - Curie	Fort III im. Jabłonowskiego	A/61/304 01/02/71
IX Mokre Przedmieście	Chrobrego	Fort IV im. S. Żółkiewskiego	A/62/570 21/04/71
III Wrzosey	Polna 9	Fort V im. Chodkiewicza	A/63/305 05/10/71
III Wrzosey	Szosa Chełmińska 204-210	Fort VI im. Wiśniowieckiego	A/64/306 07/10/71
II Barbarka	Polna 1	Fort VII im. T. Kościuszki	A/65/307 07/10/71
II Barbarka	Szosa Okrężna	Fort VIII im. Kazimierza Wielkiego	A/66/308 05/10/71
I Starotoruńskie Przedmieście	Okrężna 9	Fort IX im. B. Chrobrego	A/348 25/06/80
XX Podgórz	Przy Grobli 39-39a	Fort X Bateria Nadbrzeżna	A/49 05/10/71
XX Podgórz	Poznańska 152	Fort XI im. S. Batorego	A/69/310 07/10/71
XX Podgórz	Okólna	Fort XII „Józef Bem” (W. Jagiełło)	A/70/311 (A/303) 05/10/71
XIX Stawki	Okólna	Fort XIII „Karol Kniaziewicz”	A/71/312 (A/304) 05/10/71
XIX Stawki		Fort XIV im. Dwernickiego (im. J. Bema)	A/72/313 05/10/71
XIX Stawki	Rypińska 6/10	Fort XV im. Henryka Dąbrowskiego	A/73/314 (A/143) 07/10/71
XVIII Rudak		Fort kolejowy położony na działce 7/4 i 22/1	A/74/315 (A/287) 05/10/71
XIX Stawki	Podgórska 6/10	Przyczółek Mostowy – Zespół fortyfikacji Przedmoście górne i dolne, reduta górna, reduta dolna wraz z terenem	A/75/316 07/10/71
XIX Stawki	Podgórska 14	Schron koszarowy, tzw. hangar wschodni i część działki 21/20	A/43 06/11/01
VI Stare Miasto	Wola Zamkowa	Bastion I zespół fortyfikacji tzw. „Menniczy” -forty ziemne bastionu -prochownia wojenna nr 1 -nasyp ziemny -mur Carnota -prochownia podręczna -schron w wale wschodnim -budynki składnic pontonowych -budynek magazynowy (ul. Św. Jakuba 5) -budynek mieszkalny (ul. Wola Zamkowa 12) -mur ogrodzeniowy wraz z działkami:60, 60/1, 61/2	A/66/1-10 29/04/98
VIII Jakubskie Przedmieście	Chłopickiego 1-7	Koszary Bramy Lubickiej Schron koszarowy, budynek pomocniczy dziedziniec z pochylniami, kładka nad dziedzińcem, bariery i balustrady żeliwne i stalowe wraz z działką	A 95/1-5 27/03/03

VI Stare Miasto		Mury miejskie	A/428/254 21/12/59
VI Stare Miasto	Bulwar Filadelfijski	Brama Klasztorna	A/45/179 24/10/29
VI Stare Miasto	Bulwar Filadelfijski	Brama Mostowa	A/46/180 27/08/29
VI Stare Miasto	Bulwar Filadelfijski	Brama Żeglarska	A/47/181 24/10/29
VI Stare Miasto	Pod Krzywą Wieżą 1	Krzywa Wieża	A/48/182 10/10/29
VI Stare Miasto	Bulwar Filadelfijski 6	Baszta (tzw. „Żuraw”)	A/42/176 (A/130) 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 16	Dom (tzw. baszta „Monstracja”) położony na dz. 71	A/70/203 (A/145) 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 26	Baszta	A/43/177 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 30	Baszta (mieszkalna)	A/44/178 (A/503) 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 60	Baszta obronna	A/338 16/03/79
VI Stare Miasto	Podmurna 74	Baszta „Koci Łeb” wraz z przyległymi odcinkami murów obronnych oraz przylegającym budynkiem	A/337 (A/399) 16/02/79
VI Stare Miasto		Zamek (obecnie ruina) wraz z całą dzielnicą przyległą do terenów zamkowych	A/88 06/10/38
VI Stare Miasto	Przedzamcze	Gdanisko przy ruinach Zamku Krzyżackiego	A/88/221 24/10/29
XX Podgórz		Zamek Dybowski	A/140/238 13/02/34

Kategoria funkcjonalna	OBIEKTY PRZEMYSŁOWE I GOSPODARCZE /zakłady przemysłowe, młyny, spichlerze, magazyny; inne		
1.	2.	3.	4.
VI Stare Miasto	Franciszkańska 15-19	relikty zespołu dawnej Gazowni na dz. 39/3: 1. obudowa architektoniczna zbiornika gazowego, 2. dom gazowników, 3. mur ogrodzeniowy we fragmencie pn.-zach.	A/635/1-3 (A/148/1-3) 03/03/93
IV Bielany	Św. Józefa	Zespół Wodociągów Stare Bielany: -komora zasuw ze zbiornikiem podziemnym -hala maszyn -kotłownia -wieża ciśnień -warsztat -dawny ustęp -budynek mieszkalny -budynek gospodarczy -staw -oraz teren w obrębie ulic Grunwaldzka i Św. Józefa	A/407 23/08/82
VII Chełmińskie Przedmieście	Lelewela 29-45	Odlewnia żelaza (zespół budynków zakładów Born i Schütze, Fabryka Maszyn i Kotłów, odlewnia żelaza i stali) hala tokarni, hala ślusarni, kotłarnia i kuźnia z dobudówką, hala odlewni żelaza i stali, hala reperacji kotłów, budynek mieszkalny i administracyjny	A/74/1-6 25/04/97
VI Stare Miasto	Św. Katarzyny 4	Zakłady Graficzne, budynek frontowy wraz z oficynami oraz działki	A/72 27/06/97
VI Stare Miasto	Przedzamcze 6a	Stary Młyn przy Zamku Krzyżackim	A/440/263 (A/144) 23/03/60
VI Stare Miasto	Przedzamcze 6b	Młyn Garbarski	A/38 10/07/01
VI Stare Miasto	Dominikańska 3	budynek dawnej Piekarni Wojskowej	A/343 (A/262) 22/10/79

VI Stare Miasto	Rabiańska 20	Wozownia artyleryjska	A/617 31/05/91 (A/165)
VI Stare Miasto	Wały gen. Sikorskiego 19	Arsenał Artyleryjski obecnie Muzeum Etnograficzne	A/495/278 04/11/64
VI Stare Miasto	Dąbrowskiego	Zespół magazynów Urzędu Prowiantowego Twierdzy Toruń – magazyn schronowy żywności, magazyn furazu, dom zarządcy magazynów, waga pojazdowa, ogrodzenie	A118/1-5 31/12/93
VI Stare Miasto	Dominikańska 7/9	budynek dawnego Wojskowego Magazynu Prowiantowego	A/342 (A/263) 22/10/79
VI Stare Miasto	Browarna 10	Spichlerz	A/469/271 27/03/63
VI Stare Miasto	Ciasna 4/6/8	Spichlerze	A/25/280 22/02/68
VI Stare Miasto	Franciszkańska 11	Spichlerz	A/441/264 23/03/60
VI Stare Miasto	Łazienna 3	Spichlerz	A/55/189 27/08/29
VI Stare Miasto	Łazienna 16	Spichlerz Dom Eskenów	A/56/190 21/08/29
VI Stare Miasto	Mostowa 1	Dom, dawny tzw. spichlerz „szwedzki”	A/332 (A/129) 29/12/78
VI Stare Miasto	Mostowa 6	Spichlerz budynek główny i oficyny	A/479/274 25/09/63
VI Stare Miasto	Piekary 4	Spichlerz położony na dz. 177	A/80/321 (A/138) 15/09/71
VI Stare Miasto	Podmurna 1	Dom, dawny spichlerz	A/66/199 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 3	Spichlerz	A/437/261 05/02/60
VI Stare Miasto	Podmurna 5	Spichlerz	A/439/262 23/03/60
VI Stare Miasto	Podmurna 11	Spichlerz	A/68/201, A379/249 (A/400) 17/10/29
VI Stare Miasto	Podmurna 13	Spichlerz	A/69/202 17/10/29
VI Stare Miasto	Rabiańska 1/3	Fasada spichrza	A/272/242 15/07/31
VI Stare Miasto	Rabiańska 9	Spichlerz wraz z częścią działki	A/104 09/03/95
VI Stare Miasto	Rabiańska 19	Spichlerz wraz z dz. nr 179	A/28 27/11/98
VI Stare Miasto	Rabiańska 21, 21a	Spichlerze dwa połączone	A/71/204 (A/276) 17/10/29
VI Stare Miasto	Rabiańska 22a	Spichlerz	A/92/ 01/08/58
VI Stare Miasto	Rabiańska 23	Spichlerz	A/72/205 10/10/29
VI Stare Miasto	Wielkie Garbary 10	Spichlerz	A/431/257 21/12/59

Kategoria funkcjonalna	PAŁACE I DWORY		
1.	2.	3.	4.
IV Bielany	Grunwaldzka 64	Dwór Prezydentówka wraz z parkiem	A/75/1-2 15/09/71
VI Stare Miasto	Mostowa 14	Pałac Fengera	A/480/275 25/09/63
VI Stare Miasto	Podmurna 4	Dwór Mieszczański	A/67/200 17/10/29

VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 7	Pałac Meissnera	A/75/208 21/08/29
VI Stare Miasto	Żeglarska 8	Pałac Dąbskich	A/84/217 (A/401) 22/08/29

Kategoria funkcjonalna	OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ /ratusze, budynki administracji publicznej, obiekty kultury; poczty; szkoły; karczmy, zajazdy, restauracje, hotele; inne/		
1.	2.	3.	4.
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 1	Ratusz Staromiejski	A/73/206 27/08/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 6	Dwór Artusa	A/587 (A/211) 07/02/91
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 15	Zespół Poczty Głównej oraz dawnego Urzędu Telegraficznego: 1. budynek główny Urzędu, 2. dawny budynek gospodarczy przy ul. Piekary 26 wraz z działką nr 11	A/641/1-2 (A/132/1-2) 29/10/93
VI Stare Miasto	Plac Teatralny 1	Teatr im. W. Horzycy	A/83/324 (A/277) 15/09/71
VI Stare Miasto	Prosta 32	Miejska Straż Ogniowa obecnie Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej budynek główny wraz z terenem	A/87 15/01/96
VI Stare Miasto	Łazienna 11	Dom (dawne) Kolegium Jezuickie obecna Szkoła Medyczna	A/53/187 (A/272) 24/10/29
V Bydgoskie Przedmieście	Sienkiewicza 36	Budynek - szkoła	A/581 (A/274) 10/05/88
VI Stare Miasto	Piekary 49	Bursa Gimnazjum Toruńskiego	A/478/273 25/09/63
VI Stare Miasto	Przedzamcze 13-15	Dom Bractwa Strzeleckiego obecnie MDK	A/82 25/09/96
VI Stare Miasto	Wysoka 16	Budynek TNT	A/94 12/03/70
VI Stare Miasto	Szpitalna 4	Szpital	A/99/232 27/08/29
VI Stare Miasto	Przedzamcze 8a	Dom dawne leprozorium	A/614 17/04/91
VI Stare Miasto	Mostowa 15/17	Hotel „Pod Orłem” wraz z dz. nr 38, 39, 40	A/639 21/09/93 (A/134)
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 8	Gospoda „Pod Modrym Fartuchem”	A/171 16/10/50
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 17	Dom (dawna Gospoda Murarska)	A/97/230 (A/275) 10/10/29
VI Stare Miasto	Gen. J. H. Dąbrowskiego 4	Budynek d. szpitala wojskowego ob. adaptowany na bibliotekę dz. nr 85/2	A/178 28/04/2004
VI Stare Miasto	Fosa Staromiejska 3	Szkoła Przemysłowa, ob. budynek Collegium Maius UMK, ogrodzenie wraz z dz. 61/2	A/509/1-2 03/06/2005
VI Stare Miasto	Fosa Staromiejska 10a	Budynek miejskich szkół żeńskich	A/550 05/07/2005

Kategoria funkcjonalna	OBIEKTY SAKRALNE /kościół; klasztor; kaplice; inne/		
1.	2.	3.	4.
VI Stare Miasto	Marii Panny	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP	A/38/172 (A/406) 24/10/29
VI Stare Miasto	Plac Św. Katarzyny	Kościół garnizonowy p.w. Św. Katarzyny	A/364 (A/252) 17/10/81
VII Chełmińskie Przedmieście	Podgórna 69-69A	Cerkiew, dom modlitwy gminy staroluterańskiej obecnie cerkiew prawosławna pod wezwaniem Św. Mikołaja oraz budynek mieszkalny	A/81/1-2 25/09/96

VII Chełmińskie Przedmieście	Podgórna 74-76	Kościół – budynki dawnej Gminy Ewangelickiej obecnie parafia rzymsko-katolicka pod wezwaniem Matki Boskiej Zwycięskiej, kościół, plebania wraz z terenem w granicach dz. nr 456, 457, 462	A/64/1-2 22/06/98
XX Podgórz	Poznańska	Kościół parafialny poklasztorny poreformacki pod wezwaniem Św. Piotra i Pawła oraz dawny budynek klasztorny	A/189/240 (A/402) 13/07/36
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 28	Kościół poewangelicki	A/599 (A/210) 28/03/90
VI Stare Miasto		Kościół Parafialny rzymsko-katolicki pod wezwaniem Św. Jakuba	A/86/219 (A/403) 24/10/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski	Kościół dawniej ewangelicki obecnie rzymsko-katolicki pod wezwaniem Ducha Św. – jezuicki	A/41/175 (A/404) 24/10/29
VI Stare Miasto	Św. Jakuba 20a	Budynek poklasztorny	A/436 (A/240) 11/11/83
VI Stare Miasto	Żeglarska	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pod wezwaniem Św. Jana Chrzcziciela i Jana Ewangelisty	A/40/174 (A/405) 24/10/29
XVI Kaszczorek	Toruń Kaszczorek	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego	A/116/39 (A/376) 28/01/30

Kategoria funkcjonalna	ZABUDOWA MIESZKANIOWA		
1.	2.	3.	4.
IX Mokre Przedmieście	Batorego 5	willa wraz z wyposażeniem w postaci witraży i sztukaterii	A/363 16/10/81
VI Stare Miasto	Browarna 3	fasada domu	A/89/222 (A/505) 17/10/29
VI Stare Miasto	Browarna 5	Fasada kamienicy	A/90/223 (A/506) 17/10/29
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoska 50/52	Budynek mieszkalny (dom)	A/434/ (A/241) 01/08/83
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoska 34/36	Budynek mieszkalny (dom)	A/433 (A/242) 01/08/83
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoska 40	Budynek mieszkalny (dom)	A/432 (A/243) 01/08/83
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoska 82	Budynek mieszkalny (kamienica)	A/435 (A/239) 01/08/83
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoska 90	Kamienica z oficynami, wraz z działką nr 470	A/267 25/11/2004
VI Stare Miasto	Chełmińska 5	Kamienica	A/365 (A/251) 19/10/81
VI Stare Miasto	Chełmińska 7	Portal kamienicy	A/49/183 21/08/29
VI Stare Miasto	Chełmińska 14	Fasada kamienicy	A/50/184 17/10/29
VI Stare Miasto	Chełmińska 20	Kamienica – oficyna boczna, wraz z dz. nr 128 oraz oficyna tylna - Podmurna 99	A/15/1-3 19/11/99
VI Stare Miasto	Chełmińska 24	Kamienica	A/62 01/09/70
VI Stare Miasto	Chełmińska 28	Kamienica	A/429/255 21/12/59
V Bydgoskie Przedmieście	Chopina 26	Dom wraz z działkami	A/593 18/02/91
V Bydgoskie Przedmieście	Chopina 20	Willa wraz z działką	A/109 27/06/94
VI Stare Miasto	Ciasna 7	Budynek mieszkalny	A/508/279 (A/255) 08/03/65
VII Chełmińskie Przedmieście	Czerwona Droga 8	Willa	A/574 (A/212) 28/12/87

VII Chełmińskie Przedmieście	Dekerta 30	Dom wraz z wyposażeniem – lampy sufitowe, witraże	A/362 (A/253) 16/10/81
VI Stare Miasto	Ducha Św. 12	Kamienica	A/451/267 27/01/61
VI Stare Miasto	Ducha Św. 21	Kamienica	A/528 22/04/87
VI Stare Miasto	Franciszkańska 12	Kamienica	A/415/251 (A/278) 01/08/58
VII Chełmińskie Przedmieście	Grunwaldzka 38	Willa wraz z zielenią i działką	A/504 23/07/86
V Bydgoskie Przedmieście	Konopnickiej 18	Willa położona na działce nr 344/1 wraz z otoczeniem, które stanowi działka nr 344/2	A/642 (A/128) 03/11/93
VI Stare Miasto	Kopernika 6	Budynek mieszkalny (kamienica) na dz. nr 16	A/624 (A/158) 04/02/92
VI Stare Miasto	Kopernika 10	Kamienica	A/51/185 10/10/29
VI Stare Miasto	Kopernika 15	Kamienica wraz zabudową podwórza	A/109/233 22/08/31
VI Stare Miasto	Kopernika 17	Kamienica „Muzeum Domu Kopernika”	A/54/188 10/10/29
VI Stare Miasto	Kopernika 19	Kamienica	A/77/318 14/09/71
VI Stare Miasto	Kopernika 21	Kamienica	A/76/317 14/09/71
VI Stare Miasto	Kopernika 38	Kamienica	A/339 (A/266) 31/08/79
IX Mokre Przedmieście	Kościuszki 49	Budynek mieszkalny położony (willa) na dz. 285/3 oraz weranda dz. 286	A/636 (A/147) 11/05/93
V Bydgoskie Przedmieście	Kraśińskiego 15A	Dom wraz z działkami bez budynku gospodarczego	A/600 18/11/92
V Bydgoskie Przedmieście	Kraśińskiego 84	Budynek mieszkalny (dom)	A/484 (A/234) 27/08/85
VI Stare Miasto	Królowej Jadwigi 1	Kamienica „Apteka pod Lwem”	A/92/225 17/10/29
VI Stare Miasto	Królowej Jadwigi 3	Fasada kamienicy	A/93/226 17/10/29
VI Stare Miasto	Królowej Jadwigi 9	Kamienica wraz z oficyną wraz z działkami	A/105 30/12/94
VI Stare Miasto	Królowej Jadwigi 11	Kamienica	A/334 08/01/79
V Bydgoskie Przedmieście	Kujota 7	Kamienica	A/569 30/05/88
VII Chełmińskie Przedmieście	Legionów 14	Dom wraz z założeniem zieleni	A/506 (A/232) 09/10/86
VI Stare Miasto	Łazienna 4	Kamienica	A/32/285 12/03/70
VI Stare Miasto	Łazienna 5	Kamienica	A/34/287 (A/258) 12/03/70
VI Stare Miasto	Łazienna 6	Kamienica	A/33/286 12/03/70
VI Stare Miasto	Łazienna 8	Kamienica wraz z oficyną i dz. nr 99, część dz. nr 100/2	A/81/322 15/09/71
VI Stare Miasto	Łazienna 10	Fasada kamienicy	A/52/186 10/10/29
VI Stare Miasto	Łazienna 18	Budynek (dawna łoża masońska)	A/82/323 (A/256) 15/09/71

VI Stare Miasto	Łazienna 22	Kamienica i oficyna wraz z działką	A/51/300 01/09/70 A/695 10/09/97 (A/257/1-2)
VI Stare Miasto	Łazienna 24	Dwie kamienice wraz z działką	A/115 29/09/03
VI Stare Miasto	Łazienna 26	Fasada kamienicy	A/58/192 24/10/29
VI Stare Miasto	Łazienna 28	Kamienica	A/31/284 12/03/70
VI Stare Miasto	Łazienna 30	Kamienica wraz z oficyną i działką nr 24	A/651 (A/122) 05/03/94
VI Stare Miasto	Małe Garbary 9	Dom	A/421 01/02/83
VI Stare Miasto	Małe Garbary 7	Kamienica wraz z dz. nr 291	A/6 09/06/99
V Bydgoskie Przedmieście	Mickiewicza 28	Budynek mieszkalny (kamienica) wraz z terenem	A/612 (A/169) 27/03/91
V Bydgoskie Przedmieście	Mickiewicza 20	kamienica wraz z wyposażeniem w postaci pieców, sztukaterii, okuć	A/437 25/05/84
V Bydgoskie Przedmieście	Mickiewicza 59/ /Klonowica 32	Kamienica mieszczańska na dz. 197	A/630 (A/153) 08/09/92
V Bydgoskie Przedmieście	Mickiewicza 144	Dom mieszkalny (kamienica)	A/482 (A/235) 27/08/85
VI Stare Miasto	Most Pauliński 2-10	Dom	A/94/227 10/10/29
VI Stare Miasto	Most Pauliński 1	Kamienica	A/103 28/04/95
VI Stare Miasto	Mostowa 7	Kamienica	A/335 27/01/79
VI Stare Miasto	Mostowa 9	Budynek mieszkalny (kamienica)	A/616 (A/166) 21/05/91
VI Stare Miasto	Mostowa 22	Kamienica	A/481/276 (A/191) 25/09/64
VI Stare Miasto	Mostowa 28	Kamienica z wystrojem pomieszczeń w trakcie frontowym II kondygnacji oraz dz. nr 60	A/739 30/09/2005
VI Stare Miasto	Mostowa 32	Kamienica z oficynami bocznymi i dz. nr 58/1, 58/2	A/8 30/07/99
VI Stare Miasto	Mostowa 36	Kamienica	A/449/265 18/01/61
VI Stare Miasto	Mostowa 38	Kamienica wraz z dz. nr 55	A/17 29/12/98
VI Stare Miasto	Panny Marii 2	Fasada plebanii kościoła pod wezwaniem NMP	A/39/173 24/10/29
VI Stare Miasto	Panny Marii	Kamienica	A/60/194 21/08/29
VI Stare Miasto	Piekary 1/3	Budynek mieszkalny (dom)	A/620 (A/162) 18/07/91
VI Stare Miasto	Piekary 5	Budynek (kamienica)	A/79/320 (A/190) 15/09/71
VI Stare Miasto	Piekary 7	Kamienica	A/572 28/12/87
VI Stare Miasto	Piekary 8	Kamienica	A/28/281 30/07/70
VI Stare Miasto	Piekary 9	Fasada kamienicy	A/62/196 16/09/29
VI Stare Miasto	Piekary 20	Kamienica wraz z działką nr 155	A/643 (A/127) 22/11/93

VI Stare Miasto	Piekary 23	Kamienica wraz z działką nr 199	A/63 10/07/98
VI Stare Miasto	Piekary 25	Fasada kamienicy	A/110/234 10/10/29
VI Stare Miasto	Piekary 33	Fasada kamienicy Biedermeier	A/63/197 17/10/29
VI Stare Miasto	Piekary 35 i 39	Kamienice z dz. nr 189, 185	A/1/1-2 02/02/99
VI Stare Miasto	Piekary 37	Kamienica „Łuk Cezara”	A/77 21/08/29
VI Stare Miasto	Piekary 41	Kamienica	A/198 21/08/29
VI Stare Miasto	Piernikarska 1	Kamienica wraz z częścią działki	A/102 09/05/95
VI Stare Miasto	Plac Św. Katarzyny 3	Plebania Nowomiejskiej Gminy Ewangelickiej obecnie Toruński Klub Technika	A/57 20/08/97
VI Stare Miasto	Podmurna 2	Dom	A/45/294 01/09/70
VI Stare Miasto	Podmurna 7	Kamienica	A/380/250 03/10/57
VI Stare Miasto	Podmurna 56/58	Dwie kamienice	A/325 23/09/78
VI Stare Miasto	Podmurna 77	Kamienica	A/331 18/12/78
VI Stare Miasto	Podmurna 99	oficyna tylna kamienicy przy ul. Chełmińskiej 20 wraz z działką	A/15/1-3 19/11/99
VI Stare Miasto	Poniatowskiego 1	Budynek (kamienica)	A/608 (A/172) 18/12/90
VI Stare Miasto	Poniatowskiego 3	Kamienica	A/619 (A/163) 01/08/91
VI Stare Miasto	Prosta 10	Kamienica wraz z działką	A/582 15/03/88
VI Stare Miasto	Przedzamcze 3	Dom	A/95/228 27/08/29
VI Stare Miasto	Rabiańska 6	Kamienica	A/47/296 01/09/70
VI Stare Miasto	Rabiańska 8	Kamienica	A/435/259 05/02/60
VI Stare Miasto	Rabiańska 11	Kamienica wraz z działką	A/101 26/06/95
VI Stare Miasto	Różana 5	Kamienica	A/203/241 27/11/36
XVIII Rudak	Rudacka 41	Zespół podmiejski -budynek mieszkalny -budynek gospodarczy -studnia wraz z działką stanowiącą podwórze gospodarcze	A/68/1-3 13/11/97
V Bydgoskie Przedmieście	Rybaki 13	Dom	A/439 07/06/84
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 1	Kamienica wraz z działką	A/100 14/07/95
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 3	Kamienica wraz z działką nr 125/1	A/286 28/12/2004
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 5	Kamienica	A/96/229 21/08/29
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 6	Fasada plebani kościoła pod wezwaniem Św. Jakuba	A/87/220 17/10/29
VI Stare Miasto	Rynek Nowomiejski 27 /Szpitalna 10	Kamienica narożna wraz z dz. nr 170	A/54 16/10/98
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 4	Kamienica	A/74/207 10/10/29

VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 9	Kamienica	A/76/209 (A/185) 21/08/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 17	Kamienica	A/77/210 10/10/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 19	Fasada domu (kamienicy)	A/78/211 (A/302) 13/11/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 19	Kamienica wraz z dz. 43/2	A/508 27/05/2005
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 20	Kamienica	A/450/266 (A/186) 18/01/61
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 23	Fasada kamienicy	A/273/243 26/06/39
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 29	Fasada kamienicy i portal	A/79/212 12/09/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 31	Fasada kamienicy	A/80/213 10/10/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 33	Kamienica wraz z działką	A/98 02/12/95
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 34	Kamienica wraz z działką	A/90 02/12/95
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 35	Kamienica Pod Gwiazdą	A/81/214 21/08/29
VI Stare Miasto	Rynek Staromiejski 39	Kamienica	A/483 27/08/85
V Bydgoskie Przedmieście	Sienkiewicza 19/21 /Mickiewicza 94-96	Kamienica narożna na dz. 306 wraz z oficynami	A/638 (A/135) 12/08/93
VI Stare Miasto	Sukiennicza 20	Kamienica	A/98/231 27/08/29
VI Stare Miasto	Sukiennicza 26	Kamienica	A/436/260 05/02/60
VI Stare Miasto	Szczytna 2	Kamienica	A/36/289 12/03/70
VI Stare Miasto	Szczytna 11	Dom	A/459/270 (A/187) 09/09/61
VI Stare Miasto	Szczytna 13	Kamienica	A/474/272/ (A/279) 16/05/63
VI Stare Miasto	Szczytna 14	Kamienica wraz z oficyną południową i działką nr 201	A/640 (A/133) 18/10/93
VI Stare Miasto	Szczytna 15	Kamienica wraz z malowidłami	A/277/245 07/02/53
VI Stare Miasto	Szczytna 17	Budynek (kamienica) na dz. nr 165	A/627 (A/156) 08/04/92
VI Stare Miasto	Szeroka 40	Kamienica	A/340 (A/265) 04/09/79
VI Stare Miasto	Szeroka 25	Kamienica wraz z oficyną i dz. nr 23	A/650 (A/123) 05/03/94
VI Stare Miasto	Szeroka 18	Kamienica -oficyna boczna -oficyna tylna, ul. Podmurna 55 wraz z dz. nr 211	A/9/1-3 20/09/99
VI Stare Miasto	Szeroka 9	Kamienica	A/82/215 24/10/29
VI Stare Miasto	Szeroka 10/12	Dwie kamienice wraz z dz. nr 214/4, 215/2	A/41/1-2 01/10/01
VI Stare Miasto	Szeroka 16	Kamienica na dz. nr 212	A/646 (A/125) 22/12/93
VI Stare Miasto	Szeroka 31	Dom mieszkalny (kamienica)	A/509 (A/231) 12/12/86
VI Stare Miasto	Szeroka 33	Budynek mieszkalny (kamienica)	A/607 (A/173) 12/09/90

VI Stare Miasto	Szeroka 34	Kamienica	A/579 02/02/88
VI Stare Miasto	Szeroka 37a	Kamienica wraz z oficyną i działką	A/97 11/06/03
VI Stare Miasto	Szeroka 38	Kamienica	A/430/256 21/12/59
VI Stare Miasto	Szeroka 42	Kamienica	A/336 13/02/79
VI Stare Miasto	Szeroka 46	Budynek (kamienica)	A/610 (A/171) 12/02/91
VI Stare Miasto	Szewska 2	Kamienica	A/573 31/12/87
VI Stare Miasto	Szewska 3	Kamienica	A/330 18/12/78
VI Stare Miasto	Szewska 5	Kamienica	A/410 12/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 7	Kamienica	A/411 12/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 9 / Szczytna 23	Kamienica	A/409 (A/301) 12/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 11	Kamienica	A/412 23/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 13	Kamienica	A/413 23/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 15	Kamienica	A/414 23/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 17	Kamienica	A/415 23/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 19	Kamienica	A/416 23/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 21	Kamienica	A/417 29/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 23	Kamienica	A/418 29/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 25	Kamienica	A/419 29/11/82
VI Stare Miasto	Szewska 27	Kamienica	A/420 29/11/82
VI Stare Miasto	Ślusarska 1	Kamienica	A/341 (A/264) 21/09/79
VI Stare Miasto	Ślusarska 4	Kamienica	A/429 13/04/83
VI Stare Miasto	Św. Jana 3	Dom	A/29/282 (A/273) 09/06/69
VI Stare Miasto	Św. Katarzyny 2	Dom	A/91/224 27/08/29
VI Stare Miasto	Wielkie Garbary 7	Kamienica	A/422 01/02/83
VI Stare Miasto	Wielkie Garbary 15	Kamienica wraz z piecami kaflowymi z częścią dz. nr 10	A/42 01/10/01
VI Stare Miasto	Wielkie Garbary 18	Kamienica	A/333 04/01/79
VI Stare Miasto	Wielkie Garbary 21	Kamienica	A/481 27/08/85
VIII Jakubskie Przedmieście	Winnica 44	Dom mieszkalny	A/505 (A/233) 29/08/86
VI Stare Miasto	Żeglarska 5	Kamienica	A/83/216 27/08/29
VI Stare Miasto	Żeglarska 6	Kamienica	A/49/298 01/09/70

VI Stare Miasto	Żeglarska 7	Kamienica	A/434/258 05/02/60
VI Stare Miasto	Żeglarska 10	Kamienica	A/138/236 06/05/31
VI Stare Miasto	Żeglarska 13	Kamienica	A/428 (A/248) 13/04/83
VI Stare Miasto	Żeglarska 15	Kamienica	A/459/269 22/09/61
VI Stare Miasto	Żeglarska 16	Dom	A/85/218 27/08/29
VI Stare Miasto	Żeglarska 22	Kamienica, siedziba PZU wraz z oficynami i działką	A/73 25/06/97
wykreślono Dec.Min.Kultury z 29.07.2004r.	Toruń Kaszczorek 35	Chata - obecnie Muzeum Etnograficzne	A/30/283 13/06/69

Kategoria funkcjonalna	CMENTARZE		
Jednostka ustaleń studium	Adres	Przynależność wyznaniowa	Nr rejestracji data decyzji
VII Chełmińskie Przedmieście	ul. Gałczyńskiego 41 ul.: Gałczyńskiego/ /Morcinka/ Sportowa	cmentarz św. Jerzego parafialny rzymsko-katolicki i ewangelicko-augsburski z drewnianą kostnicą w pd.-zach. narożniku	A/547 (A/216) 18/02/1991
VII Chełmińskie Przedmieście	ul. Grudziądzka 18/20	komunalny d. wojskowy	A/551 08/05/1991
VII Chełmińskie Przedmieście	ul. Grudziądzka 139/141	komunalny d. ewangelicki	A/549 29/04/1991
VII Chełmińskie Przedmieście	ul. Matejki 52	ewangelicki d. staroluterański	A/552 09/05/1991
XX Podgórz	Poznańska 104	parafialny katolicki wraz z nagrobkami, kaplicą „Golgotą” oraz zachowanym drzewostanem i podziałem alei i kwater	A/530 01/06/1987 (A/230)
VIII Jakubskie Przedmieście	Pułaskiego 18/20	żydowski wraz z murem i bramą	A/553 29/05/1991
XII Rubinkowo	Rydygiera 21	parafialny rzymsko-katolicki	A/554 05/08/1991 (A/215)
VII Chełmińskie Przedmieście	Wybickiego 78/80	parafialny katolicki	A/555 26/08/1991 r. (A/214)

Kategoria funkcjonalna	PARKI I ZAŁOŻENIA ZIELENI		
Jednostka ustaleń studium	Adres	Rodzaj parku/założenia zieleni	Nr rejestru zabytków i data decyzji
V Bydgoskie Przedmieście	Bydgoskie Przedmieście	miejski	A/78 20.01.1997
VII Chełmińskie Przedmieście	ul. Grunwaldzka 38	ogród	A/504 23/07/1986
IV Bielany	Bielany ul. Grunwaldzka 64	dworski	A/75/1-2 15/09/1971
VII Chełmińskie Przedmieście	Legionów 14	założenie zieleni przy domu	A/506 09/10/86

Kategoria funkcjonalna	INNE /mała architektura, ogrodzenia, bramy itp./		
1.	2.	3.	4.
XX Podgórz	zaginiony po 1945r.	Pomnik Bruscha von Neuberg w koszarach gen. Żymirskiego	A/139/237 15/10/31

VI Stare Miasto	Wola Zamkowa	mur ogrodzeniowy wraz z działkami zespołu fortyfikacji Bastionu I	A/66/1-10 29/04/98
VIII Jakubskie Przedmieście	Chłopickiego 1-7	dziedziniec z pochylkami, kładka nad dziedzińcem, bariery i balustrady żeliwne i stalowe wraz z działką w zespole Koszar Bramy Lubickiej	A 95/1-5 27/03/03
VI Stare Miasto	Franciszkańska 15-19	obudowa zbiornika, mur ogrodzeniowy w Zespole Gazowni	A/635/1-3 (A/148/1-3) 03/03/93

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków i na podstawie informacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisaniu do rejestru zabytków i skreśleniu z rejestru zabytków zawartych w Dziennikach Urzędowych Woj. Kuj.-Pom.

3.2. Zasady ochrony zabytków oraz dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze.

Ochrona krajobrazu kulturowego miasta Torunia jest rozumiana jako:

- ochrona wybranych elementów historycznego i współczesnego rozplanowania (siatki ulic, wnętrz placowych, linii rozgraniczających, linii zabudowy i podziałów wewnętrznych);
- ochrona ukształtowanego historycznie i współcześnie charakteru zabudowy w wybranych obszarach szczególnie wartościowych (charakteru pierzei, ciągów fasad, ukształtowania zabudowy, dominant urbanistycznych) a także elementów środowiska przyrodniczego.

Celem ochrony jest zabezpieczenie trwania charakterystycznych dla miast struktur urbanistycznych w warunkach ciągłych przemian substancji architektonicznych i niezbędnych korekt układu miejskiego.

Ochronie wartości kulturowego krajobrazu miejskiego służą:

- ustalenie stref ochrony konserwatorskiej;
- zasady ochrony obiektów nie wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w ewidencji zabytków - określone w pkt 3.2.1. i 4.1.2 niniejszego tekstu;
- zasady ochrony dóbr kultury współczesnej.

3.2.1. Obszary, obiekty i zasady ochrony zabytków i historycznego krajobrazu kulturowego

W zależności od stopnia zachowania historycznej substancji oraz stopnia zachowania historycznego układu urbanistycznego - wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Tabela C 3.2-1 - Strefy ochrony konserwatorskiej

Nazwa, charakterystyka strefy i zasady działania	Położenie/ Elementy układu urbanistycznego podlegające ochronie
<p>Strefa I - pełnej ochrony konserwatorskiej średniowiecznego historycznego centrum.</p> <p>Obejmuje obszary szczególnie wartościowe, o dobrze zachowanej, historycznie ukształtowanej strukturze przestrzennej - do bezwzględnie zachowania. W strefie tej obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich, określonych na podstawie specjalistycznych opracowań.</p>	<p>Jednostka VI - Stare Miasto</p> <p>Elementy układu urbanistycznego podlegające ochronie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elementy kompozycji urbanistycznej; <ul style="list-style-type: none"> • zasadnicze proporcje wysokościowe kształtujące sylwetę zespołu - wraz z dominantami, • osie kompozycyjne i powiązania widokowe, • charakter wnętrz urbanistycznych, • kompozycja układów zieleni; - historycznie ukształtowana sieć ulic i placów; - historyczne podziały parcelacyjne;

	<ul style="list-style-type: none"> - istniejąca zabudowa o wartości zabytkowej wraz z elementami zabudowy współczesnej współtworzącej świadomą kompozycję; - elementy zagospodarowania i urządzenia terenu o wartościach zabytkowych, np. mała architektura, „mebel” uliczny.
<p>Strefa II - pośredniej ochrony konserwatorskiej wokół średniowiecznego historycznego centrum. Obejmuje obszary „buforowe” wokół zespołu staromiejskiego (w tym część obszarów wskazanych we wniosku aplikacyjnym o wpisanie zespołu staromiejskiego Torunia na Listę Dziedzictwa Światowego UNESCO). Ustala się następujące zasady ochrony: Istniejące elementy historycznego układu przestrzennego podlegają zachowaniu przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie zasadniczego rozplanowania i układu ulic, placów (ich przebieg i linie zabudowy) - utrzymanie historycznej kompozycji obiektów z dopuszczalnym ograniczonym zakresem przekształceń dachów i przyziemi, dostosowanym, do istniejącej kompozycji, - utrzymanie zachowanych terenów zieleni z rekompozycją i kontrolą dosadzeń, <p>Nową zabudową uzupełniającą należy nawiązywać do historycznej kompozycji zespołu, historycznej kompozycji obiektów i typu zabudowy sąsiadującej z zachowaniem klimatu odrębnych zespołów przestrzennych. Usunięciu ulec powinny obiekty dysharmonizujące, substandardowe a wprowadzenie nowych, powinno podnieść wartości estetyczne miejsca.</p>	<p>Jednostki: V - Bydgoskie Przedmieście i VI - Stare Miasto Elementy układu urbanistycznego podlegające ochronie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasadnicze rozplanowanie, układ ulic i placów; - charakter zespołów urbanistycznych; - istniejąca zabudowa o wartości zabytkowej; - zachowane układy zieleni wysokiej i ukształtowania terenu; - zachowane elementy zagospodarowania i urządzenia terenu o wartościach zabytkowych i historycznych. <p>Powyższe dotyczy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elementów pozostałości fortyfikacji od XVII do XIX w.; - zieleni na obrzeżu zespołu staromiejskiego - tzw. Doliny Marzeń, parku na terenie ograniczonym ulicami: Chopina, Al.500-lecia, Al. Jana Pawła II (fragment Gór Piekarskich), zieleni parkowej na tzw. Jordankach oraz terenie parku etnograficznego, zieleni dawnego szpitala wojskowego przy ul. Szumana, oraz szpalerów zieleni przyulicznej w ul. Piastowskiej; - zespołów budynków mieszkalnych i koszarowych z XIX/XX w.; - pojedynczych obiektów użyteczności publicznej z końca XIX i z XX w.; - Stawu Kaszownik i skanalizowanego odcinka Strugi Toruńskiej; - dworca kolejowego PKP Toruń Miasto; - reliktywów historycznej osady rybaków i flisaków (Rybaki); - ogrodu zoobotanicznego; - zabudowy willowej przy ul. Bydgoskiej.
<p>Strefa III - ochrony konserwatorskiej obszarów ze znacznym udziałem elementów historycznych ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Ustala się następujące zasady ochrony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie zasadniczego rozplanowania i układu ulic i placów (ich przebieg i linie zabudowy); - zachowanie charakteru poszczególnych pierzei lub ich części, typu i formy zabudowy; - utrzymanie historycznej kompozycji obiektów z dopuszczalnym ograniczonym zakresem przekształceń dachów i przyziemi, 	<p>Jednostka: V - Bydgoskie Przedmieście Elementy układu urbanistycznego podlegające ochronie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasadnicze rozplanowanie i układ ulic i placów; - charakter wyodrębniających się pierzei lub ich części wraz z charakterystycznymi, dla określenia pierzei typem i formą zabudowy; - istniejąca zabudowa o wartości zabytkowej wraz z elementami zabudowy współczesnej współtworzącej świadomą kompozycję; - zachowane układy zieleni wysokiej i ukształtowania terenu; - zachowane charakterystyczne elementy

<p>dostosowanym do istniejącej kompozycji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie zachowanych terenów zieleni z kontrolą dosadzeń; - nowa zabudowa nie powinna zacierać walorów przestrzennych zespołu (np. rozplanowania zasadniczych elementów, charakteru niektórych elewacji i brył) i harmonizować skalą i zasadą ukształtowania z sąsiadującą zabudową historyczną. <p>Wskazuje się na celowość sporządzenia opracowania specjalistycznego dot. „katalogu” typów i formy zabudowy - charakterystycznych dla poszczególnych pierzei lub ich części z określeniem pożądanego lub dopuszczalnego zakresu zmian.</p> <p>Dla zespołu budynków zajezdni tramwajowej ustala się konieczność opracowania programu (w przypadku zmiany ich funkcji) określającego zakres działań konserwatorskich utrwalających i przywracających walory zabytkowej architektury.</p>	<p>zagospodarowania i urządzania terenu o wartościach zabytkowych (np. ogrodzenia, przedogródki);</p> <p>Powyższe dotyczy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejonu ulic Danielewskiego i Stromej z zespołami kamienic czynszowych oraz budynków szkieletowych z XIX i początku XX w.; - zwartej i luźnej zabudowy z przewagą kamienic czynszowych (w kwartałach pomiędzy ul. Matejki-Kraśńskiego-Reja-Słowackiego) oraz zabudowy luźnej (willowej i rezydencjonalnej) przy ulicy: Słowackiego, Matejki, Moniuszki, Kraśńskiego, Mickiewicza, Bydgoskiej, Reja, Chopina, Fredry; - zespołu budynków zajezdni tramwajowej z XIX i początku XX w.; - kompleksów koszarowych, w tym m.in.: przy ul. Sienkiewicza-Fałata (koszary piechoty), przy ul. Mickiewicza-Asnyka (koszary ułanów); - obiektów użyteczności publicznej, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • budynek Dyrekcji Lasów Państwowych, Muzeum Ziemi Pomorskiej (obecnie Instytut Matematyki UMK), DS. nr 1 (dawny Dom Społeczny), kompleksów szkół przy ul. Sienkiewicza, • zespołu terenów wystawowych (Zieleniec) wraz z budynkiem obecnego Caritasu przy ul. Przybyszewskiego, - pozostałości wydm (tzw. Zajęcze Górki).
<p>Strefa IV - ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego elementów zewnętrznego pierścienia fortyfikacji Twierdzy Toruń</p> <p>- obejmująca historyczny układ urbanistyczno-architektoniczny systemu, określony przestrzennie przez obiekty forteczne (wpisane do rejestru zabytków i postulowane do objęcia ochroną w formie wpisu do miejskiej ewidencji zabytków).</p> <p>Ustala się następujące zasady ochrony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konserwację i restaurację istniejącej substancji zabytkowej; - przywrócenie profili i narysów form ziemnych w celu ich uczytelnienia i podkreślenia zachowanych historycznych ciągów (w tym również kanałów) i przestrzeni komunikacyjnych; - dokonanie rewaloryzacji zieleni zagrażającej substancji zabytkowej, ograniczającej czytelność historycznej struktury obiektów; - likwidację tych współczesnych obiektów budowlanych, które ewidentnie kolidują z historycznym charakterem założeń - w przypadku realizacji nowego 	<p>Obiekty podlegające ochronie występujące we wszystkich jednostkach ustaleń.</p> <p>Elementy podlegające ochronie to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasadnicze elementy rozplanowania istniejącej substancji, w tym: drogi wojskowe, istniejące maski leśne, obiekty zaplecza i infrastruktury technicznej pierścienia fortecznego (np. domy dozoru wałowego, kanały, mostki itp.), schrony oraz nasypy ziemne.

<p>zagospodarowania terenów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopuszczenie, na ściśle określonych zasadach, realizacji nowych obiektów budowlanych - spełniających warunki nowego uzupełnienia, jako kategorii zabiegu konserwatorskiego. <p>Ustala się pilną potrzebę opracowania specjalistycznego programu określającego: szczegółowe zasady ochrony poszczególnych elementów fortyfikacji, zakres niezbędnych prac konserwacji i restauracji oraz możliwości przystosowania obiektów do współczesnych funkcji użytkowych (zapewniających właściwe utrzymanie i zagospodarowanie obiektów i terenów).</p>	
<p>Strefa V - ochrony konserwatorskiej ogólnych cech rozplanowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - obejmująca obszary zachowanych fragmentów historycznych przedmieść i miasta Podgórz. <p>Charakteryzuje się znacznym nasyceniem pojedynczymi obiektami lub zespołami zabytkowymi, w tym także jednolitymi stylistycznie zespołami obiektów oraz elementami zachowanych historycznych ciągów komunikacyjnych (nie stanowiących odcinków odstawowego układu komunikacyjnego i położonych poza wymienionymi wcześniej strefami ochrony konserwatorskiej)</p> <p>Dla poszczególnych elementów zachowanych układów ustala się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabytkowe zespoły zabudowy przemysłowej i użyteczności publicznej (np. wojskowe, dworce kolejowe) należy objąć programem rehabilitacji i restrukturyzacji funkcjonalnej, które (w przypadku zaniku pierwotnej funkcji obiektów lub ich części) pozwolą na określenie warunków dla włączenia zespołów w obręb przestrzeni społecznej miasta, w tym zwłaszcza w zakresie nowych funkcji pozwalających na właściwe utrzymanie obiektów oraz działań konserwatorskich utrwalających bądź przywracających walory zabytkowej architektury. <p>Ewentualne przekształcenia ww. zespołów nie powinny zacierać ich integralności przestrzennej - jako zespołów, a także powinny honorować zasadnicze cechy ich rozplanowania (kompozycji zabudowy).</p> <p>Wyburzenia mogą obejmować przede wszystkim - obiekty dysharmonizujące, pozbawione wartości zabytkowych lub silnie zdekapitalizowane.</p>	<p>W jednostce II - Barbarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedlokacyjny węzeł drożny - skrzyżowanie historycznych szlaków drogowych, w tym Droga Barbarka i Droga Przysiecka; - luźna zabudowa osady leśnej z XIX i XX w. <p>W jednostce III - Wrzosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drogi forteczne: do fortu VI Jaremy Wiśniowieckiego i odcinek ul. Polnej. <p>W jednostce IV - Bielany:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zespół klasztoru Redemptorystów z lat 20- i 30-tych XX w.; - drogi na śladzie traktów średniowiecznych - odcinek ul. Grunwaldzkiej i Morycińskiego i drogi forteczne - odcinek ul. Śniadeckich. <p>W jednostce VII - Chełmińskie Przedmieście:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zespół budynków dworca Toruń-Północ; - zwarta zabudowa przedmiejska z 2 poł. XIX i pocz. XX w. przy ul. Szosa Chełmińska (wschodnia pierzeja ulicy na odcinku od ul. Dekerta do projektowanej trasy średnicowej); - pozostałości dawnych podmiejskich rezydencji willowo-ogrodowych przy ul. Szosa Chełmińska (na wysokości ul. Sportowej); - zabudowa podmiejska - zwarta i luźna, z 2 poł. XIX i pocz. XX w. przy ul. Grudziądzkiej (zachodnia pierzeja na południe od ul. Wybickiego); - drogi po śladzie traktów średniowiecznych - Wybickiego, Grunwaldzkiej (odcinki), Podgórna i odcinek Grudziądzkiej, drogi zbudowane w XIX w. - Bartkiewiczówny, Kozacka, Końcowa, Krótka, Graniczna, Kołtąta, Lelewela, Ogrodowa, Wiązowa, Kordeckiego, Piaskowa, Czarlińskiego, Kilińskiego, Jagiellończyka, odcinek ul. Moniuszki i Gałczyńskiego oraz drogi forteczne - ul. Koniuchy.

<p>Nowa zabudowa (stanowiąca element procesu wymiany zdekapitalizowanej lub nowy element uzupełnienia zespołu) powinna przybrać formy zharmonizowane z architekturą zespołu i stanowić logiczny i spójny przestrzennie element zespołu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabytkowe zespoły zabudowy miejskiej i podmiejskiej - ochronie podlegają walory krajobrazowe, w szczególności kompozycja zabudowy oraz typ i forma budynków. Należy dążyć do zachowania istniejącej zabudowy historycznej. <p>W przypadku wprowadzenia nowej zabudowy - należy dążyć do utrzymania charakterystycznego „klimatu” poszczególnych zespołów poprzez nawiązywanie do historycznej kompozycji zespołu, rozplanowania zasadniczych elementów, charakteru elewacji i brył z jednoczesnym wprowadzeniem elementów zabudowy i zagospodarowania podnoszących standardy użytkowania i wartości estetyczne miejsca.</p> <ul style="list-style-type: none"> - historyczne ciągi komunikacyjne - należy dążyć do utrzymania lub uczynienia ich przebiegu z maksymalnym utrzymaniem historycznych linii zabudowy, w drodze : wykorzystania jako ulic uzupełniających układ podstawowy systemu komunikacji kołowej miasta bądź jako drogi wewnętrzne, ciągi piesze i rowerowe z dopuszczeniem korekt wynikających ze współczesnych wymagań technicznych i funkcjonalnych. 	<p>W jednostce VIII - Jakubskie Przedmieście:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zespół zabudowy podmiejskiej z k. XIX w. i pocz. XX w. - przy ul. Sobieskiego (północna pierzeja tej ulicy); - zespół budynków koszarowych przy ul. Sobieskiego; - zespół budynków dworca Toruń-Wschodni; - zespół zabudowy przedmiejskiej z k. XIX w. i pocz. XXw. przy ul. Lubickiej (luźnej i zwartej); - zespół budynków drewnianych (domy rybackie), szkieletowych i murowanych w otoczeniu zieleni, z XIX w. i pocz. XX w. przy ul. Winnica; - drogi na śladzie traktów średniowiecznych - ul. Winnica (odcinek), Droga Trzeposka, drogi forteczne: Targowa, Winna oraz drogi zbudowane w XIX i pocz. XX w.: Studzienna, Konopackich, Antczaka. Pułaskiego. <p>W jednostce IX - Mokre Przedmieście:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zespół młynów przy ul. Kościuszki; - kościół pod wezwaniem Chrystusa Króla; - zespół budynków przemysłowych fabryki spirytusu i mleczarni z k. XIX i pocz. XX w.; - zwarta zabudowa kamienic czynszowych z XIX/XX w. przy ul. Kościuszki; (w rejonie skrzyżowania z ul. Grudziądzką); - drogi na śladzie traktów średniowiecznych: Wojska Polskiego, Świętopełka, Łąkowa, Łokietka, drogi forteczne: odcinki ul. Pod Dębową Górą i Polna oraz droga zbudowana w XIX w. - Dworcowa. <p>W jednostce XIX - Stawki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszary i zespół budynków wojskowych z XIX/XX w. przy ul. Podgórskiej; - zespół budynków Dworca Toruń-Główny z 2 poł. XIX i pocz. XX w.; - drogi forteczne: odcinki ulic Podgórskiej, Rypińskiej, Okólnej, Kniaziewiczza, Dybowskiej, drogi zbudowane w XIX w. - odcinek ul. Włocławskiej; - kościół z pastorówką z pocz. XX w. przy ul. Okólnej. <p>W jednostce XX - Podgórz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwarta i luźna zabudowa wzdłuż ul. Poznańskiej z XIX i XX w.; - zespół budynków dawnych wodociągów z pocz. XX w. w zieleni; - drogi forteczne - odcinki ulic: Inowrocławskiej, Dybowskiej, Okólnej oraz droga do Fortu XI Stefana Batorego.
<p>Strefa VI - ochrony ekspozycji</p> <ul style="list-style-type: none"> - to strefa, która obejmuje obszary umożliwiające, cechami swojego ukształtowania i pokrycia, właściwą ekspozycję obiektów lub zespołów 	<p>Ze względu na trudne do opisanie ich granice - punkty, osie i płaszczyzny widokowe - oznaczone zostały na załączniku graficznym - <i>Polityka przestrzenna - instrumentalizacja.</i></p>

<p>o wartościach zabytkowych z ustalonych kierunków widokowych.</p> <p>W strefie tej obowiązuje zachowanie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie zakłóconych punktów i kierunków widokowych, - otwarć widokowych, - osi i panoram uwydatniających historyczną kompozycję zespołu, w tym również dominant z następujących punktów, osi i płaszczyzn widokowych: <ul style="list-style-type: none"> • widok z ul. Bydgoskiej w stronę Placu Rapackiego na stare miasto, • widok ze ścieżki między hotelem Helios i akademikami w stronę starego miasta, • widok z Alei 700-lecia w pobliżu cmentarza św. Jerzego na stare miasto, • widok z bastionu V poniżej dworca PKS na zespół staromiejski, • widok z cmentarza garnizonowego na zespół staromiejski, • widok z ul. Przy Kaszowniku (nad stawem) na zespół staromiejski, • widok z ul. Przy Kaszowniku (rejon ronda) na zespół staromiejski, • widok z Góry św. Jakuba przed Winnicą (nad Wisłą) na zespół staromiejski, • widok z przystani Klubu Budowlanych na Kępie Bazarowej na sylwetę zespołu staromiejskiego, • widok na sylwetę zespołu staromiejskiego z lewego brzegu Wisły z punktu widokowego w rejonie przystani. <p>W obszarach określonych tą strefą ustala się obowiązek wykonania opracowań studialnych (krajobrazowych) dotyczących wpływu ewentualnej nowej zabudowy lub nowych form zagospodarowania terenu na właściwą ekspozycję elementów zabytkowych (oglądana z oznaczonych punktów, osi i płaszczyzn widokowych).</p>	
<p>Strefa VII - obserwacji archeologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - obejmuje obszary o udokumentowanej lub potencjalnej (na podstawie badań lub innych wskazówek) zawartości reliktyw archeologicznych. <p>Działania inwestycyjne na terenach położonych w tej strefie muszą być poprzedzone badaniami archeologicznymi lub muszą odbywać się pod nadzorem archeologicznym.</p>	<p>Ze względu na trudne do opisanie ich granice, obszary i tereny objęte tą strefą zostały oznaczone na załączniku graficznym - <i>Polityka przestrzenna - instrumentalizacja.</i></p>

Obiekty zabytkowe wyróżniające się wartością architektoniczno-historyczną, a nie wpisane do rejestru zabytków - objęte są ochroną w ramach wpisu do miejskiej ewidencji zabytków i podlegają następującym wytycznym konserwatorskim:

- wymagane jest uzgadnianie z konserwatorem zabytków prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych,

- wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy, w prowadzonej na obszar parceli do typu i formy zabudowy o wartości zabudowy historyczno-kulturowej.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 i art. 143 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - Prezydent Miasta Torunia (przy udziale miejskiego konserwatora zabytków) zobowiązany jest do prowadzenia i uzupełniania gminnej ewidencji zabytków, w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków nieruchomości z terenu gminy objętych wojewódzką ewidencją zabytków, która jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez gminę.

3.2.2. Obszary, obiekty i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej i krajobrazu kulturowego

Zgodnie z art.2 pkt 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - pod pojęciem „dóbr kultury współczesnej” należy rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Zgodnie z powyższym „Studium...” wskazuje obszary i obiekty, dla których w przypadku opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy zawrzeć ustalenia w zakresie ochrony dóbr kultury współczesnej.

Tabela C 3.2-2 - Obszary i obiekty wskazane do ochrony jako dobra kultury współczesnej

Założenia urbanistyczne - obszary charakteryzujące się spójnym układem urbanistycznym, funkcjonalnym oraz jednolitym charakterem architektonicznym budynków, zachowujące specyficzny klimat miejsca	Przedmiot ochrony - obszar - lokalizacja
<p>ochronie podlega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - typ i forma zabudowy; - sposób zagospodarowania terenu (zielen przyuliczna, zielen międzyblokowa). 	<ol style="list-style-type: none"> 1) zespół małych domów mieszkalnych (2-4 mieszkania) z ogrodami przydomowymi w kwartałach ulic: Kasprowicza-Fałata Wyczółkowskiego oraz Kasprowicza-Fałata-Wyspiańskiego (jednostka V - Bydgoskie Przedmieście); 2) zespół zabudowy wielorodzinnej z zielenią przyuliczną w kwartałach ulic: Jaroczyńskiego-Żeromskiego-Fałata (jednostka V - Bydgoskie Przedmieście); 3) zespół zwartej zabudowy wielorodzinnej z ogrodzeniami i zielenią międzyblokową w kwartałach ulic: <ul style="list-style-type: none"> • -Matejki-Kraszewskiego-Szymanowskiego-Słowackiego (jednostka V - Bydgoskie Przedmieście), • -Mickiewicza-Matejki-Kraśińskiego-Derdowskiego (jednostka V - Bydgoskie Przedmieście), 4) zespół małych domów mieszkalnych (4 mieszkania) przy ul. Żwirki i Wigury z ogródkami przydomowymi (jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście); 5) zespół zabudowy wielorodzinnej z zielenią przyuliczną i międzyblokową przy ul. Żwirki i Wigury (jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście); 6) 3 zespoły zabudowy wielorodzinnej z zielenią

	<p>przyuliczną i międzyblokową oraz budynkami użyteczności publicznej realizowane w różnych okresach czasu lecz tworzące harmonijną i kameralną całość - pomiędzy ulicami: Grudziądzką-Jagiellończyka-Przy Kaszowniku-Przy Rynku Wełnianym (jednostka VII - Chełmińskie Przedmieście);</p> <p>7) zespół zabudowy wielorodzinnej (domów kolejowych) z ogrodami przydomowymi przy ul. Akacyjowej (jednostka XX - Podgórz);</p> <p>8) zespół zabudowy jednorodzinnej z ogrodami przydomowymi pomiędzy ulicą: Łódzką-Pszczelną-Przy Torze-Miodową (jednostka XVII - Czerniewice)</p>
--	--

Miejsca i obiekty Pamięci Narodowej - miejsca o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Torunia, upamiętniające wydarzenia historyczne i historii najnowszej	Przedmiot ochrony obszar lub obiekt
ochronie, poprzez sposób zagospodarowania otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> - miejsce straceń przy Forcie VII, - Barbarka (poza granicami administracyjnymi miasta), - obelisk ku czci Bawarczyków przy ul. Legionów (teren przy Technikum Budowlanym), - pomnik ku czci jeńców wojennych - Glinki (poza granicami administracyjnymi miasta), - pomnik ku czci ks. Jerzego Popiełuszki - skwer przy skrzyżowaniu ulic: Bydgoskiej i Popiełuszki przed hotelem „Kosmos”, - pomnik Cześć i Chwała Toruńskim Lotnikom - przy Aeroklubie Pomorskim, ul. Grunwaldzka, - pomnik kolejarzy - ofiar faszyzmu - w południowej części Placu 18 Stycznia, w pobliżu dworca Toruń-Miasto, - tablica pamiątkowa obozu przesiedleńczego „Szmalcówka” - ul. Grudziądzka 124, - zespół pomnikowy artylerii polskiej - Plac Zwycięstwa, - pomnik pomordowanych dzieci polskich - w zachodniej części Cmentarza Komunalnego nr 2 im. Ofiar II wojny światowej przy ul. Grudziądzkiej, - kamień pamiątkowy AK i pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego - Plac Artylerii Polskiej, - kamień pamiątkowy ofiar stalinizmu - skwer u zbiegu Alei Jana Pawła II i ul. Mickiewicza,
ochronie podlegają obiekty (ich forma) oraz otoczenie (poprzez sposób jego zagospodarowania)	<ul style="list-style-type: none"> - pomnik martyrologii toruńskich młynarzy - na murze zewnętrznym południowej ściany kompleksu obiektów młynów przy ul. Kościuszki, - tablica pamiątkowa miejsca kaźni - zachodnia ściana schronu B 54 przy ul. Lubickiej 84, - tablica pamiątkowa Sztabu Komendy Okręgu

	<p>Pomorskiego AK - na ścianie południowej kamienicy przy ul. Warszawskiej 8, tzw. „Dom Wdów”,</p> <p>- tablica pamiątkowa obozu przesiedleńczego - wmurowana w północną ścianę gmachu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 10 przy ul. Bażyńskich 30/36.</p>
--	--

4. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz.627) przez ochronę środowiska rozumie się podjęcie działań, umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej.

Za naczelną zasadę działań określonych w Studium przyjmuje się zasadę zrównoważonego rozwoju (zdefiniowaną w ustawie Prawo ochrony środowiska) polegającą na rozwoju społeczno-gospodarczym, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia potrzeb społeczności zarówno współczesnej jak i przyszłych pokoleń.

Za ogólną zasadę ochrony środowiska przyjmuje się działania w kierunku zapewnienia warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną, oszczędną gospodarkę zasobami środowiska realizowaną poprzez: ochronę i kształtowanie miejskiego systemu przyrodniczego, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom środowiska, przywracanie elementów przyrodniczych do stanu właściwego, ochronę warunków klimatycznych i walorów krajobrazowych środowiska.

Kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone zostały w oparciu o:

- obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych,
- zasady kształtowania Miejskiego Systemu Ekologicznego,
- cele i zasady ochrony poszczególnych elementów środowiska oraz przeciwdziałania zanieczyszczeniom.

4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

4.1.1. Ochrona przyrody

Wśród indywidualnych form ochrony przyrody, wymienionych przez obowiązującą ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92, poz.880), na terenie miasta występują:

Rezerваты przyrody

- Rezerwat „Kępa Bazarowa” utworzony dla ochrony zbiorowiska leśnego o cechach zbiorowiska naturalnego łągu wierzbowo-topolowego (Salici-Populetum) na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 19 lutego 1987 r. M.P. Nr 7, poz.55 i obejmuje wschodnią część wyspy Kępa Bazarowa o powierzchni 32,4 ha.
- Rezerwat „rzeka Drwęca” utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności dla ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci, certy, na mocy Zarządzenia Nr 130 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r., M.P. Nr 71, poz.202 i obejmuje koryto rzeki Drwęcy wraz z 5-metrowym pasem przybrzeżnym.

Obszary chronionego krajobrazu

- „Obszar strefy krawędziowej Kotliny Toruńskiej” obejmuje północne zalesione obrzeża miasta, rozprzestrzeniając się w stronę Bydgoszczy. W granicach miasta znajduje się ok. 380 ha.
- Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Drwęcy” rozpościera się wokół doliny środkowej i dolnej Drwęcy na przestrzeni ok. 85 km. W granicach miasta Torunia znajduje się jego końcowy, zachodni fragment, obejmujący ujście Drwęcy do Wisły i część osiedla Kaszczorek o powierzchni ok. 290 ha.
- „Obszar wydmowy na południe od Torunia” obejmuje jeden z największych w Polsce kompleksów wydm śródlądowych. W granicach miasta znajduje się tylko niewielki fragment chronionego obszaru obejmujący powierzchnię 38 ha.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny wyróżniające się krajobrazowo i przyrodniczo, o różnych typach ekosystemów oraz posiadające powiązania przestrzenne z parkami krajobrazowymi i obszarami chronionego krajobrazu sąsiednich województw. Obszary chronionego krajobrazu wnikające na teren miasta zostały utworzone w 1992 r. na podstawie Rozporządzenia Nr 2/92 Woj. Tor. z dnia 10 grudnia 1992 r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 27/92 poz.178 (z późn. zm.). Ich ważną funkcją jest zaspokajanie potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz rola korytarzy ekologicznych (wg obowiązującej Ustawy o ochronie przyrody, art.23.1).

Pomniki przyrody

W Toruniu występuje 28 pomników przyrody. W grupie tej znajduje się 27 pomników przyrody ożywionej: 22 pojedyncze drzewa i 5 grup drzew oraz jeden pomnik przyrody nieożywionej - głąz narzutowy. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela C 4.1-1 - Wykaz pomników przyrody

Lp	Rodzaj	Lokalizacja	Obwód / wysokość (m)	Nr w Woj. Rej. Tworów Przyr.	Podstawa prawna / rok uznania
1	dąb	ul. Lubicka 38/58	468/14	23	1955 r.
2	dąb	ul. Głowackiego 14	360/25	78	1970 r.
3	dąb	ul. Grunwaldzka	450/20	79	1970 r.
4	dąb	ul. Letnia 8	360/22	95	1978 r.
5	głąz narzutowy	kopalnia złóż plejstocęńskich na Rudaku	12/2,1	117	1980 r.
6	dąb	ul. Rudacka, Lasy Komunalne oddz. 216	543/20	130	1982 r.
7	dąb	Toruń-Grębocin	438/29	131	1982 r.
8	dąb	ul. Podgórna 76	395/29	159	1983 r.
9	dąb szypułkowy	lasy komunalne oddz. 22c	493/24,5	183	Zarz. nr 13/85 Wojewody Toruńskiego z dnia 18.03.1985 r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 4/85 poz.103, (potwierdzony w Dz. Urz. Woj.Tor. Nr 26/90 poz.242)
10	dąb	ul. Podgórna w pobliżu skrzyżowania z ul. Wiązową	333/24	271	Rozp. Nr 40/93 Wojewody Toruńskiego. z dnia 27 grudnia 1993r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 1/94 poz.1 z dnia 17.01.1994 r.
11	wiąz	ul. Wiązowa, w pobliżu posesji nr 3/5	320/25	272	
12	dąb	w parku przy Placu Rapackiego	380/26	323	
13	sosna czarna	w parku zoobotanicznym	324/17	324	
14	platan klonolistny	w parku zoobotanicznym	422/25	325	
15	13 drzew: - kasztanowiec - 12 dębów szypułkowych	w parku za Szpitalem Wojewódzkim na Bielanych	340/17 220-379/ 17-28	326	
16	topola czarna	przy moście drogowym i ul. Dybowskiej	635/26	327	

17	dąb szypułkowy	na gruntach p. Józefa Szmurło przy ul. Rudackiej 52/70	423/26	328	Rozp. Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 4/96 poz.22 z dnia 8.03.1996 r.	
18	6 dębów	w lasach komunalnych przy posesji przy ul. Rudackiej 40	253-379/ 21-23	329		
19	dąb szypułkowy	przy budynku przy ul. Dwernickiego 46/50	307/19,5	374		
20	2 drzewa: - dąb szypułkowy - wiąz	po wschodniej stronie budowy oczyszczalni ścieków w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska	305/20 241/22	375		
21	dąb bezszypułkowy	przy pn.-wsch. wjeździe na teren budowy oczyszczalni ścieków w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska	305/17	376		
22	dąb szypułkowy	w grupie drzew na skraju parku miejskiego, przy skrzyżowaniu ulic Chopina i Al.500-lecia	315/30	377		
23	dąb szypułkowy	w centralnej części ogrodu zoobotanicznego przy ul. Bydgoskiej	324/275	378		
24	dąb szypułkowy	osiedle Koniuchy, między ul. Lelewela, Podgórną, Legionów i Kołłątaja – w bezpośrednim sąsiedztwie bloku przy ul. Legionów 53	351/25	421		Rozp. Nr 33/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 9 listopada 1998 r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 34/98 poz.288
25	2 drzewa: - dąb szypułkowy - dąb szypułkowy	przy ul. Wybickiego	334/18 309/20	422		
26	dąb szypułkowy	przy ul. Kołłątaja 12	213/15	423		
27	dąb szypułkowy	Leśnictwo Wrzosy oddz. 147	403/24	424		
28	skupienie 2 drzew: - dąb szypułkowy - topola biała	Leśnictwo Rudak, oddz. 25, osiedle Czerniewice	490/25 435/22	425		

Zródło: opracowanie własne wg Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem gospodarki odpadami dla miasta Torunia na lata 2004-2008 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2009-2012.

Użytek ekologiczny

- nieużytek rolniczy z glinianką porośnięty brzozą osiką i wierzbą o powierzchni 2,86 ha, zlokalizowany w północnej części Torunia w kompleksie leśnym Nadleśnictwa Toruń/Łysomice, oddział leśny 208c, na działce ewidencyjnej 208/2LP, w pobliżu ul. Przy Lesie. Omawiany obszar został uznany za użytek ekologiczny w 1996 r. na podstawie Rozp. Nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 28 czerwca 1996 r., Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 15/96 poz.88 - nr wpisu do rejestru U48.

Obszary Natura 2000

- obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą Dolina Dolnej Wisły, kod PLB04003 (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000); w granicach miasta Torunia znajduje się 1734,1 ha chronionego obszaru (cały obszar leży na terenie województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego obejmując powierzchnię 34909,2 ha),
- specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 - Forty w Toruniu, kod PLH040001 (wg projektu listy obszarów Natura 2000 Ministra Środowiska przekazanego Komisji Europejskiej w 2004 r.), których celem jest ochrona gatunków nietoperzy: Mopek (*Barbastella barbastellus*), Nocek łydkowłosy (*myotis dasycneme*), Nocek duży (*Myotis myotis*),
- potencjalne specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 (zgłoszone do Komisji Europejskiej przez organizacje pozarządowe):
 - Nieszawska Dolina Wisły, kod PLH040012,
 - Dybowska Dolina Wisły, kod PLH040011.

Kierunki działań na obszarach/obiektach objętych ochroną prawną:

- zasady gospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi i szczególnymi, w tym w oparciu o plany ochrony z uwzględnieniem ochrony wyróżniających je walorów przyrodniczych i krajobrazowych - w obrębie rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000,

- zakazy zgodnie z przepisami szczególnymi (Rozporządzenie Nr 34/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2004 r., Dz. U. Woj. Kuj-Pom Nr 120, poz.2015) - na obszarach chronionego krajobrazu,
- działania zgodnie z przepisami odrębnymi - w odniesieniu do użytku ekologicznego i pomników przyrody,
- opracowanie studiów przyrodniczo-krajobrazowych dla obszarów prawnie chronionych, pod kątem podnoszenia walorów krajobrazowych, przyrodniczych, turystycznych, z uwzględnieniem promocji wyróżniających je walorów, przystosowania do celów turystyki i kształtowania wzajemnych powiązań rekreacyjnych i powiązań z terenami nie objętymi ochroną prawną a cennymi pod względem krajobrazowym i rekreacyjnym,
- działalność gospodarcza powinna prowadzić do podnoszenia walorów krajobrazowych, przyrodniczych i rekreacyjnych ww. obszarów i obiektów.

4.1.2. Obszary przyrodnicze o walorach kulturowych

W granicach miasta występują tereny zieleni: założenia parkowe, ogrody i cmentarze, chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162/2003 poz.1568) z racji wpisu do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego (wymienione w tabeli C 3.1-1 niniejszego tekstu) oraz wskazane do ochrony jako figurujące w ewidencji zabytków. Wykaz w/w obszarów zamieszczono w poniższych tabelach (wg stanu na 1 kwietnia 2004 r. zgodnie z wykazem zabytków nieruchomości przekazany przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu).

Tabela C 4.1-2 - Parki i założenia zieleni

L.p.	adres	rodzaj parku	data powstania	pow. (ha)
1.	Bielawy	dworski	XVIIIw.	3,50
2.	ul. Józefa 47/49	przemysłowy	k. XIXw.	3,40
3.	Katarzynka	dworski	XIXw.	

Tabela C 4.1-3 - Cmentarze

l.p.	adres	przynależność wyznaniowa	chronologia	powierzchnia
1.	ul. Antczaka	parafialny katolicki	1819, 1839	3,12 ha
2.	ul. Dominikańska 1/5	przyklasztorny katolicki - zlikwidowany	2 ćw. XIVw.	0,94 ha
3.	ul. Flisacza 9	przyklasztorny katolicki - zlikwidowany	XIIIw.	
4.	ul. Gałczyńskiego 32/34	parafialny katolicki, d. ewangelicko-unijny	1854	2,06 ha
5.	ul. Grudziądzka 192	komunalny	2 poł. XIXw.	27,84 ha
6.	ul. Legionów	katolicki nieczynny	1813	
7.	ul. Łączna	ewangelicki nieczynny	1 ćw. XXw.	0,18 ha
8.	ul. Owsiana 39	parafialny katolicki	1920	0,44 ha
9.	ul. Panny Marii 4	przyklasztorny katolicki - zlikwidowany	2 ćw. XIIIw.	0,37 ha
10.	ul. Podgórska	żydowski	XVIIIw.	
11.	ul. Podgórska	wojenny	1809	
12.	ul. Poznańska 114	ewangelicki nieczynny	2 poł. XIXw.	0,40 ha
13.	ul. Poznańska 146	parafialny katolicki	1937	3,07 ha
14.	ul. Poznańska 315	ewangelicki nieczynny	2 poł. XIXw.	0,5 ha
15.	ul. Przysiecka 12	katolicki, tzw. Barbarka	1842	0,11 ha
16.	ul. Rudacka	ewangelicki nieczynny	1 poł. XIXw.	0,22 ha
17.	ul. Staszica	d. wojskowy prawosławny, następnie komunalny	2 ćw. XVIII w. 1811	
18.	ul. Szosa Chełmińska	d. ewangelicki przy szpitalu św. Jerzego, zlikwidowany	XIVw.	
19.	ul. Św. Józefa	rodowy	1811	0,01 ha
20.	ul. Turystyczna	ewangelicki nieczynny	2 poł. XIXw.	0,63 ha
21.	ul. Wały Gen. Sikorskiego	garnizonowy stary	1816	
22.	ul. Winnica 3	katolicki, d. benedyktynek na Winnicy	2 poł. XVIIw.	0,38 ha
23.	ul. Włocławska 84/88	parafialny katolicki	1944	3,45 ha

24.	ul. Włocławska 92	ewangelicki nieczynny	1 ćw. XXw.	0,25 ha
25.	ul. Żeglarska 16	przykościelny katolicki - zlikwidowany	2 ćw. XIIIw.	0,47 ha
26.	Toruń-Glinki	wojenny	1940	7,44 ha

Kierunki działań dla ww. obszarów:

- działania zgodnie z przepisami odrębnymi,
- rewitalizacja zdegradowanych terenów zieleni, przywrócenie i podnoszenie walorów zgodnie z ustaleniami Studium dla obszarów i terenów funkcjonalnych.

4.1.3. Strefy ochronne ujęć wód podziemnych

W granicach miasta występują następujące strefy ochronne ujęć wód podziemnych, ustanowione na podstawie ustawy prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r., (Dz. U. Nr 115, poz.1229, z późn. zm.):

- **strefy ochrony pośredniej ujęć wody podziemnej: „Wrzosa II”** - zgodnie z Rozporządzeniem nr 10/2004 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dn. 30.06.2004 r. w sprawie strefy ochronnej awaryjnego ujęcia wody podziemnej „Wrzosa II” w Toruniu, województwo kujawsko-pomorskie,
- **strefa ochrony ujęć wód podziemnych „Mała Nieszawka”** - zgodnie z Rozporządzeniem nr 1/2005 Dyrektora RZGW w Gdańsku z dnia 4 marca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Mała Nieszawka” w Toruniu i gminie Wielka Nieszawka, województwo kujawsko-pomorskie,
- **strefy ochrony pośredniej ujęć wody podziemnej: „Toruń-Czerniewice”** - zgodnie z Rozporządzeniem nr 9/2004 Dyrektora RZGW w Gdańsku z dn. 30.06.2004 r. w sprawie strefy ochronnej awaryjnego ujęcia wody podziemnej „Toruń-Czerniewice” w Toruniu, województwo kujawsko-pomorskie,
- **strefy ochrony pośredniej ujęć wody podziemnej: „Nowe Bielany”** - zgodnie z Rozporządzeniem nr 8/2004 Dyrektora RZGW w Gdańsku z dn. 30.06.2004 r. w sprawie strefy ochronnej awaryjnego ujęcia wody podziemnej „Nowe Bielany” w Toruniu, województwo kujawsko-pomorskie,

Kierunki działań dla ww. obszarów:

- zasady gospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi i ustaleniami Studium dla terenów i obszarów funkcjonalnych

4.1.4. Lasy ochronne

W granicach miasta występują lasy ochronne ustanowione na podstawie art. 16 ustawy o lasach (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) o różnych kategoriach ochronności: lasy glebochronne, lasy wodochronne, lasy uszkodzone przez przemysł.

Lasy ochronne występujące w zasięgu zarządzania poniższych nadleśnictw ustanowiono odpowiednio na podstawie następujących aktów prawnych:

Nadleśnictwo Gniewkowo

- Zarządzenie Nr 42 z dnia 17.03.1997 r. Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Gniewkowo w obrębie leśnym Otłoczyn o powierzchni łącznej ok. 6.770 ha,
- Decyzja Ministra Środowiska nr DL.lp-0233-27/04 z dnia 5.11.2004 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej 6.756 ha, wchodzących w skład Nadleśnictwa Gniewkowo obrębu leśnego Otłoczyn.

Nadleśnictwo Dobrzejewice

- Decyzja Ministra Środowiska nr DL.lp-0233-17/04 z dnia 8.03.2004 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiące własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej 5.283 ha, wchodzących w skład Nadleśnictwa Dobrzejewice w obrębie leśnym Dobrzejewice.

Nadleśnictwa Toruń

- Decyzja Ministra Środowiska nr DL.lp-0233-JJ-8/03 z dnia 27.02.2003 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej 6.2361 ha, wchodzących w skład Nadleśnictwa Toruń w obrębie leśnym Olek.

Nadleśnictwa Cierpiszewo

- Decyzji Ministra Środowiska nr DL.lp-0233-JJ-8/03 z dnia 27.02.2003 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej 11.015 ha, wchodzących w skład Nadleśnictwa Cierpiszewo w obrębie leśnym Cierpiszewo.

Kierunki działań dla ww. obszarów:

- działania zgodnie z przepisami odrębnymi, zwłaszcza planami urządzania lasów, oraz ustaleniami Studium zawartymi w części B: Dział I Rozdział 2 pkt 4 i Rozdział 5 pkt 2.

4.2. Zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kształtowania podstaw Miejskiego Systemu Ekologicznego

Kształtowanie Miejskiego Systemu Ekologicznego jest jedną z podstawowych zasad polityki przestrzennej przyjętych w Studium.

Generalna zasada tworzenia Miejskiego Systemu Ekologicznego polega na:

- dążeniu do zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej terenów zieleni, powiązania terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej z terenami leśnymi położonymi w granicach miasta i poza jego obrębem oraz obszarami otwartymi doliny Wisły;
- dążeniu do zwiększenia udziału powierzchni biologicznie czynnych w strukturze zagospodarowania poszczególnych obszarów.

Jest ona zgodna z ogólnymi zasadami polityki przestrzennej przyjętymi w Studium (część C. pkt 2.2). Są to m.in.: zasada kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta w oparciu o określone strefy, zasada oszczędnej gospodarki zasobami, zasada kształtowania „image” miasta, zasada minimalizacji konfliktów, zasada integracji otwartych przestrzeni publicznych.

W celu ukształtowania Miejskiego Systemu Ekologicznego przyjęto poniższe ustalenia:

- podstawę (rdzeń) Systemu Ekologicznego tworzą następujące główne strefy funkcjonalno-przestrzenne (strefy polityk przestrzennych):

- **strefa ekologiczna E**, obejmująca struktury przyrodnicze o randze krajowej i regionalnej, generalnie powiązane przestrzennie, w skład których wchodzi teren o różnych formach użytkowania przyrodniczego położone wzdłuż koryta Wisły oraz zwarte kompleksy leśne,

kierunek działań:

- priorytet: ochrona środowiska i podnoszenie jakości stanu środowiska, ochrona i podnoszenie walorów krajobrazowych obszaru, minimalizacja funkcji kolizyjnych względem środowiska, kompensacja przyrodnicza względem funkcji kolizyjnych,
- ochrona i kształtowanie podstawowego korytarza przyrodniczego rangi krajowej i międzynarodowej w dolinie Wisły, ochrona istniejących przyrodniczych powiązań przestrzennych (ciągłości, zwartości) obszarów biologicznie czynnych, przy maksymalnej ochronie zasobów przyrodniczych, zwłaszcza czytelnych krawędzi teras, wydm, cieków i oczek wodnych, istniejących zadrzewień, wartościowych siedlisk przyrodniczych, wartościowych gleb,
- podnoszenie standardów zagospodarowania w ramach istniejących form użytkowania,

- zmiany w użytkowaniu w kierunku zgodnym z terenami i obszarami funkcjonalnymi określonymi w Studium (odpowiednio: obszary zieleni leśnej, obszary zieleni parkowej, obszary rolne, obszary zieleni ochronnej, ogrody działkowe, obszary usług i usług w zieleni, obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej);
- **strefa pośrednia S**, obejmująca istniejące lub projektowane tereny zainwestowania miejskiego o dużym udziale powierzchni biologicznie czynnych, istotnych dla kształtowania ciągłości systemu ekologicznego miasta, w jej skład wchodzi tereny pełniące rolę „bufora” pomiędzy strefą E i Z lub odgrywają istotną rolę w kształtowaniu lokalnych powiązań przyrodniczych; są to tereny wzdłuż Strugi Toruńskiej i Lubickiej, w rejonie Fortu I i basenu Portu Zimowego, istniejące „kliny” zieleni na Bielanych, planowane „korytarze powiązań” na Stawkach, Ugorach, Bielawach, w Kaszczorku i na Podgórzu;
kierunek działań:
 - dopuszczenie zmian istniejących form użytkowania i zagospodarowania przy maksymalnej ochronie istniejących zasobów przyrodniczych i działaniach w kierunku podnoszenia jakości stanu środowiska,
 - preferowanie przeznaczenia terenu pod funkcje: tereny zieleni,
 - duży procent powierzchni biologicznie czynnej dla terenów przeznaczonych pod inne funkcje przy kształtowaniu ciągłości terenów biologicznie czynnych (ciągi, pasy, aleje, szpalery),
 - kształtowanie ciągłości Miejskiego Systemu Ekologicznego poprzez urządzenie terenów i form zieleni urządzonej, zwłaszcza w oparciu o istniejące tereny zieleni i rekreacji, zadrzewienia, cieków wodne, ciągi uliczne, fortyfikacje, tereny niezabudowane, wydmy;
- elementy uzupełniające Miejski System Ekologiczny w strefie Z i C, obejmujące istniejące lub projektowane tereny zainwestowania miejskiego o rozproszonych strukturach przyrodniczych i generalnie z niewielkim udziałem powierzchni biologicznie czynnych
kierunek działań:
 - maksymalna ochrona istniejących zasobów,
 - kształtowanie Miejskiego Systemu Ekologicznego poprzez urządzenie i kształtowanie terenów zieleni (towarzyszącej zabudowie usługowej, mieszkaniowej i ciągom ulicznym) na bazie istniejących zasobów oraz kształtowanie powiązań między nimi oraz terenami podstawowego MSE.

Ponadto w zakresie kształtowania MSE ustala się:

- przypisanie roli ważnego ogniwa w systemie i preferencje dla funkcji: tereny zieleni w obrębie terenów ograniczeń budowlanych związanych z:
 - zagrożeniem powodzią,
 - obszarami narażonymi i zagrożonymi osuwaniem się mas ziemnych;
- kształtowanie „stref” rekreacji na terenach MSE z uwzględnieniem ochrony cennych wartości przyrodniczych, powiązań rekreacyjno-krajobrazowych na podstawie ustaleń wynikających z programów: „Przywrócenia Wisły Miastu” oraz „Przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku”.

Szczegółowe zasady kształtowania MSE i inne kierunki działań w zakresie ochrony środowiska zawarto w rozdziale 2.10. *Ustalenia dla wyodrębnionych jednostek.*

4.3. Ochrona poszczególnych elementów środowiska i przeciwdziałania zagrożeniom

Ochrona środowiska odbywać się powinna w oparciu i z uwzględnieniem:

- zadań wynikających z obowiązującego Programu ochrony środowiska dla miasta Torunia,
- zadań o znaczeniu wojewódzkim wynikającym z Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego,
- celów i zadań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa.

W odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska a także w celu przeciwdziałania zagrożeniom - w niniejszym Studium przyjmuje się następujące kierunki działań:

z zakresu ochrony powietrza

- poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł tzw. „niskiej emisji” oraz obniżenie zapotrzebowania na energię w oparciu o:
 - plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
 - program likwidacji niskiej emisji,
 - program wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
 - modernizację systemów grzewczych,
 - ograniczenie emisji spalin poprzez m. in.:
 - wprowadzenie zmian w układzie komunikacyjnym w oparciu o kierunki rozwoju systemów transportu określone w Rozdziale 6 niniejszego Studium,
 - modernizację dróg;

z zakresu ochrony wód

- poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona zasobów i jakości wód podziemnych poprzez:
 - racjonalne wykorzystanie wód,
 - rozbudowę istniejących ujęć wody, dokonywanie nowych odwiertów w celu dostarczenia mieszkańcom dobrej jakości wody do picia,
 - rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
- ochrona przeciwpowodziowa w oparciu o:
 - plany ochrony przeciwpowodziowej,
 - rozbudowę i utrzymanie istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej,
 - działania zgodnie z przepisami odrębnymi;

z zakresu ochrony ziemi, gleby i zasobów kopalin

- poprawa jakości ziemi i gleby poprzez:
 - monitoring gleb narażonych na degradację,
 - przywrócenie terenom zdegradowanym poprzednich funkcji lub stworzenie warunków do nowego zagospodarowania:
 - rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych w kierunku tworzenia terenów zielonych i rekreacyjnych,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym rekultywacja gleb wokół zakładów przemysłowych i rekultywacja terenów po byłej bazie wojsk rosyjskich,
 - ochronę gleb o wysokiej produktywności przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze,
 - ochronę gleb przed erozją,
 - ochronę zasobów kopalin udokumentowanych i perspektywicznych w celu pozyskiwania w sposób racjonalny ekologicznie i uzasadniony ekonomicznie z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;

z zakresu ochrony przyrody

- ochrona różnorodności biologicznej Torunia poprzez:

- przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji środowiska przyrodniczego miasta,
- tworzenie nowych form ochrony przyrody, zwłaszcza form obiektowych (pomniki) i małoobszarowych (użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne) po przeprowadzonej inwentaryzacji,
- utrzymanie lokalnych korytarzy ekologicznych, w tym:
 - ochrona czynna zieleni łąkowej (wysokiej) w dolinie Wisły i jej dopływów oraz innych lokalnych cieków wodnych,
- poprawa kondycji zdrowotno-sanitarnej lasów, w tym:
 - przeprowadzenie waloryzacji lasów komunalnych pod kątem szczegółowego rozpoznania środowiska i możliwości wykorzystania rekreacyjnego,
 - gospodarowanie zasobami w oparciu o przepisy odrębne, zwłaszcza plany urzędzenia lasów i programy ochrony przyrody,
 - rekultywacja terenów leśnych wokół lotniska,
 - przystosowanie lasów do ukierunkowanej penetracji turystycznej, w tym przebudowa struktury roślinności,
- podnoszenie standardów i zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej, zwłaszcza poprzez:
 - rewitalizację zasobów zieleni w obrębie obiektów zabytkowych, w tym w rejonie zespołu staromiejskiego i obiektów fortecznych,
 - rewitalizację istniejących i rozbudowę terenów zieleni parkowej,
 - rewitalizację istniejących i urządzenie nowych terenów zieleni osiedlowej,
- rozwój oferty rekreacyjno-turystyczno-wypoczynkowej, w tym zwłaszcza:
 - w oparciu o programy: „Przywrócenie Wisły Miastu”, program przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku oraz tworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie terenów przyrodniczo cennych;

z zakresu ochrony przed hałasem

- zapewnienie właściwego komfortu akustycznego środowiska poprzez ograniczenie hałasu, m.in. w oparciu o:
 - mapę akustyczną miasta Torunia i programu ochrony przed hałasem,
 - działania prewencyjne niedopuszczające do pogorszenia się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja jest korzystna,
 - minimalizowanie uciążliwości akustycznych w procesie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydawania decyzji lokalizacyjnych, pozwoleń na budowę,
 - ochronę mieszkańców przed hałasem komunikacyjnym poprzez budowę ekranów akustycznych i kształtowanie pasów zieleni izolacyjnej,
 - ograniczenie hałasu komunikacyjnego przez, m.in.: modernizację systemu komunikacyjnego i stanu technicznego dróg;

z zakresu gospodarki odpadami

- ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko poprzez właściwe zagospodarowanie odpadów z wykorzystaniem najlepszych dostępnych możliwości technologicznych i technicznych w oparciu o Plan gospodarki odpadami, w tym m.in.:
 - ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowisko poprzez segregację i odzysk, rozbudowa kompleksowego systemu odzysku i recyklingu odpadów,
 - stworzenie i rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych,
 - zwiększenie efektywności gospodarki odpadami komunalnymi,
 - zagwarantowanie możliwości zagospodarowania odpadów przez składowanie z zapewnieniem dotrzymania standardów i wymogów oraz budowa i uruchomienie nowego składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne,

- ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko i docelowo przywrócenie do stanu naturalnego lub zbliżonego do naturalnego poprzez odnowę i rekultywację terenów zdegradowanych, m.in.: zamknięcie i rekultywację składowiska przy ul. Kociewskiej;

z zakresu edukacji ekologicznej

- promocja działań proekologicznych,
- rozwój ośrodków edukacji ekologicznej,
- promocja ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych - promowanie zdrowego trybu życia;

z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- utrzymywanie, bądź obniżanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych,
- unikanie konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego;

z zakresu przeciwdziałania poważnym awariom

- działania prewencyjne, m.in. w oparciu o plany operacyjno-ratownicze;

obszary ograniczonego użytkowania

Do czasu uchwalenia niniejszej zmiany Studium, na obszarze miasta nie wyznaczono obszarów ograniczonego użytkowania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz.627). Zgodnie z ustawą obszary ograniczonego użytkowania tworzy się dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, tras komunikacyjnych, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz.1085) do 31 grudnia 2005 r. w granicach miasta obowiązują decyzje o ustanowieniu stref ochronnych:

- dla ZWCh „Chemitex Elana”, ul. Skłodowskiej-Curie 73 - obejmująca teren wokół Zakładu Elana i wokół wysypiska odpadów (Decyzja Urzędu Miejskiego nr GPO-IV-8623/2/84 z dnia 7 marca 1984 r.)
- obejmująca rejon wokół dawnego Zachodniego Zespołu Przemysłowego z d. zakładem „Polchem” i miejską oczyszczalnią ścieków (decyzja Urzędu Miejskiego nr GPO-IV-8623/2/84 z dnia 7 marca 1984 r.).

Istnieje prawdopodobieństwo, że dla istniejących obiektów w obrębie ww. stref ochronnych, zwłaszcza zakładu Elana S.A., składowiska odpadów komunalnych, miejskiej oczyszczalni ścieków mogą zostać ustanowione obszary ograniczonego użytkowania.

5. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W TYM OBSZARY WSKAZANE DO WYŁĄCZENIA Z ZABUDOWY

5.1. Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na obszarach miejskich naturalnym zjawiskiem jest ograniczenie powierzchni gruntów rolnych na korzyść terenów zurbanizowanych i zabudowanych. Proces ten w granicach miasta należy uznać za intensywnie postępujący i ma on przede wszystkim związek z podziałami geodezyjnymi gruntów zapisanych w ewidencji gruntów jako rolne, które - mając na względzie wielkość i kształt - przekształca się na działki budowlane. Tereny rolnicze pozostawione w Studium mają generalnie charakter terenów stopniowo przekształcanych w otwarte tereny zieleni ochronnej, niezabudowane, wchodzące w skład Miejskiego Systemu Ekologicznego.

Największe kompleksy gruntów ornych o najwyższej bonitacji (kl. II, III) znajdują się głównie w pasie zalewowym rzeki Wisły. Tereny te wykorzystywane rolniczo stanowią główny trzon przestrzeni produkcyjnej. Ze względu na ich położenie w strefie zagrożonej zalewem wody

powodziowej stuletniej - WW 1% nie przewiduje się zmiany ich funkcji poza nielicznymi przypadkami wykorzystania dla celów turystyczno-rekreacyjnych.

Na terenach rolnych w pasie zalewowym rzeki Wisły i w pozostałych częściach miasta Torunia znajdują się liczne tereny ogrodów działkowych.

Duża część nieruchomości na obszarach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ma uwidocznione, w zapisie ewidencji gruntów, grunty rolne lecz nie można ich zaliczyć do rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Stanowią one znaczne obszary, które podlegają urbanizacji.

Kompleksy gruntów rolnych poza strefą zagrożoną zalewem wody powodziowej stuletniej - W 1%, terenami ogrodów działkowych i obszarami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (urbanizującej się) przewiduje się do przekształceń w różnych kierunkach w zależności od ich położenia na terenie miasta Torunia. Wyjątek stanowi obszar w zakolach rzeki Drwęcy - w jednostce XVI - Kaszczorek, który pozostaje obszarem rolnym oraz obszary rolne położone przy zachodniej granicy miasta w jednostce I - Starotoruńskie Przedmieście i w jednostce XX - Podgórz.

W zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną ustala się następujące zasady:

- dostosowywanie charakteru produkcji rolnej do wymagań i uwarunkowań środowiska przyrodniczego, w tym w szczególności na terenach rolnych położonych w „korytarzach” rzek Wisły i Drwęcy
- ograniczony rozwój funkcji rolnych (bez prawa zabudowy) w oparciu głównie o trwałe użytki zielone w strefie ekologicznej (dotyczy części jednostek: I - Starotoruńskie Przedmieście, V - Bydgoskie Przedmieście, VIII - Jakubskie Przedmieście, XVI - Kaszczorek, XVII - Czerniewice, XVIII - Rudak, XIX - Stawki, XX - Podgórz),
- wprowadzenie na całym obszarze miasta zakazu lokalizacji ferm hodowli zwierząt,
- rozważenie możliwości wprowadzenia zakazu przydomowego chowu zwierząt na terenach zurbanizowanych (w podstrefie Z.1, Z.2, Z.3 i Z.4) oraz ograniczeń dla rozwoju tego kierunku produkcji rolnej na obszarach w podstrefie Z.5.

5.2. Zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Miasto Toruń położone jest we wschodniej części Kotliny Toruńskiej, w obrębie której zarysowane jest wyraźne zróżnicowanie siedlisk. Dolina Wisły i jej dopływów oraz najniższe terasy to potencjalne miejsca występowania roślinności z kręgu dynamicznego łągów wierzbowych i topolowych. Wyższe terasy charakteryzują się warunkami siedliskowymi właściwymi dla grądów, natomiast wysoczyzny morenowe wraz z wydmiami to tereny siedliskowo odpowiadające generalnie borom mieszanym, a w pewnych specyficznych warunkach (obniżenia terenu) - olsom.

Realizując zadania obowiązującego „Regionalnego programu Operacyjnego Polityki Leśnej Państwa (2003)”, w obszarze działania RDLP w Toruniu, Nadleśnictwa administrujące terenami leśnymi Torunia prowadzą przedstawione poniżej działania, których celem jest: *„zachowanie całego rodzimego bogactwa zarówno przyrodniczego jak i leśnego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)”*.

Główne kierunki działań to:

w zakresie funkcji ekologicznych

- wzmacnianie różnorodności lasów:
 - dążenie do stworzenia w miarę możliwości drzewostanów wielopiętrowych, wielogatunkowych i wielowiekowych - w odnowieniach sztucznych posługiwanie się materiałem o najlepszych cechach genetycznych i jakościowych,

- zachowanie w stanie naturalnym i odtworzenie śródleśnych zbiorników wodnych, bagien, wrzosowisk, wydm, remiz, rzadkich zbiorowisk roślinnych i stanowisk rzadkich roślin,
- zachowanie i odtworzenie w dolinach rzek lasów łągowych, olesów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoje rzadkich gatunków oraz jako regulatorów poziomu wód i mikroklimatu,
- tworzenie stref ekotonowych na granicy las-pole, las-woda, las-arterie komunikacyjne,
- pozostawienie drzew dziuplastych, posuszu jałowego i leżaniny, pozostawienie starych drzew na powierzchniach zrębowych;
- zalesianie:
 - uporządkowanie powszechnej ewidencji gruntów przez przekwalifikowanie i ujawnienie w rejestrach gruntów powierzchni już zalesionych,

w zakresie funkcji społecznych

- współdziałanie leśnictwa ze społeczeństwem:
 - poznanie potrzeb i oczekiwań społeczeństwa względem wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
 - uczestniczenie przedstawicieli administracji leśnej w pracach samorządu w procesie planowania przestrzennego, tworzenie strategii i programów operacyjnych miasta,
 - udział społeczności lokalnej (zwłaszcza przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych itp.) w procesie planowania gospodarki leśnej,
 - edukacja przyrodniczo-leśna przy pomocy mediów, prelekcji, ścieżek ekologicznych;
- rekreacyjne użytkowanie i zagospodarowanie lasu:
 - zwiększenie ilości parkingów leśnych i punktów wypoczynkowych, z dostosowaniem ich do potrzeb współczesnego turysty,
 - organizowanie turystyki i rekreacji w sposób umożliwiający uzyskanie dodatkowych przychodów miastu, Lasom Państwowym i lokalnej społeczności,
 - wyznaczanie szlaków turystycznych w taki sposób, aby mogły w większym zakresie niż dotychczas spełniać funkcję edukacji przyrodniczo-leśnej,
 - zwiększenie działalności informacyjno-propagandowej w zakresie wypełnianych przez lasy funkcji (ulotki, foldery, tablice informacyjne itp.),
 - dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do pojemności turystycznej środowiska, uwzględniając walory przyrodnicze terenu i jego wrażliwość na degradację,
 - utrzymanie czystości w lasach przy ścisłej współpracy z zarządcami dróg i samorządem,
 - sukcesywne ograniczanie funkcji gospodarczej części lasów (w tym zwłaszcza położonych w obszarach stykowych z terenami zurbanizowanymi lub predysponowanymi do urbanizacji) na rzecz funkcji ochronnych i rekreacyjno-wypoczynkowych (parki leśne);
- współdziałanie leśnictwa z samorządem i administracją różnych szczebli, przy:
 - wypracowaniu wspólnego schematu działań i staraniach o środki zewnętrzne umożliwiające lepsze przystosowanie do korzystania z dobrodziejstw lasu przez społeczeństwo,
 - wspólnym opracowaniu strategii, planów urządzania lasów oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - stworzeniu, z administracją rządową i samorządową, wspólnej strategii zadrzewiania miasta,
 - koordynowaniu i wspólnym tworzeniu z samorządem wniosków o środki zewnętrzne na rzecz rozwoju poza produkcyjnych funkcji lasów,
 - współpracy w zakresie utrzymania właściwych warunków ppoż., czystości w miejscach bytowania ludności, ochrony korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, sieci zadrzewień itp.;

w zakresie funkcji gospodarczych

- doskonalenie gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów:
 - dokładniejsze poznanie gleb i możliwości produkcyjnych siedlisk,
 - przebudowa drzewostanów o składzie niezgodnym z siedliskiem, przede wszystkim monokultur sosnowych,
 - wzbogacenie składu gatunkowego drzewostanów, rozpraszanie ryzyka hodowlanego na większą ilość gatunków drzew i krzewów leśnych,
 - wzbogacanie istniejących drzewostanów poprzez wprowadzanie podszytów i podsadzeń produkcyjnych; doskonalenie profilaktyki stosowania biologicznych i mechanicznych metod ochrony lasu, traktowanie metody chemicznej jako ostatecznej - ratowniczej,
 - wypracowanie skutecznych metod usuwania skutków klęsk żywiołowych,
 - współpraca z jednostkami badawczymi oraz placówkami naukowymi w zakresie monitoringu,
 - stworzenie i poprawę warunków życia sprzymierzeńców lasu, należących do różnych grup systematycznych świata zwierząt m.in. w ramach ogniskowo-kompleksowej metody ochrony lasu - ogniska biocenotyczne w uprawach, remizy dla ptaków, ochrona mrowisk,
 - stosowanie bezpiecznych technologii, ograniczenia stosowania w lasach środków chemicznych, preferowanie hylotechnicznych metod ochrony lasu,
 - wypracowanie skutecznego systemu monitorowania zagrożenia pożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania, szybkiego lokalizowania i gaszenia pożaru lasów;
- doskonalenie lasów prywatnych (gospodarka, nadzór, szkolenia i organizacja):
 - egzekwowanie istniejącego prawa (ustawa o lasach, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych),
 - stworzenie warunków do skutecznego egzekwowania od właścicieli ich obowiązków hodowlanych i ochronnych,
 - tworzenie planów urządzania lasów i opracowań glebowo-siedliskowych w lasach prywatnych,
 - pomoc w tworzeniu stowarzyszeń właścicieli lasów oraz w tworzeniu zespołowych form gospodarowania w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
 - instytucjonalny nadzór nad lasami prywatnymi przez jednostki przygotowane merytorycznie,
 - stworzenie systemu szkoleń prywatnych właścicieli z zakresu hodowli, ochrony i użytkowania lasu,
 - stworzenie ośrodka doradztwa leśnego.

5.3. Obszary wskazane do wyłączenia z zabudowy

Studium wskazuje do wyłączenia spod zabudowy generalnie (o ile ustalenia dla wyodrębnionych jednostek nie stanowią inaczej) tereny określone jako następujące obszary funkcjonalne:

- obszary zieleni ochronnej,
- obszary rolne bez prawa zabudowy,
- obszary zieleni leśnej.

Powyższe wyłączenie nie dotyczy elementów infrastruktury, w tym dróg, obiektów małej architektury oraz dodatkowo w odniesieniu do obszarów zieleni leśnej - budynków i budowli służących gospodarce leśnej i obronności lub bezpieczeństwu Państwa, a także innych funkcji określonych w przepisach odrębnych.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTU

6.1. Zarys polityki transportowej miasta

Toruń jest obecnie miastem ponad dwustutysięcznym. Wielkość ta klasyfikuje miasto w grupie miast średnich. W miastach tej wielkości powszechnym zjawiskiem jest stan kongestii, czyli zatłoczenia komunikacyjnego. Stany te wynikają z gwałtownego rozwoju transportu indywidualnego, samochodowego. Transport samochodowy jest w najwyższym stopniu terenochłonny, a infrastruktura dla niego kosztowna. Inwestycje drogowe nie nadążają, nawet w najbogatszych krajach, za wzrostem podróży samochodami. Nowe trasy natychmiast napełniają się ruchem i problem kongestii powraca. Dlatego w krajach rozwiniętych (przede wszystkim w UE) zaleca się prowadzenie w miastach, w zakresie systemów transportowych tak zwanej polityki zrównoważonego rozwoju (sustainable development). Pojęcie to, w zakresie systemów transportowych oznacza uwzględnienie, w rozwoju infrastruktury, kosztów wewnętrznych i zewnętrznych każdego rodzaju transportu. Koszty zewnętrzne, to w przypadku transportu kołowego koszty zajętego terenu, emisji zanieczyszczeń, wypadków i strat czasu podróżujących. Koszty te ponoszone są w końcowym efekcie przez społeczeństwo i stąd zasadność ich uwzględniania w rachunku ekonomicznym.

W takim ujęciu koszt pasażerokilometra w transporcie indywidualnym wielokrotnie przekracza koszty pasażerokilometra w transporcie zbiorowym czy w podróżach rowerem. Władze miast dotknięte problemem kongestii powinny być zainteresowane rozwojem komunikacji zbiorowej i sieci ścieżek rowerowych oraz utrzymywaniem systemu zachęt i podnoszeniem atrakcyjności komunikacji zbiorowej. Niedoinwestowana komunikacja zbiorowa na rynku przewozów transportowych przestaje być atrakcyjna. Miarą znaczenia w systemie transportowym komunikacji zbiorowej jest tzw. podział modalny czyli procent udziału podróży transportem zbiorowym w podróżach ogółem. Biorąc pod uwagę dostępne dane można obliczyć, że obecnie podział modalny wynosi w Toruniu 30/60, czyli 30% podróży odbywa się transportem zbiorowym a 60% samochodami. Wskaźnik ten jest dość niski. Przykładowo w Bydgoszczy wynosi około 42/58 a w Warszawie osiąga 70/30.

Aby uniknąć wzrostu zatłoczenia na ulicach miasta i wydatkowania nadmiernych środków na rozbudowę sieci drogowej, polityka miasta powinna zmierzać do podnoszenia atrakcyjności transportu zbiorowego przy jednoczesnej rozbudowie niezbędnych odcinków sieci drogowej tak aby utrzymać na stałym poziomie wielkość kongestii i średnią prędkość komunikacyjną w sieci drogowej. Dodatkowy kierunek inwestowania to budowa ścieżek rowerowych.

Można założyć jako cel polityki transportowej, osiągnięcie następującego podziału modalnego: 45% podróży samochodem, 45% podróży transportem zbiorowym i 10% podróży rowerem.

W aspekcie przestrzennym polityka transportowa miasta powinna nawiązywać do idei „polityki 3 stref”: A, B i C.

W strefie A obejmującej ściśle centrum miasta należy wprowadzać daleko idące ograniczenia w ruchu kołowym. W przypadku Torunia strefa będzie posiadała niewielkie rozmiary i obejmie obszar Starego Miasta i części „strefy buforowej Starego Miasta” (jednostka VI - Stare Miasto) o wymiarach 1 na 1,5 km. Dominujący i uprzywilejowany w tej strefie powinien być ruch pieszy i rowerowy oraz transport zbiorowy. W strefie A stosować należy bezwzględne priorytety dla transportu zbiorowego w ruchu ulicznym (w tej strefie projektuje się pasy tramwajowo-autobusowe).

W strefie B, obejmującej tereny o istniejącej lub projektowanej funkcji mieszkaniowej w zabudowie intensywnej, należy utrzymywać równowagę pomiędzy transportem zbiorowym i indywidualnym. Równowaga będzie zachowana wówczas, gdy komunikacja zbiorowa zostanie uprzywilejowana w głównych korytarzach transportowych metodami inżynierii ruchu.

W strefie C o zabudowie o pośredniej ekstensywności i ekstensywnej zakłada się obsługę opartą na transporcie indywidualnym i rozwój układu drogowego dostosowany do potrzeb.

Komunikacja zbiorowa, posiada charakter uzupełniający. Delimitację stref pokazano na rysunku dotyczącym normatywu parkingowego - rys. 6.1.3.

6.1.1. Polityka w zakresie kształtowania sieci drogowej

Zgodnie z podanymi wyżej zasadami rozbudowa sieci drogowej powinna dotyczyć odcinków w danym momencie niezbędnych dla sprawnego korzystania z sieci drogowej przy zachowaniu stałej średniej prędkości komunikacyjnej.

Zapisana w Studium sieć drogowa docelowa nie jest programem inwestycyjnym. Studium wyznacza jedynie kierunki rozwoju i stwarza ramy oraz możliwości działań inwestycyjnych w nadchodzących latach. Waga zapisów w studium polega na tym, że pozwala ono rezerwować pasy terenu dla budowy spójnego, zbliżonego do modelowego, zoptymalizowanego matematycznie, prawidłowo funkcjonującego układu drogowego. Jak pokazuje doświadczenie rezerwy mogą funkcjonować niewykorzystane przez dziesiątki lat, do momentu kiedy stają się rzeczywiście niezbędne (patrz Trasa Łazienkowska w Warszawie proj. od lat dwudziestych XX w., podobnie trasa WZ w Bydgoszczy oficjalnie rezerwowana od 1926 roku). Sytuacja odwrotna, czyli brak rezerw dla przyszłych tras powoduje generowanie ogromnych kosztów w przypadku budowy tychże wtedy, kiedy stają się niezbędne i chaosu urbanistycznego tak charakterystycznego dla wielkich metropolii krajów rozwijających się.

Podejmowanie decyzji o budowie kolejnych odcinków programowanych w studium tras powinno następować po szczegółowej analizie opłacalności danego działania inwestycyjnego, której punktem wyjścia powinna być prognoza ruchu i obciążenia przyszłej trasy. Analiza ekonomiczna powinna obejmować koszty wewnętrzne i zewnętrzne danej inwestycji i ruchu w sieci ogółem. Obowiązujące dziś procedury wymagane przy budowie tras drogowych, zwłaszcza przy finansowaniu tychże ze środków unijnych bądź kredytów komercyjnych wymagają wykonania analiz, o których mowa powyżej (studium wykonalności z analizą ekonomiczną, ocena oddziaływania inwestycji na środowisko).

6.1.2. Polityka w zakresie transportu publicznego i rowerowego

Osiągnięcie wysokiego udziału podróży transportem zbiorowym (45%), w podróżach ogółem, można uzyskać poprzez podnoszenie atrakcyjności podróży tramwajem i autobusem. Atrakcyjność można zwiększyć dzięki następującym działaniom: utrzymywanie gęstej sieci linii, tak aby zapewnić odległość dojścia do przystanku mniejszą niż 400-500 m, zapewnienie wysokiej częstotliwości i regularności poruszania się środków transportu zbiorowego, utrzymywanie wysokiego standardu pojazdów i kreowanie polityki informacyjnej nakierowanej na zwiększenie popytu. Na kierunkach największych potoków pasażerskich należy rozwijać komunikację tramwajową, która jest najwłaściwsza ze współczesnego punktu widzenia dla potoków rzędu 6 (4)–18 tys. pasażerów na godzinę szczytu w obydwu kierunkach. Rozbudowa systemu powinna być, podobnie jak rozbudowa dróg, poddana analizie ekonomicznej, z uwzględnieniem zdefiniowanych celów polityki transportowej miasta.

Inwestycje w infrastrukturę rowerową, jako stosunkowo tania w porównaniu z drogami dla samochodów z pewnością przyniosą konkretne korzyści w postaci wzrostu udziału roweru w podróżach codziennych: do pracy, szkoły, sklepu aż do założonych 10%. Toruń jako miasto uniwersyteckie (duża populacja ludzi młodych), o dużym udziale terenów zielonych jest predestynowane do rozwoju komunikacji rowerowej. Zwartość przestrzenna miasta powoduje, że dzielnice obrzeżne znajdują się w odległości od centrum akceptowalnej dla rowerzystów. Transport rowerowy mógłby stać się jednym z wyrazistych i rozpoznawalnych wyróżników Torunia.

Zasady polityki miasta w zakresie transportu publicznego zostały określone w „Zintegrowanym Planie Transportu Publicznego” przyjętym przez Radę Miasta Torunia Uchwałą Nr 732/2005 z dnia 14 kwietnia 2005 r.

6.1.3. Polityka parkingowa

Proponowana polityka parkingowa miasta stanowi pochodną opisanej powyżej „polityki 3 stref”. Obszar miasta zostaje podzielony na 3 strefy polityki parkingowej A, B i C z podstrefami C1 i C2 (rysunek nr 6.1.3). W strefach ustala się wskaźniki parkingowe. Wskaźniki określają liczbę miejsc parkingowych jaką zobowiązany jest wykonać inwestor obiektu kubaturowego w przeliczeniu na liczbę mieszkań, m² powierzchni użytkowej, liczbę użytkowników bądź zatrudnionych - w zależności od rodzaju inwestycji.

Zgodnie z polityką 3 stref, w strefie A wskaźnik parkingowy ma charakter maksymalny - ogranicza on liczbę wymaganych miejsc parkingowych. Inwestor jest zobowiązany wybudować liczbę miejsc parkingowych nie większą niż podana w normatywie. Takie podejście do zagadnienia pozwala na ograniczenie dopływu pojazdów do strefy A i przeciwdziała zatłoczeniu ulic strefy A. Strefa A powinna zostać otoczona pierścieniem parkingów, najlepiej kubaturowych wyrównujących deficyt miejsc parkingowych wewnątrz strefy.

W strefie B i C normatyw podaje dolną, wymaganą liczbę miejsc parkingowych, do wykonania których zobowiązany jest inwestor. Strefa C podzielona została na strefę C1 definiowaną w przypadku zabudowy mieszkaniowej jako zabudowa pośredniej intensywności i strefę C2 definiowaną jako zabudowa ekstensywna.

Normatyw może zakładać odstępstwa pod szczególnymi warunkami: np. po wykonaniu bilansu miejsc parkingowych w kwartale ulic, symulacji ruchu, które udowodnią, że przyjęcie odmiennych wartości wskaźnika nie naruszy głównych zasad polityki parkingowej i nie wywoła zaburzeń w sieci drogowej.

Tabela C 6.1-1 - Normatyw parkingowy

Normatyw parkingowy dla miasta Torunia											
Liczba stanowisk postojowych przypadających na:											
Strefa polityki transportowej			Zabudowa mieszkaniowa	Biura, urzędy	Obiekty handlowe, usługowe, gastronomiczne	Teatry, kina, obiekty widowiskowe i sportowe	Uczelnie i szkoły	Hotele, szpitale	Przychodnie, biblioteki	Wystawy, internaty	Zakłady produkcyjne
			1 mieszkanie	1000m ² pow. użytkowej	1000m ² pow. użytkowej	100 miejsc użytkowych	100 studentów i zatrudn.	100 łóżek	1000m ² pow. użytkowej	100 miejsc zwiedzających lub łóżek	100 zatrudn.
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wskaźnik maksymalny	A	Centrum	0,7	12 - 15	10 - 15	7 - 11	5 - 16	12 - 20	8 - 11	3 - 6	6 - 8
Wskaźnik minimalny	B	Obszary intensywnej zabudowy	0,8 - 1,2	15 - 28	12 - 20	8 - 12 +0,5A	5 - 20	15 - 25	12 - 20	5 - 8 +0,5A	10 - 12
	C1	Obszary pośredniej intensywności zabudowy	1,0 - 1,5	20 - 30	12 - 30	10 - 25 +0,5A	7 - 30	25 - 40 +0,5A*	15 - 25	8 - 15 +0,5A	20 - 30
	C2	Obszary ekstensywnej zabudowy	1,0 - 2,0	20 - 30	12 - 35	10 - 15 +0,5A	7 - 35	25 - 45 +0,5A*	15 - 25	8 - 15 +0,5A	20 - 30

Uwagi: 0,5 A dodatkowe stanowiska dla autobusów, * - tylko dla hoteli

6.2. Kierunki rozwoju sieci drogowej

6.2.1. Sieć dróg z podziałem na klasy funkcjonalne

Układ drogowy miasta Torunia zbliżony jest do modelu siatki prostokątnej. W mieście tej wielkości w zasadzie tylko trasy przelotowe powinny posiadać klasę GP (główna ruchu przyspieszonego). Trasy te stanowią kręgosłup układu i powinny mieć prosty i czytelny przebieg. Połączenia międzydzielnicowe oraz trasy wyjazdowe mniejszego znaczenia (drogi

wojewódzkie) powinny posiadać klasę G (główne) i tworzyć spójny, autonomiczny system. Ulice klasy Z (zbiorcza) to ulice rozprawdzające ruch w dzielnicach. Ta klasa ulic współpracuje z ulicami wyższej klasy, jednak w miarę możliwości powinna być kształtowana tak aby również stanowiła autonomiczną sieć zapewniającą ciągłość przejazdu w skali miasta.

Głównymi osiami układu drogowego północ-południe będą:

- tzw. Trasa Nowomostowa, od węzła na S-10 (węzeł Nowomostowy), węzeł z ul. Łódzką, poprzez most w osi ul. Waryńskiego, ul. Batorego do Trasy Średnicowej i dalej do ulicy Grudziądzkiej (w klasie GP),
- tzw. Trasa Wschodnia, od węzła na ul. Łódzkiej, Most Wschodni, węzeł na Szosie Lubickiej, ul. Wschodnią, wzdłuż linii kolejowej na Malbork i dalej w kierunku północno-zachodnim do drogi krajowej nr 1 (Grudziądzkiej-w klasie G),
- tzw. Trasa Staromostowa, od węzła Kluczyki, poprzez most im. Piłsudskiego, Aleję Jana Pawła II, Szosę Chełmińską, do węzła na Trasie Średnicowej i dalej do północnej granicy miasta (w klasie G).

Rolę osi wschód-zachód stanowią będą:

- w części prawobrzeżnej - Trasa Średnicowa, przebiegająca od węzła zachodniego na ul. Szosa Bydgoska, poprzez tereny w rejonie lotniska, dalej śladem ul. Grunwaldzkiej, ul. Wybickiego, do ul. Skłodowskiej-Curie, i dalej poprzez tereny ogrodów działkowych do ul. Olsztyńskiej i ul. Szosa Lubicka do węzła Lubicz (w klasie GP),
- w części lewobrzeżnej - tzw. Średnicowa Podgórze od węzła Nieszawka do węzła Czerniewice, poprzez ulice Gniewkowską, Poznańską i Łódzką (w klasie G).

Dopełnieniem tego układu jest sieć dróg w klasie G:

- trasa w ciągu Szosy Lubickiej, przechodząca w kierunku zachodnim w ulicę Żółkiewskiego, Kościuszki i ulicę Grudziądzką,
- trasa od węzła na Trasie Nowomostowej, ul. Waryńskiego, Przy Kaszowniku, Kraszewskiego, Broniewskiego, Szosa Bydgoska, do węzła na Trasie Średnicowej przy zachodniej granicy miasta,
- trasa w śladzie ulicy Polnej (od ul. Grudziądzkiej do ul. Szosa Chełmińska), z wyprowadzeniem do węzła Turzno,
- trasa w śladzie ul. Ligi Polskiej, ul. Turystyczna (droga wojewódzka nr 654).

Układ drogowy miasta uzupełniają drogi w klasie Z (zbiorcze).

W Studium uwzględniono 4 przeprawy mostowe: projektowany w zachodniej części miasta tzw. Most Zachodni w osi ulicy Szosa Okrężna, istniejący most Piłsudskiego tzw. Trasa Staromostowa, projektowany most w osi ul. Waryńskiego tzw. Trasa Nowomostowa oraz projektowany most w osi ul. Wschodniej, tzw. Trasa Wschodnia.

Klasyfikację funkcjonalno- techniczną sieci drogowej miasta pokazano na rysunku 6.2.1.1.

System zewnętrznych powiązań układu drogowego - na rysunku 6.2.1.2.

6.3. Kierunki rozwoju pozostałych systemów komunikacyjnych

6.3.1. Sieć linii autobusowych

Istniejącą sieć linii autobusowych miejskich należy uznać za dobrze rozwiniętą, zapewniającą dużą liczbę bezpośrednich połączeń (wskazuje na to niski wskaźnik przesiadkowości) i dostosowaną do wielkości obsługiwanych potoków.

W przyszłości należy zakładać rozwój komunikacji autobusowej na kierunkach nieobsługiwanych przez tramwaj i redukcję tejże na liniach pokrywających się z trasami tramwajowym, w celu zapewnienia komunikacji tramwajowej właściwej, wysokiej rentowności. Infrastrukturę dla komunikacji autobusowej (tj. przystanki) należy przewidywać na ulicach układu podstawowego, w każdym przypadku, tak aby zapewnić drogę dojścia do przystanku nie dłuższą niż 500 m. Uwzględnienie przystanków w projektowaniu pasów drogowych w planach miejscowych i w projektach budowlanych umożliwi późniejsze bezkonfliktowe wprowadzanie

linii autobusowych na przebudowywane, czy też nowobudowane ulice. W planach miejscowych zaleca się rezerwowanie terenów pod pętle autobusowe na krańcach obrzeżnych dzielnic mieszkaniowych. Przy pętlach tramwajowych można zakładać lokalizację pętli autobusowych linii pomocniczych, uzupełniających układ, lub obsługujących ekstensywnie zabudowane obszary przedmieść, bądź gmin sąsiednich. W centrum, rolę głównego punktu przesiadkowego w komunikacji autobusowej mogłaby pełnić ul. Solidarności przebudowana na ciąg tramwajowo-autobusowo-pieszcy. Zakłada się również możliwość budowy wspólnych pasów tramwajowo-autobusowych na ul. Wały Gen. Sikorskiego, Czerwona Droga, Odrodzenia, Przy Kaszowniku oraz w Al.700-lecia Torunia.

Regionalna komunikacja autobusowa rozwijać się będzie na kierunkach: Inowrocław, Bydgoszcz, Unisław, Chełmno, Brodnica, Osiek, Lipno, Włocławek i Ciechocinek.

6.3.2. Dworce komunikacji autobusowej

Główny dworzec komunikacji autobusowej zlokalizowany będzie w centrum miasta, przy ul. Dąbrowskiego. Oddalenie od dworców kolejowych nie zapewnia integracji z transportem kolejowym. W związku z powyższym istnieje konieczność takiego trasowania linii autobusowych, aby przebiegały w pobliżu dworców kolejowych. Duże potencjalne znaczenie jako węzeł integracyjny mają dworce Toruń-Wschodni oraz Toruń-Miasto. Zwłaszcza ten ostatni powinien zostać powiązany z głównym dworcem autobusowym (dodatkowe przystanki). Linie autobusowe komunikacji regionalnej powinny mieć również swoje przystanki w centrach dzielnic obrzeżnych względem śródmieścia, co podniesie atrakcyjność i rentowność tego rodzaju transportu. Zakłada się, że na głównym dworcu autobusowym odbywać się będzie odprawa kursów autobusów ekspresowych dalekobieżnych i międzynarodowych.

6.3.3. Sieć tramwajowa

Jednym z filarów polityki zrównoważonego rozwoju w transporcie jest polityka promowania transportu zbiorowego jako bardziej, niż transport indywidualny, korzystnego dla środowiska naturalnego i generującego mniejsze koszty zewnętrzne. W ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się renesans transportu szynowego w miastach w formie nowoczesnego, technologicznie zaawansowanego tramwaju, szybkiej kolei miejskiej bądź rozwiązań hybrydowych kolejowo-tramwajowych.

Proponowane zmiany w sieci transportu szynowego wprowadzono kierując się zasadą pokrycia strefami dojazdu do przystanków, akceptowalnymi przez pasażera, możliwie najintensywniej zagospodarowanych terenów, tak aby wygenerować jak największy potok pasażerski uzasadniający eksploatację trakcji tramwajowej. Zakłada się utrzymanie dwóch równoległych linii na kierunku wschód-zachód, ze względów historycznych (z uwagi na istniejącą infrastrukturę torową) i specyficzny układ uliczny. Układ dwóch linii równoległych daje również pokrycie strefami dojazdu najintensywniej zamieszkałych terenów (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i tereny „śródmieścia”). Konsekwencją założenia układu dwóch linii na osi wschód-zachód jest wyprowadzenie linii z ulicy Bydgoskiej w ulicę Reja lub Sienkiewicza zapewniając obsługę dzielnicy uniwersyteckiej i terenów lotniska. Trasowanie wyżej wymienionymi ulicami wymagać będzie wyburzeń bądź wbudowania torowiska odcinkowo w jezdnię. Nie wyklucza się również możliwości rozbudowy istniejącej w ul. Szosa Bydgoska, linii w kierunku zachodnim (rejon Towimoru).

Uzupełnienie układu tramwajowego stanowiłby nowy łącznik w Al. Solidarności przebudowanej na ciąg tramwajowo-autobusowo-pieszcy. Ciąg ten stanowiłby jednocześnie zespół głównych śródmiejskich przystanków transportu zbiorowego obsługujący rejon Starego Miasta i dużą część śródmieścia. Łącznik w ul. Uniwersyteckiej straci zupełnie na znaczeniu i proponuje się go zlikwidować.

We wschodniej części miasta proponuje się alternatywne rozwiązania: w wariantcie pierwszym - korektę linii do Elany i poprowadzenie jej Trasą Średnicową na obrzeżu Rubinkowa w celu uzupełnienia obsługi tej dzielnicy trakcją szynową, z dodatkowym spięciem obydwu tras w śladzie ul. Działowskiego oraz w wariantcie drugim - pozostawienie linii wzdłuż ulicy Skłodowskiej-Curie, z w/w spięciami. W obu wariantach proponuje się połączenie wyżej wymienionych odcinków z linią tramwajową biegnącą od ulicy Olimpijskiej oraz zmianą przebiegu na odcinku: ul. Działowskiego-Przy Skarpie-Konstytucji 3 Maja..

Komunikacja tramwajowa będzie dla potencjalnych użytkowników atrakcyjna jeżeli zostanie maksymalnie zintegrowana z pozostałymi systemami transportowymi. Argument integracji trakcji tramwajowej z dworcem Toruń Główny powoduje, że należy rozważyć odtworzenie linii tramwajowej do tegoż dworca. Proponuje się ponowne wprowadzenie trakcji tramwajowej na most Piłsudskiego jako rozwiązanie najtańsze. Warunkiem koniecznym jest budowa nowych przepraw mostowych przez rzekę Wisłę i tym samym radykalne zmniejszenie ruchu kołowego na moście Piłsudskiego.

Istniejąca zajezdnia przy ul. Sienkiewicza nie nadaje się docelowo do eksploatacji. Nową zajezdnię wraz z zapleczem technicznym można zlokalizować na krańcach projektowanych linii tj. przy ul. Olsztyńskiej.

Podsystem transportu szynowego (linii kolejowych i tramwajowych) - przedstawiono na rysunku nr 6.3.3.

6.3.4. Transport kolejowy

Plan Województwa Kujawsko - Pomorskiego zakłada w perspektywie rozbudowę linii znaczenia państwowego: linii kolejowej nr 207 Toruń Wschodni - Malbork (obecnie jednotorowej, niezelektryfikowanej) poprzez dobudowanie drugiego toru i elektryfikację. Zakłada się również podniesienie parametrów eksploatacyjnych istniejących linii kolejowych nr 18 (Kutno – Piła) i nr 353 (Poznań Wsch. – Skandawa).

Ponadto wśród istniejących linii kolejowych za linie znaczenia państwowego uznane zostały: linia nr 27 Lipno - Toruń Wschodni, nr 246 Toruń Wschodni – Toruń Północny, nr 734 Nieszawka – Toruń Towarowy.

Podniesienie parametrów technicznych linii kolejowych pozwoli na uruchomienie szybkich połączeń pasażerskich o charakterze regionalnym nowoczesnymi jednostkami o napędzie elektrycznym. Integracja regionu wymagać będzie połączeń o dużej częstotliwości w trójkacie Bydgoszcz – Toruń – Inowrocław. Można zakładać uruchomienie linii Bydgoszcz – Toruń Główny – Toruń Wschodni i Inowrocław – Toruń Główny – Toruń Wschodni oraz uzupełniającej linii Nakło – Bydgoszcz – Toruń Główny – Włocławek (Ciechocinek).

W pasażerskiej komunikacji kolejowej zakłada się jej integrację z pozostałymi systemami transportu poprzez wprowadzenie pociągów regionalnych do śródmieścia Torunia (przystanek Toruń Miasto) i dalej do Torunia Wschodniego, który pełnić powinien rolę węzła integrującego komunikację kolejową autobusową i tramwajową na terenie miasta Torunia.

W dalszej przyszłości możliwe jest rozszerzenie sieci szybkich połączeń pasażerskich o linię do Grudziądza (po rozbudowie i elektryfikacji linii nr 207).

Oprócz połączeń regionalnych kolej pełnić będzie także rolę w obsłudze potoków pasażerskich do innych aglomeracji na terenie kraju, przede wszystkim do Warszawy pociągami klasy Intercity.

Na bazie istniejącej infrastruktury kolejowej (w oparciu o istniejące linie i bocznicę kolejowe) nie wyklucza się ich wykorzystania dla systemu komunikacji szynowej („szybkiej kolei miejskiej” - koncepcja Wydziału Inwestycji Strategicznych i Obsługi Inwestorów). Wiąże się to jednak z wykonaniem szeregu odrębnych, specjalistycznych analiz i opracowań, dotyczących m.in.:

- analiz ekonomicznych - określających wielkości potoków pasażerskich, generowanych przez poszczególne części miasta, w aspekcie opłacalności wykorzystania istniejących szlaków dla przewozów wewnątrzmiastowych,
- analiz „skrzyżowań” z elementami podstawowego i lokalnego układu drogowego (istniejącego i planowanego) - w aspekcie zachowania, wymaganych stosownymi przepisami, warunków technicznych,
- analiz istniejących i planowanych form zainwestowania i zagospodarowania terenów przyległych, głównie w aspekcie ograniczeń generowanych przez w/w szlaki komunikacji szynowej, a także w aspekcie możliwości docelowej rozbudowy lub modernizacji tych szlaków.

Podsystem transportu szynowego (linii kolejowych i tramwajowych) - przedstawiono na rysunku nr 6.3.3.

6.3.5. Transport wodny

Rzeka Wisła, zgodnie z Planem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, klasyfikowana jest jako międzynarodowa droga wodna. W Studium wskazano możliwość budowy portów rzecznych. Na terenie miasta znajdują się baseny portowe zwane Portem Drzewnym oraz Portem Zimowym. Port Drzewny posiadać będzie dobre skomunikowanie z układem dróg krajowych, poprzez drogę nr 80 i z układem kolejowym poprzez układ bocznicy.

6.3.6. Transport lotniczy

Istniejące lotnisko w Toruniu pełnić będzie funkcje sportowo-usługowe. Rozbudowy wymaga infrastruktura i zaplecze. Istnieje potrzeba wydłużenia pasa startowego. Lotnisko wymaga dobrego skomunikowania z miastem. Dostęp drogowy zapewniać będzie ulica Okrężna oraz Trasa Średnicowa. W pobliżu lotniska planuje się także budowę pętli tramwajowej w rejonie UMK (ul. Gagarina).

6.3.7. Ścieżki rowerowe

Głównym celem rozwoju sieci ścieżek rowerowych jest zwiększenie udziału ruchu rowerowego w podróżach pieszych - jako alternatywnego środka komunikacji, promowanie turystyki rowerowej - jako czynnika aktywizującego fizycznie i sportowo mieszkańców miasta oraz umożliwienie bezpiecznego poruszania się rowerem po drogach publicznych. Zakładając 10%-owy udział ruchu rowerowego w pieszej i niepieszej mobilności mieszkańców, cel ten zamierza się osiągnąć poprzez kontynuowanie rozwoju systemu ścieżek rowerowych wzdłuż modernizowanych ciągów komunikacyjnych oraz realizację nowych odcinków, nie tylko przy ulicach, ale i również poza nimi na terenach parków i skwerów miejskich.

W planie rozwoju ścieżek rowerowych można wyodrębnić następujące trasy, których nazwy nawiązują do przebiegającej równoległe ulicy lub funkcji ścieżki w strukturze przestrzennej miasta:

1. Nadwiślańska – przebiegająca między innymi ulicami: Szosa Bydgoska, Broniewskiego, Bydgoska, Bulwar Filadelfijski, Traugutta, Winnica, Szosa Lubicka, Turystyczna,
2. Wrzosowa – Szosa Chełmińska, Al. Jana Pawła II,
3. Włocławska – Most im. Piłsudskiego, Kępa Bazarowa, Dybowska, Kujawska, Podgórska, Łódzka, Włocławska,
4. Grudziądzka – Grudziądzka, Jeśmanowicza, Łąkowa, Trasa Kościuszki, Grudziądzka, Warneńczyka,
5. Centralna – Szosa Lubicka, Targowa, Antczaka, Waryńskiego, Przy Kaszowniku, Odrodzenia, Czerwona Droga,
6. Lotnicza – Szosa Okrężna, Gagarina, Balonowa, Bema, Kraszewskiego,
7. Kościuszki – Żółkiewskiego, Kościuszki, Trasa Kościuszki, Bema,

8. Rubinkowska – Bukowa, Przybyłów, Rydygiera, Łyskowskiego, Dziewulskiego. Powyższe główne przebiegi ścieżek rowerowych uzupełnią m.in. ścieżki poprowadzone wzdłuż następujących ulic: Szosa Lubicka (pozostały odcinek w kierunku Warszawy), Olsztyńska, Broniewskiego, wzdłuż projektowanej Trasy Średnicowej Północnej, Olimpijska, Przelot, Legionów, Ugory, Nieszawska, Hallera, Andersa, Poznańska, Kniaziewiczza, Stawki Południowe, Rudacka, Polna, Równinna, Chrobrego, Sobieskiego, Św. Józefa, Przy Skarpie, Turystyczna, Długa, Zbożowa.

Schemat przebiegu ścieżek rowerowych przedstawiono na rysunku 6.3.7.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7.1. Zaopatrzenie w wodę

7.1.1. Ujęcia wody

Toruńskie Wodociągi sp. z o.o. od dawna pracują nad poprawą smaku i zapachu uzdatnianej wody powierzchniowej.

Podjęte zostały prace nad opracowaniem nowej technologii uzdatniania wody z ujęcia „Drwęca - Jedwabno”. Wybudowano tzw. „stację pilotową” odwzorowującą przyszły proces technologiczny. Zasadniczą zmianą w nowej technologii będzie ozonowanie wody, a nie jej chlorowanie, co spowoduje wyeliminowanie organicznych związków chloropochodnych. Woda będzie następnie poddawana dwustopniowej filtracji na złożach węgla aktywnego. Wprowadzony zostanie również system automatyki kontrolno-pomiarowej. Inwestycja ta zaplanowana została na kilka najbliższych lat w ramach Programu ISPA pn. „Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Torunia” i zapewni wysoką jakość (organoleptyczną i fizykochemiczną) wody pitnej. Projekt ten współfinansowany jest przez Unię Europejską. Zaplanowana inwestycja w projekcie widnieje jako Kontrakt W 01 pn. „Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Drwęca-Jedwabno”.

Zaplanowane zostały również prace modernizacyjne ujęć wód podziemnych. W „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na Lata 2004-2008, z Uwzględnieniem Przedsięwzięć Na Lata Następne” oraz w stanowiącym jego zmianę „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Toruńskich Wodociągów sp. z o.o. na lata 2005-2008, z uwzględnieniem przedsięwzięć na lata następne”, przewidziano do modernizacji ujęcie wody podziemnej „Czerniewice”, ujęcie „Mała Nieszawka”, ujęcie infiltracyjne „Jedwabno”, ujęcie „Wrzosa II”, ujęcie „Nowe Bielany”. Zaplanowano też rozbudowę istniejących ujęć, wykupy gruntów pod nowe studnie, likwidację starych i odwiercenie nowych studni, budowę piezometrów. Inwestycje te mają na celu zwiększenie udziału ilościowego wód podziemnych w całkowitej produkcji wody.

Modernizacja ujęć oraz ich rozbudowa na terenie Torunia poprawi jakość dystrybuowanej wody, zwiększy możliwości produkcyjne ujęć oraz zapewni ochronę istniejących i nowych studni głębinowych przed infiltracją zanieczyszczeń zewnętrznych.

7.1.2. Sieć wodociągowa

W Toruniu ok. 6.000 osób nie ma możliwości podłączenia do sieci wod.-kan. Włączenie się do ogólnomiejskiego systemu sieci umożliwi program rozwoju sieci, który został uszczegółowiony w opracowaniach: „Gospodarka wodno-ściekowa na terenie miasta Torunia”(etap I i III) oraz w „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na Lata 2004-2008, z Uwzględnieniem Przedsięwzięć Na Lata Następne” oraz jego zmianie.

W projekcie pn. „Gospodarka wodno-ściekowa na terenie miasta Torunia”, współfinansowanym z Funduszy Strukturalnych (dla I etapu - d. ISPA), przewidziana jest inwestycja w ramach Kontraktu W 02 - „Wymiana rur azbestowo-cementowych”. Przedmiotem kontraktu jest wymiana ok. 17 km istniejącej sieci wodociągowej o średnicach od 80 mm do 200 mm.

Zadania inwestycyjne związane z rozbudową sieci wodociągowej zostały również określone w w/w wieloletnich planach. Wskazane są w nich kierunki budowy i modernizacji sieci wodociągowych (w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Planowana jest m.in.:

- budowa osiedlowych sieci wodociągowych w osiedlach: Bielawy, Wrzosa Słoneczne, Wrzosa Leśne - Polana, Rudak A, Rudak C, Podgórz, Winnica, Kaszczorek, Pancernych, Pod Dębową Górą i innych,
- budowa magistrali wodociągowych (m.in. w Trasie Średnicowej Torunia Północnego i Południowego), w ul. Szosa Chełmińska, ul. Równinnej), wodociągów dosyłowych dla potrzeb osiedli mieszkaniowych oraz budowa sieci wodociągowych w ulicach: Łódzkiej, Olsztyńskiej, Poznańskiej, Inowrocławskiej, Szosie Chełmińskiej, Zbożowej, Bema, Harcerskiej i innych,
- budowa pompowni wody,
- modernizacja istniejących sieci wodociągowych.

Na terenie miasta z usług wodociągowych korzysta 96% mieszkańców.

Modernizacja, wymiana i rozbudowa sieci wodociągowej zagwarantuje nieprzerwane dostawy wody mieszkańcom Torunia korzystającym z ujęć wody podziemnej na peryferyjnych obszarach miasta, zmniejszy ilość występujących awarii sieci wodociągowych, wpłynie na obniżenie kosztów eksploatacji sieci i zapewni poprawę jakości wody.

W zamierzeniach inwestycyjnych Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o. ujęta jest także Modernizacja i rozbudowa zapleczy technicznych: baz przy ul. Rybaki, przy ul. Św. Józefa oraz przy ul. Szosa Okrężna.

7.2. Gospodarka ściekowa

7.2.1. Sieć kanalizacyjna

Projekt „Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Torunia” przewiduje następujące inwestycje:

- Kontrakt W 03 pn. „Budowa głównych kolektorów Torunia Północnego”, którego przedmiotem jest budowa:
 - kolektora deszczowego KV w ul. Morycińskiego i ul. Polnej,
 - kolektora deszczowego KV-2 w projektowanej Trasie Średnicowej od ul. Grudziądzkiej do ul. Borowiackiej,
 - kolektora deszczowego KV-4 w ul. Szosa Chełmińska,
 - kolektora sanitarnego C-7 w ul. Szosa Chełmińska;
- Kontrakt W 04 pn. „Budowa przerzutu ścieków przez Wisłę i budowa kolektorów dla osiedla Podgórz” (I etap), którego przedmiotem jest budowa:
 - kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Podgórz,
 - kanalizacji deszczowej w dzielnicy Podgórz (ul. Poznańskiej),
 - przepompowni ścieków sanitarnych przy ul. Nieszawskiej wraz z przewodami tłocznymi pod Wisłą (inwestycja zrealizowana),
 - przepompowni ścieków sanitarnych przy ul. Poznańskiej z przewodem tłocznym,
 - podczyszczalni wód deszczowych przy ul. Nieszawskiej;
- Kontrakt W 06 pn. „Budowa systemu ściekowego dla osiedla Grębocin-Bielawy i Czerniewice”, którego przedmiotem jest budowa:
 - kolektora deszczowego w ul. Olsztyńskiej,

- kanalizacji sanitarnej w os. Grębocin-Bielawy i Czerniewice,
- podczyszczalni wód deszczowych przy ul. Szosa Lubicka,
- przepompowni ścieków sanitarnych w os. Grębocin-Bielawy i Czerniewice;
- Kontrakt W 07 pn. „Budowa systemu ściekowego dla osiedli: Kaszczorek, Wrzosa, Winnica”, którego przedmiotem jest budowa systemu ściekowego (kanałów sanitarnych i deszczowych oraz przepompowni ścieków sanitarnych) na osiedlach:
 - Wrzosa Słoneczna, Wrzosa I, Wrzosa Leśne – Polana,
 - Kaszczorek,
 - Winnica;
- Kontrakt W 08 pn. „Budowa głównych kolektorów Torunia Południowego i systemu ściekowego dla dzielnic: Podgórz, Stawki i Rudak”, którego przedmiotem jest budowa:
 - kanalizacji sanitarnej,
 - kanalizacji deszczowej,
 - sześciu przepompowni ścieków sanitarnych,
 - podczyszczalni wód deszczowych,
 - zbiornika retencyjnego.

Inwestycje objęte poszczególnymi kontraktami zapewnią włączenie południowej części miasta do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków „Centralna” i ostateczne rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie Torunia. Intensywny rozwój sieci kanalizacyjnej spowoduje znaczne ograniczenie szkód ekologicznych, jakie wywołują częstokroć nieszczelne przydomowe zbiorniki na nieczystości (26.000 osób w mieście nie posiada możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej). Zakłada się, że realizacja w/w zadań inwestycyjnych spowoduje w 2010r. - 11% wzrost ilościowy ścieków odbieranych przez system kanalizacyjny miasta (w stosunku do 2005r.).

Nie wszystkie systemy kanalizacji ściekowej są objęte programami współfinansowanymi z Funduszy Strukturalnych. Toruńskie Wodociągi posiadają „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na Lata 2004-2008 z Uwzględnieniem Przedsięwzięć Na Lata Następne”, zaktualizowany „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych na lata 2005-2008, z uwzględnieniem przedsięwzięć na lata następne”, opracowany zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Plan uwzględnia potrzeby w zakresie budowy i modernizacji sieci i urzędzeń wodno-kanalizacyjnych, między innymi wynikających ze sporządzonych, obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie miasta przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony terenów Głównego Zbiornika Wód podziemnych nr 141 „Dolnej Wisły”.

Na załączniku graficznym nr 9 *Zasady rozwoju systemów infrastruktury technicznej - Gospodarka wodno-ściekowa* - określono granice aglomeracji (w rozumieniu art. 43 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne), zgodnie z zał. nr 2 do Uchwały nr 717/05 Rady Miasta Torunia z dnia 10 marca 2005r. w sprawie opinii do projektu planu Aglomeracji Toruń. Planowane na obszarze miasta inwestycje obejmują również zadania związane z gospodarką ściekową na obszarze gmin ościennych. Na podstawie porozumienia z gm. Zławieś Wielka i gm. Łysomice - planowana jest budowa kanałów tłocznych przejmujących ścieki sanitarne z wymienionych gmin. Nie wyklucza się też możliwości przejęcia ścieków sanitarnych z gm. Lubicz - wsi Grębocin.

7.2.2. Oczyszczalnie ścieków

Rozbudowa systemu kanalizacyjnego pozwoli na wykorzystanie pełnej przepustowości Miejskiej Oczyszczalni Ścieków „Centralna”, ale zaistnieje konieczność modernizacji części

osadowej oczyszczalni w związku ze znacznym zwiększeniem ilości powstających osadów ścieków. W „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2004/2008 i lata następne” wraz z jego aktualizacją „Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych na lata 2005-2008, z uwzględnieniem przedsięwzięć na lata następne”, przewidziana jest również dla Miejskiej Oczyszczalni Ścieków modernizacja systemów technologicznych. Oczyszczalnia ścieków „Rudak” po zrealizowaniu programu ISPA zostanie zlikwidowana.

7.3. Gospodarka energetyczna

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną lub ciepło. Na potrzeby miasta został opracowany w 1999 r. przez Energoprojekt-Warszawa S.A. projekt „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Toruń do roku 2020”, sporządzony z uwzględnieniem wcześniejszych analiz wykonanych w ramach „Projektu gospodarki energetycznej Gminy Toruń do roku 2020”.

Wobec zmienionych uwarunkowań formalno - prawnych, przy uwzględnianiu ustaleń dotyczących kierunków rozwoju funkcjonalno - przestrzennego miasta, określonych w niniejszym Studium - w/w dokument wymaga pilnej weryfikacji.

7.3.1 Zaopatrzenie w gaz

Dostawy gazu na terenie miasta realizowane są przez Zakład Gazowniczy, który rozprowadza gaz ziemny wysokometanowy „GZ-50”. Zdolność przesyłowa miejskiej sieci rozdzielczej ograniczona jest przepustowością dwóch istniejących stacji redukcyjno-przesyłowych I-go stopnia. Rozbudowana sieć gazociągów średniego i niskiego ciśnienia oraz plany rozbudowy tych sieci stwarzają korzystne warunki dla zwiększonego poboru gazu.

Przez teren miasta Torunia przebiegają następujące gazociągi wysokiego ciśnienia przesyłające gaz ziemny wysokometanowy:

- gazociąg DN 500 Pr 6,3 MPa relacji Turzno - Toruń wraz z przekroczeniem rzeki Wisły o dł. ok. 4,4 km,
- gazociąg spinający DN 500 i DN 400 w dzielnicy Rudak o dł. ok. 0,1 km
- gazociąg DN 400 PN 6,3 MPa relacji Włocławek - Toruń wraz z przekroczeniem rzeki Wisły o dł. ok. 5,4 km,
- gazociąg DN 400 PN 6,3 MPa relacji Toruń - Gardeja o dł. ok. 3,3 km.
- gazociąg DN 200 PN 6,3 MPa odgałęzienie Rudak o dł. ok. 0,1 km zasilający stację gazową wysokiego ciśnienia w Rudaku o przepustowości $Q = 2 \times 3000 \text{ m}^3/\text{h}$,
- gazociąg DN 150 PN 6,3 MPa odgałęzienie Kaszczorek o dł. ok. 1,9 km zasilający stację gazową wysokiego ciśnienia w Kaszczorku o przepustowości $Q = 15000 \text{ m}^3/\text{h}$.

Miasto zaopatrywane jest z gazociągu wysokoprężnego DN 400 relacji Południe Kraju - Gdańsk, przebiegającego przez część wschodnią miasta od Czerniewic zaczynając. Między Czerniewicami i Rudakiem przekracza Wisłę (pod dnem rzeki) i dalej wzdłuż dzielnicy Kaszczorek kieruje się na północ.

Po stronie Czerniewic zrealizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa I-go stopnia, z której wyprowadzone są sieci średniego ciśnienia w kierunku Podgórze, ul. Poznańskiej oraz przeprawa przez Wisłę w moście drogowym – jako drugostronne zasilanie miasta.

Głównym punktem zasilania jest gazociąg wysokoprężny DN 150 jako odgałęzienie od DN 400 po stronie Kaszczorka i doprowadzony do stacji redukcyjno-pomiarowej I-go stopnia przy ul. Przemysłowej.

Ze stacji redukcyjnych wyprowadzone są sieci gazowe średnioprężne, na których zainstalowane są stacje redukcyjno-pomiarowe II-go stopnia, z których następnie gazociągi niskiego ciśnienia (sieć rozdzielcza) rozprowadzone są ulicami do osiedli i innych odbiorców.

Aktualny bilans potrzeb pokrywany jest z istniejącej sieci wysokoprężnej DN 400.

Odbiór gazu na terenie miasta zaspokaja potrzeby przemysłu, wytwórczości, a przede wszystkim potrzeby komunalne i bytowo-gospodarcze.

W ostatnich latach znacząco wzrasta zapotrzebowanie gazu do celów grzewczych, szczególnie w budownictwie jednorodzinym.

Dla zapewnienia zwiększonych dostaw gazu, do roku 2020 przewidywane są następujące inwestycje:

- nowa stacja redukcyjna i sieć średniego ciśnienia dla zasilania odbiorców w rejonie Wrzosa – Słoneczna, Wrzosa – Lisia / Św. Antoniego, Wrzosa Leśne – Polana, Kaszczorek, Podgórz,
- powiększenie wydajności istniejących stacji redukcyjnych do wydajności 60tys. m³/h,
- budowa 60 nowych stacji redukcyjnych średnie/niskie ciśnienie,
- rozbudowa sieci rozdzielczej średniego ciśnienia o 37 km,
- modernizacja i rozbudowa sieci niskiego ciśnienia.

Wzrost zapotrzebowania na gaz w związku z planowanymi nowymi osiedlami może być pokryty w całości z istniejącego źródła przy rozbudowie sieci średniego lub niskiego ciśnienia w zależności od potrzeb.

W przypadku obszarów miasta pozbawionych dostępu do sieci gazowej, konieczna jest jej budowa. Przewiduje się, że w wyniku przeprowadzenia tej inwestycji głównymi odbiorcami gazu będą odbiorcy indywidualni, kotłownie przemysłowe i osiedlowe z następujących rejonów miasta:

- całego lewobrzeżnego Torunia (Podgórze, Stawek, Rudaka i Czerniewic),
- osiedla mieszkaniowego Kaszczorek,
- osiedli mieszkaniowych Wrzosa Słoneczna, Wrzosa Leśne - Polana, Wrzosa Lisia / Św. Antoniego,
- osiedla mieszkaniowego Brzezina,
- osiedla mieszkaniowego Bielawy,
- osiedla Ugory,
- terenów mieszkaniowych w rejonie st. Toruń Północ,
- osiedla mieszkaniowego Pod Dębową Górą,
- terenu przemysłowego w rejonie ul. Michałowskiej i Stalowej,
- terenu przemysłowego w zachodniej części miasta.

Dla części wymienionych terenów przewiduje się zastosowanie zasilania mieszanego – również z miejskiego systemu ciepłowniczego.

Zakłada się, że z obecnego zużycia gazu na poziomie ok. 40 mln m³/rok 2010 r., zużycie gazu wzrośnie w 2020 r. do ok. 700 mln m³/rok. Wynika to z koncepcji przyjmowania paliwa gazowego jako podstawowego dla miasta, używanego coraz częściej w indywidualnych kotłach i lokalnych kotłowniach.

Dodatkowo przewiduje się, że gaz będą wykorzystywały elektrociepłownie do wytwarzania energii cieplnej dla miasta, jako technologię bardzo efektywną - energetycznie i ekonomicznie:

- Elektrociepłownia Wschód S.A. określiła swoje przyszłe zapotrzebowanie na gaz w ilości - 350 mln m³/rok i ma to związek z planowanym utworzeniem bloku gazowo-parowego,
- Elektrociepłownia Elana S.A. – określiła swoje przyszłe zapotrzebowanie na gaz w ilości 125 mln m³/rok, która przewiduje uruchomienie turbiny gazowej z kotłem odzyskowym,
- Elektrociepłownia Energotor (EC Zachód S.A.) - określiła swoje przyszłe zapotrzebowanie na gaz w ilości 85 mln³/rok, w związku z planowanym uruchomieniem bloku gazowo-parowego.

Wzrost zaopatrzenia na gaz celem wykorzystania go w EC Wschód SA i EC Elana - może wymagać budowy odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia do wymienionych ciepłowni (jako odgałęzienia od istniejących sieci $\varnothing 400$ i $\varnothing 500$).

7.3.2 Zaopatrzenie w energię ciepłą

Jednostką zaopatrującą miasto w energię ciepłą za pośrednictwem sieci ciepłowniczej było Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o.o. W dniu 1.02.2006 r. wskutek fuzji Elektrociepłowni Toruń S.A. i Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o. o. powstała Toruńska Energetyka Cergia Spółka Akcyjna.

„Plan zaopatrzenia Gminy Miasta Toruń w ciepło w latach 2002-2020”, opracowany na podstawie założeń Energoprojektu - Warszawa, został przyjęty Uchwałą Nr 946/2001 Rady Miasta Torunia w dniu 9 grudnia 2001 r. Wymaga on weryfikacji w dostosowaniu do ustaleń niniejszego Studium.

Stan istniejący

Toruń prawobrzeżny

Uciepłownienie miasta bazuje na dwóch ciepłowniach zlokalizowanych w peryferycznych rejonach miasta:

- w części wschodniej EC Wschód	o mocy 310 MW
- w części zachodniej EC Zachód	o mocy 149 MW
	Razem: 559 MW

Zespół EC Elana obecnie nie dostarcza ciepła do sieci ciepłowniczej.

Ciepłownie Zachód i Elana powstały w wyniku budowy dużych zakładów produkcyjnych i związanych z tym dużych potrzeb własnych oraz potrzeb uciepłownienia miasta. Ciepłownia Wschód powstała tylko dla szeroko pojętych potrzeb ogólnie komunalnych miasta, mniejszych jednostek produkcyjnych i przemysłowych.

Ze zbilansowanych potrzeb miasta wynika, że w całości pokryte mogą być z zainstalowanej mocy w ciepłowniach z rezerwą na ewentualny wzrost potrzeb w najbliższych latach.

Dwustronne zasilanie miasta poprzez rozwiniętą sieć magistralną powoduje, że strefa zasięgu ciepłowni Zachód obejmuje zachodnią część miasta od ul. Szosa Chełmińska. Od przebiegu ul. Szosa Chełmińska aż do wschodnich rejonów miasto uciepłownione jest z EC Wschód.

Dwustronne zasilanie i rozbudowana sieć ciepła obejmuje praktycznie wszystkie dzielnice Torunia prawobrzeżnego i zasila odbiorców tj. budownictwo wielorodzinne, obiekty usługowe, administracyjne, produkcyjne, przemysłowe niezależnie od czasu powstania tych obiektów lub zespołów. We wszystkich ciepłowniach medium grzewcze stanowi woda o podwyższonej temperaturze przesyłana do odbiorców i poprzez wymienniki zasilająca w ciepło systemy ogrzewcze lub służąca do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Ciepłownie praktycznie pracują w systemie całorocznym ze zmiennymi parametrami medium w okresie zimowym i letnim. W peryferycznych rejonach miasta oraz w zabudowie luźnej występują lokalne kotłownie dla małego zespołu lub kotłownie wbudowane do ogrzewania tylko jednego budynku. Liczne są natomiast budynki mieszkalne wielokondygnacyjne z ogrzewaniem piecowym np. na Bydgoskim Przedmieściu lub Starówce (tylko częściowo uciepłownionej). Zaopatrzeniem w ciepło z sieci nie są objęte większe osiedla budownictwa jednorodzinne, np. Kaszczorek, Bielawy, Wrzosa I, Osiedle Józefa, Wrzosa Gromadzka, Wrzosa Słoneczna. Problem leży zdecydowanie w sferze ekonomicznej.

Nieliczne wyjątki uciepłownienia budownictwa jednorodzinne to osiedle przy skrzyżowaniu ulic Wschodnia - Lubicka oraz południowa część osiedla Wrzosa wzdłuż ul. Storczykowej. Problemy ogrzewania w osiedlach budownictwa jednorodzinne, mniejszych zespołach budownictwa wielorodzinne położonych peryferyjnie oraz obiektach usługowych i innych

rozwiązywane są poprzez zastosowanie kotłowni lokalnych, ogrzewania etażowego lub piecowego z wykorzystaniem jako opału węgla lub gazu albo ogrzewania przy użyciu prądu elektrycznego.

Toruń lewobrzeżny

Zaspokojenie potrzeb ciepłych w tym rejonie miasta odbywa się z kotłowni osiedlowych przy większych skupiskach budynków wielorodzinnych, przy zespołach obiektów związanych z wojskiem i produkcją lub usługami. W zabudowie starej dominuje ogrzewanie piecowe lub etażowe, w budownictwie jednorodzinym indywidualne ogrzewanie c.o. z użyciem kotłów opalanych węglem lub pieców gazowych. Większe kotłownie znajdują się w części zachodniej przy ul. Poznańskiej (kotłownia Polmozbytu) oraz kotłownie w Parowozowni Kluczyki.

Pozostałe rejony i obiekty problem zaopatrzenia w ciepło mają rozwiązany lokalnie.

Oceniając aktualny stan systemu zaopatrzenia w energię ciepłą miasta, pod kątem przyszłych potrzeb należy zwrócić uwagę na czynniki wyznaczające kierunek polityki miasta w zaopatrzeniu w ciepło:

- nadmiar mocy w zainstalowanych i eksploatowanych urządzeniach, przewyższający o ok. 30% (220 MW) aktualne potrzeby odbiorców,
- mało efektywny sposób wytwarzania ciepła związany z niskim stopniem skojarzenia produkcji energii elektrycznej i ciepłej (jednoczesne wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła), skutkujący wysokim kosztem ciepła,
- techniczne zużycie głównych źródeł produkujących ciepło do sieci ciepłowniczej (elektrociepłownie budowane wg technologii odpowiadającej przedsiębiorstwom, w którym były instalowane urządzenia do produkcji ciepła),
- znaczący udział węglowych kotłowni lokalnych i indywidualnych oraz pieców węglowych, stanowiących źródło zanieczyszczeń środowiska,
- przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia przez miasto.

Jednym z podstawowych zadań w gospodarce ciepłej w mieście w najbliższych latach będzie wycofywanie się ze spalania węgla na rzecz gazu, oleju oraz korzystania z energii elektrycznej. Uznając konieczność obniżenia emisji zanieczyszczeń, d. PEC Toruń od wielu lat realizuje program likwidacji lub modernizacji kotłowni opalanych paliwem stałym (węglem), przystosowując elektrociepłownie do zwiększenia udziału gospodarki skojarzonej (m.in. zastosowania gazu ziemnego) w wytwarzaniu ciepła.

Produkcja ciepła dla celów grzewczych w obszarze zasilania siecią ciepłowniczą, będzie nadal opierać się na następujących dostawcach:

- EC Wschód i EC Zachód (ok. 80% dostaw),
- Elektrociepłowni Biogaz Inwestor Sp. z o.o.,
- Elektrociepłowni Elana S.A.

Elektrociepłownie uznając potrzebę technicznej restrukturyzacji oraz rozbudowy i modernizacji sieci ciepłowniczej, kontynuować będą swoje zamierzenia polegające na:

- budowie bloku parowo-gazowego o mocy ok. 180 MWe i ciepłej ok. 100 MWt w EC Wschód,
- instalacji turbiny gazowej o mocy elektrycznej ok. 40 MWe i ok. 45 MWt i zastąpieniu najstarszych jednostek produkcyjnych nowym blokiem,
- budowie bloku parowo-gazowego w EC Zachód.

W wyniku realizacji tych zamierzeń, moc oferowana dla sieci ciepłowniczej wzrośnie o ok. 100 MWt, co gwarantuje pokrycie zapotrzebowania sieci, a niski poziom emisji zanieczyszczeń związanej z zastosowaną technologią będzie miał istotny wpływ na poprawę stanu powietrza w Toruniu.

Plan zadań inwestycyjnych miejskiej sieci ciepłowniczej przewiduje rozbudowę magistralnych sieci o następujące odcinki:

- ciepłociągu Ø600 lub Ø500 z Osiedla Chełmińskie do Osiedla Mokre (zamknięcie pętli),

- ciepłociągu Ø600 z EC Toruń Wschód do istniejącej końcówki magistrali Na Skarpie,
- ciepłociągu z EC Zachód do miejskiej oczyszczalni ścieków,
- ciepłociągu Ø300 i Ø250 z EC Toruń Wschód do osiedli mieszkaniowych Grębocin-Bielawy,
- przedłużenie ciepłociągu w kierunku osiedla Wrzosa (Ø200) i osiedla Jar (Ø350 i Ø250).

Ciepłociąg Ø125 z Miejskiego Wysypiska (EC Biogaz) do EC Toruń Wschód został zrealizowany.

Przewiduje się też wymianę sieci (modernizację i rozbudowę), modernizację grupowych i indywidualnych węzłów cieplnych wymiennikowych, wymianę sieci kanałowych tworzących skrzyżowania z torami tramwajowymi, wymianę izolacji na sieciach napowietrznych, budowę indywidualnych węzłów cieplnych sieci i przyłączy do odbiorców - po likwidacji sześciu centrali cieplnych, modernizację układów pomiarowych.

Należy uznać, że głównym kierunkiem w gospodarce ciepłej Torunia będzie wzrost skojarzenia produkcji energii elektrycznej i energii cieplnej z wykorzystaniem technologii gazowo-parowej i stworzenie jednolitego systemu ciepłowniczego miasta, modernizacja lokalnych kotłowni pod kątem źródła opalania (zastosowanie gazu ziemnego, oleju opałowego, propanu) i likwidacji starych kotłowni opalanych węglem i koksem.

System ciepłowniczy powinien zabezpieczyć: ogrzanie, wentylację i przygotowanie ciepłej wody. Zasięg systemu nie obejmuje lewobrzeżnej części Torunia, której potrzeby ciepłe zabezpieczone są przez lokalne kotłownie i rozwiązania indywidualne

Ewentualne objęcie Torunia lewobrzeżnego rozwiązaniami o charakterze systemowym jest możliwe w następujących wariantach:

- z istniejących źródeł ciepła w części prawobrzeżnej siecią podwieszoną pod istniejącym mostem drogowym lub kolejowym lub siecią ułożoną pod dnem rzeki Wisły,
- ze źródeł ciepła zlokalizowanych na terenie Torunia lewobrzeżnego poprzez rozbudowę kotłowni Kluczyki lub poprzez budowę nowej ciepłowni. Rozbudowa kotłowni w Parowozowni Kluczyki nie jest rozwiązaniem optymalnym ze względu na peryferyjne położenie obiektu - bardziej przydatna byłaby ciepłownia nowa, zlokalizowana w rejonie cegielni Rudak, w niedalekim sąsiedztwie planowanego budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i obiektów o większych kubaturach. Paliwem w nowej ciepłowni byłby gaz, którego magistrala przebiega w rejonie Czerniewic. Ciepłownia opalana gazem jest korzystna pod względem ochrony powietrza atmosferycznego dla sąsiadującej zabudowy oraz osiedla Czerniewice.

Należy jednak podkreślić, że planowana zabudowa Torunia lewobrzeżnego, w zdecydowanej przewadze budownictwem jednorodzinym, w zdecydowany sposób zaniża ekonomiczną zasadność budowy nowej ciepłowni lub zasilania poprzez Wisłę. Dlatego nie przewiduje się budowy inwestycji centralnej wytwarzającej energię ciepłą, ani nie przewiduje się połączenia z siecią ciepłowniczą, obejmującą pozostałą – prawobrzeżną część miasta.

Planowane zaspokojenie potrzeb

Planowane potrzeby zabudowy Grębocina i okolicy i związane z tym zapotrzebowania ciepła planować należy z EC Wschód poprzez rozbudowę nowej sieci ciepłowniczej.

Budowa projektowanego osiedla północnego zespołu mieszkaniowego w sąsiedztwie ul. Grudziądzkiej powinna być powiązana z istniejącą siecią ciepłą w rejonie skrzyżowania ulic Polna i Ugory. Z tego rejonu ewentualnie może być uciepłniona centralna część osiedla Wrzosa Leśne - Polana. Potrzeby ciepłe budownictwa wielorodzinnego Winnicy powinny być pokryte poprzez rozbudowę sieci ciepłej z Rubinkowa I lub osiedla istniejącego przy ul. Lubickiej.

Budownictwo jednorodzinne powinno rozwiązywać swoje potrzeby ciepłe w zależności od ekonomicznych uwarunkowań - ze systemu ciepłowniczego, bądź z źródeł lokalnych lub indywidualnych.

7.3.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Jednostką zaopatrującą miasto w energię elektryczną jest Koncern Energetyczny ENERGA SA, Oddział Zakład Energetyczny Toruń. Aktualne wykorzystanie zainstalowanej mocy na poziomie 60% powoduje, że w systemie elektroenergetycznym Torunia nie ma znaczących potrzeb inwestycyjnych w zakresie zapewnienia poboru zwiększonej mocy. Konieczne są tylko działania modernizacyjne zwiększające pewność i jakość zasilania.

W ostatnich latach zrealizowano trzy ze znaczących, zaplanowanych w planach rozwoju, przedsięwzięć:

- stację transformatorową – Główny Punkt Zasilania 110/15 „Bielawy”,
- linię 110kV GPZ Przysiek – GPZ Unisław,
- linię 110kV GPZ Bielawy – GPZ Kawęczyn

Następne planowane przedsięwzięcia w systemie elektroenergetycznym Torunia obejmują:

- częściową przebudowę obecnej linii energetycznej 110kV Rubinkowo - Drwęca (ominięcie terenów mieszkaniowych osiedla Grębocin-Bielawy),
- wyprowadzenie z GPZ 220/110 Elana dwóch linii 110kV do GPZ Bielawy i do EC Wschód,
- budowę linii napowietrznej 110kV ze stopnia wodnego Ciechocinek do GPZ Bielawy (inwestycja obca, zależna od budowy stopnia wodnego),
- rozbudowę stacji elektroenergetycznej 110/15kV GPZ Toruń - Bielawy dla przyłączenia stopnia wodnego Ciechocinek (inwestycja obca, zależna od budowy stopnia wodnego),
- budowę stacji elektroenergetycznej 110/15kV GPZ Toruń - Grębocin (inwestycja obca, zależna od rozbudowy EC Wschód),
- wymianę części linii napowietrznych na kablowe,
- wymianę wyeksploatowanej aparatury w stacjach transformatorowych i rozdzielniach,
- budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4kV ze wskazaniem na kontenerowe, linii SN oraz linii nn - ze wskazaniem na kablowe, związaną z budową nowych osiedli mieszkaniowych,

Korzystne - z punktu widzenia systemu elektroenergetycznego jest działanie w kierunku istotnego zwiększenia skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepłej (opartej na paliwie gazowym) - poprzez modernizację miejskich elektrociepłowni. Byłoby to zgodne z aktualnymi trendami w energetyce krajowej, zmierzającymi do minimalizacji udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej.

7.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w Toruniu nie odpowiada standardom Unii Europejskiej i wymaga przebudowy od etapu początkowego, a mianowicie od selektywnej zbiórki odpadów.

Gospodarka odpadami w mieście jest przedmiotem „Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Torunia na lata 2004-2008 i 2009-2012”.

W najbliższym okresie celem miasta jest zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko poprzez intensyfikację istniejących i wprowadzenie nowych systemów zbiórki selektywnej oraz rozbudowa systemu zbiórki odpadów komunalnych zmieszanych na terenie całego miasta. Nadal należy rozbudowywać system zbiórki odpadów, w szczególności poprzez zwiększenie ilości pojemników do selektywnej zbiórki oraz optymalną ich lokalizację, ułatwiającą korzystanie z systemu.

Głównym zadaniem długofalowym w strategii gospodarki odpadami jest ograniczenie wytwarzania odpadów podczas produkcji, konsumpcji dóbr i towarów, zastosowanie praktycznych działań w zakresie odzysku, w tym recyklingu odpadów z jednoczesną minimalizacją ilości odpadów poddawanych unieszkodliwieniu poprzez składowanie. Szczególnie dotyczy to odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (budowa kompostowni odpadów zielonych i organicznych), odzysku i recyklingu odpadów

opakowaniowych, wydzielenia odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych przez selektywną zbiórkę, wydzielenie odpadów budowlanych a przede wszystkim wydzielenie odpadów niebezpiecznych w miejscu ich powstawania, aby zapobiec skażeniu innych odpadów i zwiększyć przydatność pozostałych do odzysku.

Podstawowym dążeniem w zakresie unieszkodliwiania odpadów poprzez ich składowanie jest uzyskanie tzw. składowiska balastowego, przyjmującego odpady „nieużyteczne”, które poddane zostały optymalnym procesom odzysku i recyklingu.

Konieczne jest podjęcie działań w zakresie bezpiecznego składowania odpadów oraz w zakresie zamykania i rekultywacji składowisk, co w praktyce oznacza opracowanie i zatwierdzenie projektu rekultywacji składowiska przy ul. Kociewskiej.

Miejskie Składowisko Odpadów położone przy ul. Kociewskiej jest już obiektem przestarzałym (istnieje od lat 60-tych), nie spełniającym wymogów unijnych. Przewidywana data zakończenia eksploatacji składowiska oscyluje wokół 2009 r. Budowa nowego składowiska odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne - wg standardów i wymogów UE - jest więc niezbędna.

Prowadzony też będzie monitoring i proces likwidacji „dzikich wysypisk”.

Osobnej polityki wymagać będzie gospodarka odpadami występującymi w sektorze gospodarczym. Konieczne jest opracowanie i realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta, a więc ewidencja źródeł istnienia odpadów azbestowych oraz stworzenie systemu zbiórki i transportu.

Inne działania to:

- całkowite zniszczenie i wyeliminowanie PCB (polichlorowanych bifenyli) ze środowiska,
- stworzenie systemu gospodarki odpadami dla zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, baterii i akumulatorów,
- stworzenie systemu ewidencji i kontroli nad gospodarką odpadami medycznymi i weterynaryjnymi,
- poprawa gospodarki w zakresie wycofanymi z eksploatacji pojazdami i oponami,
- opracowanie koncepcji gospodarki osadami ściekowymi.

Budowa nowego składowiska odpadów została uwzględniona w „Planie Gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Torunia” i obejmuje realizację „Zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych przy ul. Kociewskiej w Toruniu” (na gruncie stanowiącym własność Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania Sp. z o.o.), w skład którego wejdą m.in.:

- składowisko odpadów komunalnych,
- sortownia odpadów surowcowych,
- kompostownia odpadów zielonych,
- kompostownia odpadów organicznych,
- zakład przerobu odpadów budowlanych i wielkogabarytowych,
- kontenerowa stacja odzysku gazu,
- infrastruktura towarzysząca: biofiltr, zbiornik i podczyszczalnia odcieków, zaplecze socjalne, garaże dla sprzętu i pojazdów, warsztat podręczny oraz magazyn sprzętu i materiałów konserwacyjnych, portiernia, drogi place, zieleń izolacyjna, przyłącza energetyczne i wod.-kan.

Realizacja przedsięwzięcia, oprócz efektów czysto ekologicznych, stworzy mocną podstawę do zrównoważonego rozwoju przestrzennego i społeczno – gospodarczego miasta.

8. WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO I GMIN SĄSIEDNICH

Z określonych w niniejszej części Studium kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia, zasad ochrony i kształtowania środowiska, układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej - formułuje się niżej wymienione następujące grupy wniosków dotyczących relacji:

- miasto Toruń - województwo kujawsko-pomorskie,
- miasto Toruń - gminy ościenne.

8.1. Wnioski do polityki przestrzennej województwa kujawsko - pomorskiego

Studium wnosi o uwzględnienie, w planie zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego, stanowiącego część planu zagospodarowania przestrzennego województwa (jego zmiany), następujących głównych elementów:

- podziału miasta na strefy polityki przestrzennej (główne strefy funkcjonalno-przestrzenne),
- roli wyodrębnionych jednostek ustaleń Studium („dzielnic”) w obszarze metropolitalnym,
- zmian podstawowego układu komunikacji drogowej, w tym zwłaszcza:
 - istniejącej i planowanych przepraw mostowych przez rzekę Wisłę, planowanych „połączeń” z krajowym układem komunikacyjnym (węzły: „Kluczyki” i „Nowomostowy” - na drodze S-10) oraz wprowadzenie „nowej” drogi w klasie Z wzdłuż północnej granicy miasta „spinającej” układ komunikacyjny z węzła Lubicz z drogą nr 1,
 - zmian klasyfikacji funkcjonalno - technicznej dróg układu podstawowego,
- rozważenie możliwości objęcia - jako obszary wsparcia - obszarów wymagających wieloaspektowych działań „naprawczych”, w tym w szczególności:
 - wskazanych do rewitalizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji,
 - postulowanych do restrukturyzacji w Lokalnym Planie Rozwoju,
 - wskazanych w Studium:
 - do opracowania „Programów specjalnych rewaloryzacji i modernizacji”,
 - do opracowania „Programu przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku”,
 - do opracowania „Programu przywrócenia Wisły miastu”,
 - do opracowania „Programu ochrony i zagospodarowania obiektów i obszarów historycznego zespołu fortecznego”,
 - do opracowania „Programu humanizacji osiedla mieszkaniowego”,
 - wymagających przekształceń,
 - jako głównych obszarów problemowych;
- granic aglomeracji (w rozumieniu art. 43 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne).

8.2. Wnioski do polityki przestrzennej gmin sąsiednich

Studium wnosi o uwzględnienie następujących grup wniosków dotyczących relacji miasta Toruń - gminy ościenne.

m. Toruń - gmina Lubicz

- rozważenie współdziałania przy sukcesywnym zagospodarowywaniu obszarów działalności gospodarczej przewidywanych w rejonie węzła Lubicz (uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, rodzaje działalności);
- rozważenie współpracy w kształtowaniu powiązań komunikacyjnych, w tym zwłaszcza wspólne ustalenie przebiegu proponowanej drogi zbiorczej w części północno-wschodniej

miasta pomiędzy ul. Odległą a Olsztyńską z ewentualnym jej przedłużeniem w kierunku drogi krajowej nr 1,

- rozważenie korekty granic administracyjnych w części północnej (na odcinku ul. Kresowa w m. Toruń - ul. Toruńska w gm. Lubicz);
- rozważenie współdziałania przy kształtowaniu odpowiednich form zagospodarowania obszarów położonych wzdłuż Strugi Toruńskiej (predysponowanych do utrzymania jako lokalnych ciągów ekologicznych);
- rozważenie współdziałania w dalszym kształtowaniu powstającego pasma urbanizacji przy granicy obu gmin w rejonie ul. Olsztyńskiej;
- rozważenie współdziałania w opracowywaniu programu „Przywrócenie Wisły Miastu” ze szczególnym uwzględnieniem możliwości turystycznego zagospodarowania obszarów położonych w rejonie ujścia Drwęcy do Wisły (Kaszczorek - Złotoria).

m. Toruń - gmina Łysomice

- rozważenie współdziałania przy opracowaniu programu przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku z uwzględnieniem ochrony rezerwatu „Las Piwnicki” i MPN „Barbarka” i włączeniem do opracowania obszarów położonych w gm. Łubianka (np. Zamku Bierzgłowskiego);
- rozważenie współpracy w kształtowaniu powiązań komunikacyjnych, w tym zwłaszcza wspólne ustalenie przebiegu proponowanej drogi zbiorczej wzdłuż północnej granicy miasta (poza zwartym kompleksem leśnym), stanowiącej kontynuację proponowanej trasy na odcinku od ul. Olsztyńskiej do drogi krajowej nr 1.

m. Toruń - gmina Zławieś Wielka

- rozważenie współdziałania w opracowaniu programu przystosowania lasów dla potrzeb rekreacji i wypoczynku, w tym w szczególności rejonu Stawów Szpręgi z możliwością wykorzystania dla ww. celów terenów bocznicy kolejowej (w przypadku rezygnacji z jej dotychczasowego sposobu użytkowania);
- rozważenie współdziałania w opracowaniu programu „Przywrócenia Wisły Miastu” ze szczególnym uwzględnieniem zagospodarowania rejonu zespołu parkowo-pałacowego w Przysieku;
- uwzględnienie miejsca skrzyżowania projektowanej „trasy średnicowej” z istniejącą drogą krajową nr 80.

m. Toruń - gmina Wielka Nieszawka

- wspólne ustalenie przebiegu przez gminę projektowanej drogi zbiorczej (na przedłużeniu ul. Szosa Okrężna) wraz z przeprawą mostową przez rzekę Wisłę (tzw. przeprawa zachodnia) z włączeniem do istniejącego układu dróg krajowych i wojewódzkiej;
- rozważenie współdziałania przy kształtowaniu odpowiednich form zagospodarowania obszarów położonych w strefie pośredniej ujęcia „Mała Nieszawka”;
- rozważenie korekty granic administracyjnych z propozycją włączenia w granice miasta obszaru w rejonie ul. Poznańskiej.

I. SPIS TABEL

C 2.5-1	Obszary uznane za zdegradowane i objęte programem rewitalizacji
C 2.5-2	Tereny proponowane do objęcia procesami restrukturyzacji
C 2.7-1	Charakterystyczne rzędne zwierciadła wody Wisły w rejonie Torunia
C 3.1-1	Wykaz obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków
C 3.2-1	Strefy ochrony konserwatorskiej
C 3.2-2	Obszary i obiekty wskazane do ochrony jako dobra kultury współczesnej
C 4.1-1	Wykaz pomników przyrody
C 4.1-2	Parki i założenia zieleni
C 4.1-3	Cmentarze
C 6.1-1	Normatyw parkingowy

SPIS RYSUNKÓW

2.5.	Tereny zamknięte ustalone decyzją Ministra Infrastruktury
2.11.2.1	Grunty leśne, które mogą wymagać uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nieleśne
2.11.2.2.	Grunty rolne, które mogą wymagać uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze
3.1.	Obszary i obiekty objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków
6.1.3.	Normatyw parkingowy
6.2.1.1	Klasyfikacja funkcjonalno-techniczna sieci drogowej
6.2.1.2	Zewnętrzne powiązania komunikacyjne
6.3.3.	Podsystem transportu szynowego
6.3.7.	Ścieżki rowerowe

